

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΣΧΟΛΗ: ΣΕΥΠ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών στη Τριτοβάθμια
Εκπαίδευση στην Ελλάδα**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: ΠΑΠΑΔΑΚΗ ANNA-MΑΡΙΑ ANΑΣΤΑΣΙΑ

ΣΚΕΥΗ ΜΑΡΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΒΑΛΣΑΜΗ ΟΥΡΑΝΙΑ

Πάτρα, 2017

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών στη Τριτοβάθμια
Εκπαίδευση στην Ελλάδα**

ΜΕΤΕΧΟΥΣΕΣ ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ: ΠΑΠΑΔΑΚΗ ANNA-MARIA ANΑΣΤΑΣΙΑ

ΣΚΕΥΗ ΜΑΡΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

ΒΑΣΣΑΜΗ ΟΥΡΑΝΙΑ

Πτυχιακή εργασία για τη λήψη πτυχίου στην Κοινωνική Εργασία από το τμήμα της Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Τ.Ε.Ι.) Δυτικής Ελλάδας.

Πάτρα, 2017

Student Counselling Centers in Higher Education in Greece

Πίνακας περιεχομένων

Αναγνώριση	8
Περίληψη.....	9
ABSTRACT.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ.....	13
1.1 Προβληματισμός της μελέτης.....	13
1.2 Σκοπός της μελέτης.....	14
1.3 Ορισμός βασικών εννοιών	15
1.3.1 Ορισμός Συμβουλευτικής	15
1.3.2 Ορισμός Συμβουλευτικής Ψυχολογίας	15
1.3.3 Ορισμός τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	16
1.3.4 Ορισμός Συμβουλευτικών Κέντρων φοιτητών	17
1.4 Ιστορική αναδρομή και εξέλιξη των συμβουλευτικών κέντρων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	17
1.5 Χαρακτηριστικά Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών.....	20
1.6 Υπηρεσίες που παρέχονται	21
1.6.1 Εκπαιδευτικά και βιωματικά σεμινάρια.....	21
1.6.2 Ατομικές συνεδρίες ψυχολογικής συμβουλευτικής.....	22
1.6.3 Ομαδικές συνεδρίες ψυχολογικής συμβουλευτικής.....	22
1.6.4 Έκδοση έντυπου ενημερωτικού υλικού	23
1.6.5 Συμβουλευτική στήριξη συνομηλίκων	23
1.6.6 Ηλεκτρονική Συμβουλευτική.....	23
1.7 Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών και Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	25
2.1 Χαρακτηριστικά μετεφηβείας.....	25
2.2 Συναισθήματα φοιτητών.....	26
2.3 Αλλαγές από τη μαθητική στην φοιτητική ζωή.....	28

2.4 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές.....	29
2.5 Επιπτώσεις των αλλαγών στους νέους φοιτητές και φοιτήτριες	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ.....	33
3.1 Ιστορική αναδρομή στη Συμβουλευτική Ψυχολογία.....	34
3.2 Σημασία της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας.....	35
3.3 Τα είδη της συμβουλευτικής.....	36
3.4 Τα στάδια της συμβουλευτικής διαδικασίας.....	38
3.5 Τα χαρακτηριστικά του συμβούλου, του συμβουλευόμενου και της θεραπευτικής σχέσης	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ.....	42
4.1 Ορισμός συμβουλευτικής φοιτητών	42
4.2 Ανάπτυξη της Συμβουλευτικής Φοιτητών	43
4.3 Ο ρόλος της συμβουλευτικής φοιτητών.....	46
4.4 Οφέλη και μειονεκτήματα της συμβουλευτικής φοιτητών και φοιτητριών	48
4.5 Χαρακτηριστικά συμβουλευτικής σχέσης	49
4.6 Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στην συμβουλευτική φοιτητών	50
4.7 Κριτήρια για την επιτυχία της συμβουλευτικής παρέμβασης στον φοιτητικό πληθυσμό	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	54
5.1 Κέντρα Συμβουλευτικής Φοιτητών στο Εξωτερικό	54
5.1.1 Χώρες της Ευρώπης.....	54
5.1.2 Μελέτες για τη Ψυχολογική Συμβουλευτική στην Ευρώπη	56
5.2.2 Η Ψυχολογική Συμβουλευτική φοιτητών στα Ελληνικά Πανεπιστήμια	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΕΡΕΥΝΑ.....	62
6.1 Σκοπός έρευνας.....	62
6.2 Ερευνητικά ερωτήματα.....	63
6.3 Δείγμα και μεθοδολογία έρευνας.....	63

6.4 Ερευνητικό εργαλείο.....	64
6.5 Τρόπος διεξαγωγής της έρευνας και χρονικό πλαίσιο	65
6.6 Ανάλυση και επεξεργασία αποτελεσμάτων	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	67
7.1 Πίνακες Συχνοτήτων 1 ^{ης} θεματικής ενότητας.....	67
7.2 Πίνακες συχνοτήτων 2 ^{ης} θεματικής ενότητας.....	76
7.3 Πίνακες συχνοτήτων 3 ^{ης} θεματικής ενότητας.....	82
7.4 Πίνακες συχνοτήτων 4 ^{ης} θεματικής ενότητας.....	87
7.5 Έλεγχος μέσων τιμών	90
7.5.1 Έλεγχος μέσων τιμών κύριων ερευνητικών ερωτημάτων	90
7.5.2 Έλεγχος μέσων τιμών επιμέρους ερωτημάτων	95
Συζήτηση.....	98
Προτάσεις.....	106
Ελληνική Βιβλιογραφία	108
Ξενόγλωσση βιβλιογραφία	113
Διαδίκτυο	113
Παράρτημα.....	116

Αναγνώριση

Για την διεκπεραίωση της παρούσας εργασίας υπήρξε σημαντική η υλική και ηθική συμπαράσταση πολλών ανθρώπων, που μας στήριξαν, μέχρι την ολοκλήρωση της.

Θα επιθυμούσαμε να ευχαριστήσουμε:

- Την υπεύθυνη καθηγήτρια, Κα. Βαλσάμη Ουρανία, για την υποστήριξη της, την βοήθεια και την καθοδήγησή της. Οι συμβουλές της, ως κατευθυντήριες γραμμές, συνέβαλαν στην συγγραφή της μελέτης αυτής.
- Τις οικογένειές μας, που στάθηκαν δίπλα μας, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μας, αφηφώντας το σύνολο των δυσκολιών των δύσκολων αυτών εποχών.
- Και τέλος το σύνολο των ανθρώπων που μας ενθάρρυναν κατά τη διάρκεια της φοίτησής μας.

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία μελετά τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών, το πώς τα αντιμετωπίζουν οι φοιτητές και πώς αυτά λειτουργούν στα πλαίσια των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Για τη θεωρητική παρουσίαση και ανάπτυξη του θέματος, βάση αποτέλεσε η ανασκόπηση βιβλιογραφικών πηγών και η ανασκόπηση ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων. Στόχο, αποτελεί η παρουσίαση σύγχρονων και επίκαιρων δεδομένων, ιδιαίτερα για ένα τέτοιο θέμα που είναι σχετικά σύγχρονο και απασχολεί τα τελευταία χρόνια την εκπαιδευτική και επιστημονική κοινότητα. Η μελέτη διακρίνεται σε δύο μέρη, το πρώτο μέρος αφορά την θεωρητική κάλυψη του θέματος και το δεύτερο είναι ερευνητικό.

Στο πρώτο κεφάλαιο αφού παρουσιαστεί ο προβληματισμός και ο σκοπός της παρούσας μελέτης, ορίζονται οι βασικές έννοιες που θα απασχολήσουν τον αναγνώστη όπως επίσης και το ιστορικό πλαίσιο. Επιπλέον θα παρουσιαστούν τα βασικά χαρακτηριστικά των Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών όπως, οι υπηρεσίες που παρέχει και το προσωπικό που απασχολεί. Ο ορισμός των βασικών εννοιών κρίνεται απαραίτητος καθώς επίσης και η παρουσίαση όλων των σχετικών με τα Συμβουλευτικά Κέντρα στοιχείων ώστε να είναι σε θέση ο αναγνώστης να παρακολουθήσει την ανάπτυξη του θέματος.

Τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών αποσκοπούν στην κάλυψη των αναγκών των φοιτητών. Κατ' επέκταση κρίνεται σκόπιμο στο δεύτερο κεφάλαιο να γίνει παρουσίαση, να αναφερθούν οι ανάγκες των φοιτητών, τα χαρακτηριστικά της ηλικιακής φάσης στην οποία βρίσκονται και οι αλλαγές που βιώνουν κατά την φοιτητική τους ζωή.

Το τρίτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην συμβουλευτική ψυχολογία, την ιστορική της εξέλιξη, τα χαρακτηριστικά των συμβούλων και τα οφέλη που παρέχει. Η αναφορά στην συμβουλευτική ψυχολογία είναι απαραίτητη δεδομένου του ότι στις υπηρεσίες και τις αρχές της βασίζεται η λειτουργία των Κέντρων Συμβουλευτικής.

Σε συνέχεια του τρίτου κεφαλαίου και του τέταρτου κεφαλαίου του θεωρητικού μέρους αναφέρεται στην συμβουλευτική φοιτητών, παραθέτοντας πληροφορίες σχετικές με συγκεκριμένο είδος συμβουλευτικής αυτή της Συμβουλευτικής φοιτητών. Αναφέρεται στο πώς αυτή διαφέρει από την γενική συμβουλευτική, στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά

του συμβούλου, τα οφέλη και τα μειονεκτήματα της προς την ιδιαίτερη ηλικιακή ομάδα των φοιτητών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρέχεται στον αναγνώστη η δυνατότητα να ενημερωθεί σχετικά με το τι ισχύει στην Ευρώπη και την Αμερική ως προς τα Κέντρα Συμβουλευτικής, όπως επίσης και να ενημερωθεί σχετικά με το τι ισχύει στα Ελληνικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Με το πέμπτο κεφάλαιο ολοκληρώθηκε το θεωρητικό μέρος της πτυχιακής μελέτης. Το έκτο και το έβδομο κεφάλαιο αφορούν την έρευνα. Η έρευνα επικεντρώνεται στη στάση των φοιτητών απέναντι στα Συμβουλευτικά Κέντρα και προσπαθεί να αναδείξει πληροφορίες σχετικά με το αν ο φοιτητικός πληθυσμός τα γνωρίζει, αν τα επισκέπτεται και αν τα θεωρεί χρήσιμα και βοηθητικά. Στο έβδομο κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί και η στατιστική ανάλυση, τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάζονται και αναλύονται με πίνακες και διαγράμματα.

Έχοντας ολοκληρώσει την παρουσίαση τόσο του θεωρητικού όσο και του ερευνητικού μέρους θα ακολουθήσουν τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που θα ολοκληρώσουν την παρούσα πτυχιακή μελέτη.

Λέξεις Κλειδιά: Κέντρα Συμβουλευτικής, φοιτητές, εκπαίδευση, συμβουλευτική ψυχολογία.

ABSTRACT

This thesis studies the Student Counseling Centers, how students face them and how they work in the educational institutions of Higher Education. The theoretical presentation and development of the subject, was based on the review of bibliographic sources and the review of the electronic databases. The aim is to present modern and updated data, especially for such a subject that is relatively recent and concerns the educational and scientific community. The study is divided into two parts the first part concerns the theoretical coverage of the issue and the second is the research.

In the first chapter after the presentation of the study purpose, the basic concepts will be discussed as well as the historical context. Furthermore, the main features of the Student Counseling will be presented. The services that are provided and the staff, will be presented also. The definition of basic concepts is necessary as well as the presentation of all relevant data, in order to enable the reader to follow the development of the subject.

The Student Counseling Centers are intended to meet the needs of students. That's why it is appropriate in the second chapter to mention the needs of students, the characteristics of their age and the changes they experience during their student life.

The third chapter focuses on counseling psychology, its historical development, the characteristics of consultants and the benefits it provides. The reference to counseling psychology is essential, given that the services and principles underlying of function of Advisor Center.

Following the third chapter, the fourth chapter of the theoretical part refers to Student Counseling, trying to contain information related to this type of counseling. It refers to how it differs from the general advice and on the specific characteristics of the consultant, the benefits and disadvantages to the particular age group of students.

The fifth chapter provides the reader with the opportunity to be informed about what is true in Europe and America as to Counseling, as well as to be informed about what is true in the Greek Educational Institutions of Higher Education.

With the fifth chapter the theoretical part of the final study is completed. The sixth and seventh chapters are referred to the research. The research focuses on the attitude of students towards Counseling Centers and tries to bring information on whether the student population knows them if visits them and if considered them as useful and

helpful. In chapter seven will take place and the statistical analysis, the results of which are presented and analyzed with tables and charts.

Having completed the presentation of both the theoretical and research part will follow the conclusions and recommendations that will complete this thesis study.

Keywords: Counseling Centers, students, education, counseling psychology.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Στο πρώτο αυτό κεφάλαιο της παρούσας πτυχιακής εργασίας, αφού αναφερθούν ο προβληματισμός και ο σκοπός της μελέτης, θα ορισθούν οι βασικές έννοιες, οι οποίες θα αναφερθούν κατά την περιγραφή του θέματος. Στην πορεία θα γίνει αναφορά στο ιστορικό πλαίσιο των κέντρων συμβουλευτικής, στα χαρακτηριστικά τους αλλά και στις υπηρεσίες τις οποίες παρέχουν. Στόχο αποτελεί το να κατανοήσει ο αναγνώστης τις βασικές έννοιες και να μπορέσει να παρακολουθήσει την εξέλιξη του θέματος.

1.1 Προβληματισμός της μελέτης

Η εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση δεν αποτελεί μόνο ζητούμενο για την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης των παιδιών αλλά και προαπαιτούμενο για την επιτυχή πορεία ενός ατόμου στην επαγγελματική του ζωή αλλά και στην γενικότερη ποιότητα ζωής του. Ωστόσο, η εισαγωγή σε κάποιο ανώτατο ή ανώτερο εκπαιδευτικό ίδρυμα συνδέεται με μια σειρά από νέα δεδομένα και με την ηλικιακή φάση της μετεφηβείας, τα οποία δημιουργούν δυσκολίες στους φοιτητές. Οι δυσκολίες αυτές επηρεάζουν την καθημερινότητα των φοιτητών και συχνά αν δεν αντιμετωπιστούν δημιουργούν περαιτέρω δυσκολίες.

Στις δυσκολίες οι οποίες αναφέρθηκαν παραπάνω αποσκοπεί η οργάνωση και η λειτουργία Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών στα πλαίσια των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών αποτελούν έναν σχετικά πρόσφατο θεσμό, όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για το εξωτερικό. Η οργάνωση και η λειτουργία τους εξαρτάται από το εκάστοτε εκπαιδευτικό ίδρυμα και οι υπηρεσίες τους αναμένεται να αφορούν το σύνολο των φοιτητών.

Περαιτέρω των προβληματισμών σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές στη διάρκεια των σπουδών τους και σε συνδυασμό με την ηλικιακή τους φάση αλλά και των προβληματισμών σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία των Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών, προκύπτουν και επιπλέον προβληματισμοί. Οι προβληματισμοί αυτοί αφορούν την Συμβουλευτική ψυχολογία γενικότερα και την Συμβουλευτική Φοιτητών πιο συγκεκριμένα. Ποια είναι τα οφέλη που προσφέρει στους

φοιτητές και ποια θα πρέπει να είναι τα χαρακτηριστικά των συμβούλων, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ιδιαίτερης πληθυσμιακής ομάδας των φοιτητών.

Επιπλέον η κατάσταση που επικρατεί στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα θα μας απασχολήσει στο θεωρητικό μέρος της παρούσας μελέτης.

Περεταίρω του θεωρητικού μέρους στο ερευνητικό μέρος της παρούσας πτυχιακής μελέτης αφορά ως επί το πλείστο, το πώς αντιμετωπίζουν οι φοιτητές τα συμβουλευτικά κέντρα, το αν τα θεωρούν βοηθητικά και αν τα επισκέπτονται.

1.2 Σκοπός της μελέτης

Η εργασία δεν αποσκοπεί μόνο στην θεωρητική παρουσίαση του θέματος αλλά και στην διασαφήνιση των διαφόρων πτυχών του. Σκοπός δεν είναι η απλή παράθεση βιβλιογραφικών πληροφοριών αλλά η βαθύτερη μελέτη του θεσμού των Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών. Η παρούσα πτυχιακή μελέτη φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα κείμενο το οποίο θα παρέχει έγκυρες και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών, την οργάνωση και τη λειτουργία τους, το προσωπικό που απασχολούν και τις υπηρεσίες που παρέχουν. Επιπλέον μέσω της έρευνας η οποία θα διενεργηθεί, θα γίνει προσπάθεια να παρουσιασθεί μια εικόνα της στάσης των φοιτητών απέναντι στα παραπάνω.

Κατ' επέκταση οι στόχοι που επιδιώκονται μέσα από την παρούσα πτυχιακή μελέτη αφορούν:

- την παρουσίαση πληροφοριών σχετικών με τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών, την οργάνωση, την λειτουργία και τις υπηρεσίες που παρέχουν,
- την παρουσίαση πληροφοριών σχετικά με τις αρχές, τα οφέλη και τα μειονεκτήματα της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας γενικά και της Συμβουλευτικής Φοιτητών πιο συγκεκριμένα,
- την παρουσίαση πληροφοριών σχετικά με την ηλικιακή φάση των φοιτητών, τις ανάγκες τους, τις δυσκολίες και τις καινούργιες συνθήκες τις οποίες καλούνται να διαχειριστούν,
- την παρουσίαση πληροφοριών σχετικά με την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και τις νέες συνθήκες τις οποίες δημιουργεί,
- την διενέργεια έρευνας σχετικής με τις στάσεις των φοιτητών.

1.3 Ορισμός βασικών εννοιών

Όπως καθίσταται σαφές από τον τίτλο της παρούσας πτυχιακής μελέτης, οι κεντρικές έννοιες στις οποίες στηρίζεται η μελέτη είναι αυτές του συμβουλευτικού κέντρου, της συμβουλευτικής, της συμβουλευτικής ψυχολογίας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

1.3.1 Ορισμός Συμβουλευτικής

Ο πρώτος όρος ο οποίος θα ορισθεί είναι αυτός της συμβουλευτικής. Πολλοί είναι οι ορισμοί οι οποίοι έχουν δοθεί κατά καιρούς για την συμβουλευτική και συνήθως νοηματοδοτούνται και διαμορφώνονται ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται ο θεωρητικός, που το διαμορφώνει. Η Βρετανική Εταιρεία Συμβουλευτικής επικεντρώνεται στον όρο συμβουλευτική και αναφέρει πως « ο όρος ‘συμβουλευτική’ συμπεριλαμβάνει την εργασία με άτομα και με σχέσεις, η οποία μπορεί να συνδέεται με την ανάπτυξη, την υποστήριξη κρίσεων, και μπορεί να είναι ψυχοθεραπευτική, καθοδηγητική ή να έχει στόχο την επίλυση προβλημάτων. Η συμβουλευτική έχει σκοπό να δίνει στον ‘πελάτη’ μια ευκαιρία να εξερευνήσει, να ανακαλύψει και να αποσαφηνίσει τους τρόπους που θα του παράσχουν μια ζωή πιο ικανοποιητική και δημιουργική» (<http://www.dasta.asfa.gr/frontend/article.php?aid=71&cid=57> ,29/5/2016). Η Ελληνική Εταιρεία Συμβουλευτικής αναφέρει πως η συμβουλευτική αποτελεί « μια διαδικασία αλληλεπίδρασης μεταξύ του συμβούλου και του/των ατόμων που απευθύνονται σε αυτόν, η οποία προσεγγίζει κοινωνικά, πολιτισμικά, κοινωνικοοικονομικά και συναισθηματικά θέματα» (<http://hac.com.gr/css/default/templates/def/details.php?lng=1&cat=47>, 29/5/2016). Οι δύο ορισμοί που αναφέρθηκαν δίνουν το περιεχόμενο του όρου αλλά και το πλαίσιο των θεμάτων με το οποίο ασχολείται. Επιπλέον το γεγονός του ότι επικεντρώνονται στον άνθρωπο αναδεικνύει την θεραπευτική της αξία.

1.3.2 Ορισμός Συμβουλευτικής Ψυχολογίας

Η συμβουλευτική, όπως ορίστηκε στην προηγούμενη ενότητα, αποτελεί μέθοδο, η οποία αξιοποιήθηκε από την ψυχολογία. Όπως αναφέρεται στον Δημητρόπουλο(1993, σελ. 32), « η συμβουλευτική ψυχολογία ως κλάδος της ψυχολογίας, αποτελεί μια σχετικά νέα επιστήμη, η οποία αναπτύχθηκε και εξελίχθηκε στις αρχές του προηγούμενου αιώνα». Πρόκειται για έναν σύντομο και περιεκτικό ορισμό, ο οποίος ωστόσο δείχνει την σημασία της μεθόδου αυτής για τον σύγχρονο άνθρωπο. Σύμφωνα με τον Αγοραστό (2007), η συμβουλευτική ψυχολογία αποσκοπεί στη στήριξη και στην ενδυνάμωση των ατόμων που αντιμετωπίζουν κάποιο εμπόδιο στην πορεία της ζωής τους. Η Αμερικάνικη

Συμβουλευτική Εταιρεία, όρισε τη συμβουλευτική Ψυχολογία ως «την ειδικότητα σύμφωνα με την οποία ο Σύμβουλος-Ψυχολόγος βοηθά το συμβουλευόμενο να βελτιώσει την προσωπική του κατάσταση, να ανακουφιστεί από τη λύπη και τη στενοχώρια, να επιλύσει τις κρίσιμες καταστάσεις που αντιμετωπίζει, να αναπτύξει την ικανότητα επίλυσης των προβλημάτων του και να μπορεί να παίρνει μόνος του αποφάσεις. Επίσης, υποστηρίζει την ψυχολογική ανάπτυξη και εξέλιξη του συμβουλευόμενου, βοηθώντας τον να κάνει καλύτερη χρήση των αποθεμάτων και των ικανοτήτων που διαθέτει ή δείχνοντάς του το δρόμο για την ανάπτυξη νέων μεθόδων που θα τον διευκολύνουν να βοηθήσει μόνος του τον εαυτό του» (<http://www.hiv-aids.gr/pages/k3ab.htm>, 29/5/2016).

Οι παραπάνω ορισμοί αν και ενδεικτικοί, αναδεικνύουν την κατεύθυνση της συμβουλευτικής ψυχολογίας. Πιο συνοπτικά, η συμβουλευτική ψυχολογία αποτελεί τον κλάδο της ψυχολογίας, ο οποίος « διευκολύνει την δια βίου προσωπική και διαπροσωπική λειτουργικότητα, εστιάζοντας σε συναισθηματικές, κοινωνικές, επαγγελματικές, εκπαιδευτικές, αναπτυξιακές ανησυχίες, καθώς και ανησυχίες που συνδέονται με την υγεία και την οργανωτική συμπεριφορά» (Μαλικιώση – Λοΐζου, 2011).

Ωστόσο, στην ενότητα αυτή των ορισμών είναι σημαντικό να αναφερθεί πως στον κλάδο της συμβουλευτικής ψυχολογίας, εντάσσεται και η σχολική συμβουλευτική, η οποία αφορά την προσαρμογή των παιδιών και των εφήβων στο σχολικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του (Αθανασιάδου, 2011). Όπως η σχολική έτσι και η ακαδημαϊκή συμβουλευτική αναφέρεται στον αντίστοιχο στόχο με τη διαφορά του σχολικού πλαισίου. Πρόκειται για έναν σύγχρονο όρο, ο οποίος αναφέρεται στην συμβουλευτική που παρέχεται σε όλα τα άτομα που βρίσκονται σε ακαδημαϊκό επίπεδο εκπαίδευσης, ως στόχο την υποστήριξη κατά τη διαδικασία αναζήτησης μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Η ακαδημαϊκή συμβουλευτική αναφέρεται στην συνεργασία του συμβούλου με το φοιτητή κατά την επιλογή κατάλληλων προγραμμάτων, κατά την προετοιμασία βιογραφικών, τη διαδικασία της αίτησης και πολλών άλλων ζητημάτων (<http://www.dasta.asfa.gr/frontend/article.php?aid=71&cid=57>, 29/5/2016).

1.3.3 Ορισμός τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί βαθμίδα του εκπαιδευτικού συστήματος της Ελλάδας αλλά και άλλων χωρών. Αφορά την εισαγωγή και τη φοίτηση στην ανώτερη εκπαίδευση και περιλαμβάνει την απόκτηση πτυχιακού τίτλου σπουδών, Master και Διδακτορικού. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά

Ιδρύματα (ΑΕΙ) και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ), σύμφωνα με το Ν. 2916/ 2001 (ΦΕΚ 114 Α, 2001).

1.3.4 Ορισμός Συμβουλευτικών Κέντρων φοιτητών

Πρόκειται για κέντρα ψυχολογικής συμβουλευτικής υποστήριξης τα οποία βρίσκονται σε κάθε πανεπιστημιακό ίδρυμα της χώρας και παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης και επαγγελματικού προσανατολισμού στους φοιτητές (Μαλικιώση - Λοΐζου, 2011).

Περαιτέρω του παραπάνω ορισμού τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών ορίζονται και από την Καλαντζή – Αζίζι ως *«εξωνοσοκομειακές κοινοτικές υπηρεσίες με μη ιατροκεντρικό χαρακτήρα, οι οποίες βρίσκονται μέσα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και προσφέρουν υπηρεσίες πρόληψης, πρόωξης παρέμβασης, παρέμβασης σε κρίση, Συμβουλευτικής και εξειδικευμένου τύπου παρεμβάσεις καλύπτοντας έτσι και τα τρία επίπεδα περίθαλψης: Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και της Τριτοβάθμιας»* (Κουνενού & Παπαδάκη, 2001: σελ.232).

Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως ο όρος Συμβουλευτικά Κέντρα είναι ένας γενικός όρος, ο οποίος περιλαμβάνει όλα τα ονόματα που δίνονται από τα ακαδημαϊκά ιδρύματα ή τα ακαδημαϊκά τμήματα τα οποία έχουν οργανώσει και λειτουργούν Συμβουλευτικά Κέντρα.

1.4 Ιστορική αναδρομή και εξέλιξη των συμβουλευτικών κέντρων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Όπως κατέστη σαφές από την προηγούμενη ενότητα των ορισμών, η συμβουλευτική έχει βρει εφαρμογή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εδώ και αρκετά χρόνια στα Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Η συμβουλευτική άρχισε να βρίσκει εφαρμογή στους φοιτητές μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, γύρω στο 1950, όταν άρχισε γενικότερα να αναπτύσσεται η συμβουλευτική στον τομέα των σπουδών και του προσανατολισμού, τόσο σε Πανεπιστήμια της Ευρώπης όσο και σε Πανεπιστήμια της Αμερικής. Η συμβουλευτική στους φοιτητές παρέχόταν μέσα από αυτόνομα Ψυχολογικά Συμβουλευτικά Κέντρα τα οποία δημιουργήθηκαν και πήραν τη μορφή είτε ανεξάρτητων δομών είτε εντάχθηκαν σε ήδη υπάρχουσες οργανωμένες δομές. Στην πορεία, τα Ψυχολογικά Συμβουλευτικά Κέντρα πήραν την ξεκάθαρη μορφή των Συμβουλευτικών Κέντρων φοιτητών στα οποία

παρεχόταν οργανωμένη υποστήριξη προς τους φοιτητές. Τα Συμβουλευτικά Κέντρα βασίστηκαν στην φιλοσοφία πως η βοήθεια η οποία παρέχεται στους φοιτητές θα πρέπει να είναι απαλλαγμένη από την ιατροκεντρική προσέγγιση και να ακολουθεί τους κανόνες της κοινοτικής ψυχολογίας. Ο βασικότερος από τους κανόνες της κοινοτικής ψυχολογίας αφορά τη δημιουργία της εκάστοτε δομής κοντά στον πληθυσμό – στόχο, βάσει αυτού τα Συμβουλευτικά κέντρα των φοιτητών θα πρέπει να δημιουργούνται κοντά σε φοιτητές, ώστε να είναι προσβάσιμα αλλά και να αφουγκράζονται τις ανάγκες τους (Καλαντζή – Αζίζι, 1998).

Ιστορικά η δημιουργία των Κέντρων Συμβουλευτικής φοιτητών συνδέεται με την αποδοχή της συμβουλευτικής και την απαλλαγή της από το στίγμα της ψυχοθεραπείας. Ωστόσο το γεγονός αυτό δεν απαλλάσσει την δημιουργία των κέντρων από την ύπαρξη αναγκαιότητας λόγω προβλημάτων και αναγκών που εντοπίζονται στον φοιτητικό πληθυσμό (Elton – Wilson, 1994).

Στην Ελλάδα ο θεσμός των Κέντρων Συμβουλευτικής Φοιτητών, όπως προαναφέρθηκε ξεκίνησε αρκετά χρόνια αργότερα, από την έναρξή και εφαρμογή του στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής. Είναι όμως σημαντικό να αναφερθεί πως στην Ελλάδα τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών δεν ήταν νομικά κατοχυρωμένα έως το 2007, σε αντίθεση με την Αγγλία, τη Γερμανία, την Αυστρία και άλλες χώρες, στις οποίες η δημιουργία τους στα πλαίσια των Πανεπιστημίων και η λειτουργία τους ορίζεται από το νόμο. Η έλλειψη νομικής κατοχύρωσης επέδρασε αρνητικά στην εξέλιξη και την ανάπτυξη του θεσμού μειώνοντας τη σημασία της αναγκαιότητάς του (Καλαντζή – Αζίζι, 2007).

Όπως προαναφέρθηκε, η ανάγκη για ψυχολογική συμβουλευτική στους φοιτητές υπήρξε η αιτία δημιουργίας των Συμβουλευτικών Κέντρων. Ωστόσο η δημιουργία Συμβουλευτικού Κέντρου ή γενικότερα κάποιας υπηρεσίας από την οποία θα παρέχεται ψυχολογική συμβουλευτική στους φοιτητές των Πανεπιστημίων δεν σημειώνεται έως και το 1988 στην Ελλάδα. Το 1988 είναι η χρονιά που πραγματοποιείται στην Αθήνα το Δεύτερο Πανελλήνιο Συνέδριο Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, το οποίο επικεντρώθηκε στην ανάγκη στήριξης των φοιτητών λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών και καταστάσεων που καλούνται να αντιμετωπίσουν και να διαχειριστούν. Περαιτέρω της ανάδειξης του θέματος στο συνέδριο αναδείχθηκε και η επιτακτική

ανάγκη ίδρυσης Κέντρων Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε όλα τα Α.Ε.Ι της χώρας (Μαλικιώση – Λοΐζου, 2011, σελ.272).

Με αφορμή το συνέδριο ξεκίνησαν στην Ελλάδα οι πρώτες προσπάθειες δημιουργίας Συμβουλευτικών Κέντρων φοιτητών στα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας. Η πρώτη προσπάθεια έγινε από το τμήμα Ψυχιατρικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 1988 και δημιουργήθηκε στο χώρο του Πανεπιστημίου, Συμβουλευτικό Κέντρο για τους φοιτητές το οποίο ωστόσο έδωσε έμφαση σε ψυχιατρικά ζητήματα. Η δεύτερη προσπάθεια πραγματοποιήθηκε από το τμήμα Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το 1989. Όπου και επικεντρώθηκε στα ψυχολογικά προβλήματα που εμφάνισαν κάποιοι φοιτητές. Στη συνέχεια το 1990 ιδρύεται στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, κατόπιν από πρόταση του τομέα Ψυχολογίας του τμήματος Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής Ψυχολογίας, Συμβουλευτικό Κέντρο για φοιτητές και φοιτήτριες το οποίο το 2002 μετονομάστηκε σε Εργαστήρι Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Από το 2003 ξεκίνησε η λειτουργία Κέντρων Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε διάφορα άλλα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι της χώρας (Μαλικιώση – Λοΐζου, 2011).

Δεκαεφτά περίπου χρόνια μετά το Συνέδριο Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα ψηφίστηκε ο νόμος 354 του 2007, του οποίου το άρθρο 12 προβλέπει ότι «σε κάθε Τμήμα προβλέπεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του οικείου Α.Ε.Ι, η σύσταση και η λειτουργία υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών και σπουδαστών με σκοπό την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς αυτούς για την ομαλή μετάβαση από τη Δευτεροβάθμια στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση την υποστήριξη των φοιτητών και σπουδαστών με αναπηρία ή φοιτητών και σπουδαστών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες για την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών τους» (ΦΕΚ Α 69, 2007, σελ. 1760), ρύθμιση η οποία δεν παρουσιάζει διαφοροποίηση στο νόμο 4009 (ΦΕΚ 195, Α, 2011)

Η εξέλιξη των χρόνων δεν συνδυάστηκε και με την αύξηση των Συμβουλευτικών Κέντρων δεδομένου του γεγονότος, πως από το σύνολο των Α.Ε.Ι της χώρας σε δέκα από αυτά λειτουργεί Συμβουλευτικό Κέντρο, ανεπαρκώς στελεχωμένο, είτε σε επίπεδο τμήματος είτε σε επίπεδο Ιδρύματος (Μαλικιώση – Λοΐζου, 2011).

1.5 Χαρακτηριστικά Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών

Ήδη από την προηγούμενη ενότητα έχει καταστεί σαφές, το ποια είναι η λειτουργία των Συμβουλευτικών Κέντρων που λειτουργούν στα πλαίσια των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και απευθύνονται στην υποστήριξη των φοιτητών. Στην παρούσα παράγραφο θα αναφερθούν τα βασικά χαρακτηριστικά των Συμβουλευτικών Κέντρων.

Το κεντρικό και σημαντικότερο χαρακτηριστικό του, αποτελεί το γεγονός πως απευθύνονται σε μια ειδική ηλικιακή κατηγορία, αυτή των νέων 18 – 25 ετών. Τα άτομα τα οποία εντάσσονται σε αυτή την ηλικιακή κατηγορία παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες, οι οποίες σχετίζονται με το μεταβατικό στάδιο στο οποίο βρίσκονται (Κουνενού & Παπαδάκη, 2001).

Το δεύτερο βασικό χαρακτηριστικό των Συμβουλευτικών Κέντρων αποτελεί η ίδρυση και λειτουργία τους στο πλαίσιο του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος. Το εκπαιδευτικό ίδρυμα αποτελεί χώρο ελευθερίας λόγου και σκέψης και θεωρείται απαλλαγμένο από προκαταλήψεις και στερεότυπα. Η ένταξη των υπηρεσιών συμβουλευτικής ακόμα και αν εκπροσωπούν τον χώρο της ψυχολογίας είναι απαλλαγμένες από την ιατροκεντρική προσέγγιση, αποτελούν εξωνοσοκομειακές μονάδες και στοχεύουν στην υποστήριξη, ανεξαιρέτως όλων των φοιτητών (<http://skepi.uoi.gr/faq.html>, 10/6/2016).

Ως τρίτο χαρακτηριστικό των Συμβουλευτικών Κέντρων μπορεί να αναφερθεί ο κοινός τους στόχος ο οποίος αφορά την επιτυχή ένταξη των σπουδαστών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, την ενηλικίωση την φοιτητική πορεία, την ανάδειξη των δεξιοτήτων τους, την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους, την καλλιέργεια των αξιών τους, την βοήθεια στην επίτευξη των στόχων τους, την ευαισθησία, τον σεβασμό και την ανοχή της διαφορετικότητας και την γενικότερη ολόπλευρη εξέλιξη της προσωπικότητά τους (Μαλικιώση – Λοΐζου και συν., 2007).

Τέταρτο χαρακτηριστικό αποτελεί η στελέχωσή τους από εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο περιλαμβάνει συνήθως ψυχολόγους, ψυχιάτρους ή κοινωνικούς λειτουργούς οι οποίοι δεν εντάσσονται στο εκπαιδευτικό προσωπικό του πανεπιστημιακού Ιδρύματος.

Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, η συμβουλευτική υποστήριξη που παρέχεται ακολουθεί τις αρχές της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας εκ των οποίων η σημαντικότερη είναι αυτή της εχεμύθειας και της τήρησης του απορρήτου (<http://skepi.uoi.gr/faq.html>, 10/6/2016).

1.6 Υπηρεσίες που παρέχονται

Στην προηγούμενη ενότητα αναφέρθηκαν τα κοινά χαρακτηριστικά των Συμβουλευτικών Κέντρων που λειτουργούν στα πλαίσια των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στα χαρακτηριστικά τους εντάσσεται και ο σκοπός τους που είναι κοινός και αφορά, συνοπτικά την παροχή βοήθειας, καθοδήγησης και υποστήριξης σε όλους τους φοιτητές, είτε λειτουργούν σε επίπεδο τμήματος είτε σε επίπεδο ιδρύματος. Στην παρούσα ενότητα θα γίνει πιο αναλυτική αναφορά στις παρεχόμενες, από τα Συμβουλευτικά Κέντρα, υπηρεσίες.

1.6.1 Εκπαιδευτικά και βιωματικά σεμινάρια

Τα εκπαιδευτικά και βιωματικά σεμινάρια αφορούν σεμινάρια τα οποία παρέχονται από τα Συμβουλευτικά Κέντρα προς τους φοιτητές και τις φοιτήτριες και τα οποία αποσκοπούν στην απόκτηση ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Τα οργανωμένα σεμινάρια είτε θεωρητικού είτε βιωματικού περιεχομένου αποτελούν τον κυριότερο τρόπο γνωριμίας των φοιτητών με το Συμβουλευτικό Κέντρο του τμήματός τους ή του πανεπιστημίου τους. Τα σεμινάρια εντάσσονται στα ενδιαφέροντα των φοιτητών ιδιαίτερα για τους πρωτοετής που επιζητούν τη γνώση. Αποτελούν έναν τρόπο προσέγγισης που στοχεύει στα ενδιαφέροντα των φοιτητών χωρίς να στοχοποιήσει τυχόν προβλήματα ή δυσκολίες, που εντοπίζονται στον φοιτητικό πληθυσμό και που θα μπορούσαν να αποτελέσουν στοιχείο στιγματισμού ή διάκρισης.

http://www.uom.gr/modules.php?op=modload&name=FAQ&file=index&myfaq=yes&i_d_cat=10&categorymenu=4#54,12/6/2016

Ωστόσο, η θεματολογία των σεμιναρίων προσεγγίζει με προσεγμένο και ευαίσθητο τρόπο, ζητήματα τα οποία απασχολούν τους φοιτητές όπως η φοιτητική τους καθημερινότητα, η απομάκρυνση από το οικογενειακό τους περιβάλλον, η κοινωνική και προσωπική τους ζωή, οι ευθύνες, οι υποχρεώσεις τους, κλπ.. Αλλά και γενικότερα ζητήματα όπως η ανάπτυξη της επικοινωνίας, η ανάπτυξη ηγετικών δεξιοτήτων, η ανάπτυξη ικανοτήτων συνεργασίας, η παρουσίαση αποτελεσματικών τρόπων μελέτης και εκπόνησης εργασιών, η εκμάθηση πρώτων βοηθειών και τα σεμινάρια ευαισθητοποίησης και πρόληψης.

http://www.uom.gr/modules.php?op=modload&name=FAQ&file=index&myfaq=yes&i_d_cat=10&categorymenu=4#76,12/6/2016

1.6.2 Ατομικές συνεδρίες ψυχολογικής συμβουλευτικής

Οι ατομικές συνεδρίες ψυχολογικής υποστήριξης απευθύνονται σε κάθε φοιτητή και φοιτήτρια ατομικά και πρόκειται για μία υπηρεσία η οποία στοχεύει στην βελτίωση της αυτοεκτίμησης και της αυτό-εικόνας των φοιτητών, στην επίτευξη της αυτό-αποτελεσματικότητάς τους, στην αντιμετώπιση των δυσκολιών προσαρμογής και ένταξης στην φοιτητική ζωή και το ευρύτερο καινούργιο περιβάλλον, στην αντιμετώπιση προσωπικών προβλημάτων όπως οι φοβίες, οι κρίσεις πανικού, το άγχος οι ειδικές ανάγκες, οι εξαρτήσεις κλπ και στην αντιμετώπιση σχεσιακών και οικογενειακών προβλημάτων(http://www.uom.gr/modules.php?op=modload&name=FAQ&file=index&myfaq=yes&id_cat=10&categorymenu=4#53, 12/6/2016). Η ατομική συμβουλευτική δίνει τη δυνατότητα στο εκάστοτε άτομο να εκφράσει τους προβληματισμούς του και τις βαθύτερες σκέψεις, συναισθήματα και δυσκολίες, να έρθει σε επαφή και να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του (<http://pcs.info.yorku.ca/>, 12/6/2016).

1.6.3 Ομαδικές συνεδρίες ψυχολογικής συμβουλευτικής

Η Πολέμη- Τοδούλου (2003) παρουσιάζει την ομάδα ως ένα σύνολο ανθρώπων που αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους, μοιράζονται κοινούς στόχους, έχουν κοινά βιώματα και ακολουθούν κοινούς κανόνες. Μέσα στην ομάδα το κάθε άτομο αναπτύσσει έναν ρόλο και όλα μαζί τα άτομα δημιουργούν μια δυναμική που διαφοροποιεί την ομάδα και τα μέλη της από το υπόλοιπο σύνολο ατόμων εκτός ομάδας.

Η ομαδική συμβουλευτική δε διαφέρει από την ατομική ως προς τους στόχους, τις αρχές, τη θεματολογία και τις μεθόδους, αλλά διαφέρει ως προς την διεργασία. Ο σύμβουλος, ο οποίος και συντονίζει την ομάδα προσπαθεί να αξιοποιήσει την δυναμική της ομάδας και την επίδραση που αυτή έχει στην συμπεριφορά του κάθε μέλους ξεχωριστά, προκειμένου να βοηθήσει τα μέλη να πετύχουν τους στόχους τους. Στο υποστηρικτικό και ασφαλές πλαίσιο της ομάδας το κάθε μέλος αποκτά κοινωνική ταυτότητα η οποία καθορίζεται από την επικοινωνία των μελών, τους κανόνες που ακολουθούν, τον ανταγωνισμό που αναπτύσσεται και τη συνεργασίας. Ως προς την ατομική συμβουλευτική, η ομαδική συμβάλει ταυτόχρονα με την επίτευξη των στόχων στην ανάπτυξη κοινωνικών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων όπως επίσης και στην ανάπτυξη του αισθήματος του ανήκειν, το οποίο συχνά αποτελεί ζητούμενο για τους φοιτητές οι οποίοι απομακρύνονται από το οικογενειακό, κοινωνικό και φιλικό τους περιβάλλον και εντάσσονται σε ένα άγνωστο και καινούργιο περιβάλλον. Επιπλέον τα

μέλη των ομάδων αντιλαμβάνονται πως δεν είναι μόνοι και πως υπάρχουν κι άλλα άτομα τα οποία αντιμετωπίζουν αντίστοιχα ζητήματα και δυσκολίες με τα δικά τους, γεγονός που τα βοηθάει και στο να τα εκφράσουν και στο να τα αντιμετωπίσουν (Γκατζέλια, 2015).

1.6.4 Έκδοση έντυπου ενημερωτικού υλικού

Η πλειοψηφία των Συμβουλευτικών Κέντρων των φοιτητών συχνά προβαίνει στην έκδοση έντυπου ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού. Η θεματολογία των εντύπων περιλαμβάνει ζητήματα τα οποία αφορούν τόσο ακαδημαϊκά όσο και ψυχολογικά ζητήματα. Το έντυπο υλικό αποτελεί τόσο τρόπο γνωριμίας των φοιτητών με το Συμβουλευτικό Κέντρο όσο και ένα κίνητρο για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες να ασχοληθούν περισσότερο με την προσωπική τους καλλιέργεια και ανάπτυξη (http://www.uom.gr/modules.php?op=modload&name=FAQ&file=index&myfaq=yes&i_d_cat=10&categorymenu=4#53, 13/6/2016).

1.6.5 Συμβουλευτική στήριξη συνομηλίκων

Οι ομάδες συνομηλίκων αφορούν την υποστήριξη η οποία παρέχεται από άτομα που βρίσκονται στην ίδια ηλικιακή ομάδα. Τα πλεονεκτήματα των υποστηρικτικών ομάδων συνομηλίκων περιλαμβάνουν την ισότητα και την αμοιβαιότητα μεταξύ των μελών και η σύστασή τους βασίζεται στο γεγονός πως οι νέοι όταν αντιμετωπίζουν κάποια δυσκολία ή κάποιο πρόβλημα στρέφονται για βοήθεια αρχικά στους φίλους τους. Στα Συμβουλευτικά Κέντρα φοιτητών συχνά δραστηριοποιούνται φοιτητές εθελοντικά, οι οποίοι θέλουν να στηρίξουν τους νέους φοιτητές που εισέρχονται στα τμήματα των Πανεπιστημίων. Η υποστήριξη αυτή αφορά τόσο γενικότερα ακαδημαϊκά ζητήματα όσο και πιο προσωπικά ζητήματα συναισθηματικά ή κοινωνικά των φοιτητών (Μαλικιώση και συν. 2011 ; <http://www.esyom.gr/chemistry-101-in-our-college/>, 15/6/2016).

1.6.6 Ηλεκτρονική Συμβουλευτική

Η πλειοψηφία των Συμβουλευτικών Κέντρων διατηρεί ηλεκτρονική σελίδα η οποία είναι προσβάσιμη από το σύνολο των φοιτητών και φοιτητριών. Η ηλεκτρονική ιστοσελίδα αναφέρει λεπτομέρειες για το Συμβουλευτικό Κέντρο είτε του τμήματος είτε του Εκπαιδευτικού ιδρύματος στο οποίο ανήκει, ανακοινώσεις για τις υπηρεσίες του Κέντρου, τρέχοντα σεμινάρια για τους φοιτητές αλλά και email επικοινωνίας που δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να ρωτήσουν απορίες αλλά και να επικοινωνήσουν

θέματα τα οποία τους απασχολούν. Οι απαντήσεις δίνονται από το εξειδικευμένο προσωπικό που στελεχώνει το Κέντρο.

Οι παραπάνω υπηρεσίες παρέχονται από την πλειοψηφία των Συμβουλευτικών Κέντρων, όπως επίσης και από άλλες δράσεις που οργανώνονται κατά καιρούς. Η αναφορά τους προέκυψε από την αναζήτηση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα ήδη υπάρχοντα Συμβουλευτικά Κέντρα.

1.7 Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών και Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων

Οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων ξεκίνησαν σχεδόν ταυτόχρονα με τα Συμβουλευτικά Κέντρα, ωστόσο αν και σε κάποια σημεία παρουσιάζουν ομοιότητες, διακρίνονται και από σημαντικές διαφορές.

Ο θεσμός των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων αποτελεί δράση του Υπουργείου Παιδείας, ο οποίος ξεκίνησε να εφαρμόζεται από το 1999, στο λεκανοπέδιο Αττικής. Πρόκειται για έναν θεσμό, ο οποίος αφορά την δευτεροβάθμια εκπαίδευση και επικεντρώνεται στην υποστηρικτική συμβουλευτική βραχείας διάρκειας σε γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικούς και στην κάλυψη των ψυχοκοινωνικών αναγκών των σχολικών μονάδων. Επιπλέον στο έργο των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων εντάσσεται και η παραπομπή παιδιών και γονέων σε κατάλληλους δημόσιους φορείς όταν χρήζουν εξειδικευμένης υποστήριξης, η συνεργασία με άλλους φορείς που δραστηριοποιούνται με τα παιδιά όπως ο Συνήγορος του Παιδιού, η Εισαγγελία Ανηλίκων, το Χαμόγελο του Παιδιού και άλλοι φορείς κρατικοί και μη. Οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων στελεχώνονται από εκπαιδευτικούς της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι οποίοι έχουν τίτλους σπουδών στο χώρο της Ψυχολογίας και της Συμβουλευτικής ή απλό πτυχίο εκπαιδευτικού. Τους στόχους τους οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων τους επιτυγχάνουν μέσα από δράσεις, όπως, οι ομιλίες σε εκπαιδευτικούς συλλόγους γονέων, μαθητές κλπ, οι εισηγήσεις, τα εκπαιδευτικά προγράμματα και οι δημοσιεύσεις στον τύπο και σε συγκεκριμένες εφημερίδες (Κουμαρόπουλος, 2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Στο προηγούμενο κεφάλαιο έγινε τόσο ο ορισμός των βασικών εννοιών όσο και η παρουσίαση των χαρακτηριστικών και των υπηρεσιών που παρέχονται στα Συμβουλευτικά Κέντρα. Έγινε σαφές, πως βασικό τους ρόλο αποτελεί η συμβουλευτική υποστήριξη των φοιτητών και φοιτητριών των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της χώρας. Στην παρούσα ενότητα θα γίνει εκτενής αναφορά στην συμβουλευτική ψυχολογία και στις ανάγκες του φοιτητικού πληθυσμού ώστε να διαφανεί η αναγκαιότητα ίδρυσης Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών.

2.1 Χαρακτηριστικά μετεφηβείας

Η πλειοψηφία των φοιτητών ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία των 18-25 ετών. Είναι κοινά αποδεκτό πως πρόκειται για μια δύσκολη ηλικία καθώς αποτελεί ένα μεταβατικό στάδιο από την ανήλικη στην ενήλικη ζωή, το αναπτυξιακό στάδιο της μετεφηβείας, το οποίο συνοδεύεται από πολλές αλλαγές στη ζωή των ατόμων.

Η εισαγωγή στην ανώτερη εκπαίδευση συνδέεται άμεσα και συμπίπτει με την είσοδο στην αναπτυξιακή φάση της μετεφηβείας, η οποία φέρνει αλλαγές στον τρόπο ζωής και το σύνολο των αναγκών των ατόμων σε βιολογικό, συναισθηματικό και κοινωνικό επίπεδο. Αλλαγές που θα καθορίσουν σημαντικά τόσο την προσαρμογή του ατόμου στις νέες συνθήκες όσο και την μετέπειτα εξέλιξή του. Η μετεφηβεία χαρακτηρίζεται από την υγιή κρίση ταυτότητας, η οποία ακολουθεί την εφηβεία και η οποία δεν έχει ξεπεραστεί πλήρως. Με την είσοδο στην φοιτητική ζωή, ο νέος καλείται να αξιοποιήσει τις αρχές και τις αξίες που φέρει από το περιβάλλον του ώστε να ολοκληρώσει τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του και της ακεραιότητας του χαρακτήρα του (Καλαντζή – Αζίζι, 1998).

Σύμφωνα με τον Conlon (1999), η μετεφηβεία αποτελεί από μόνο του μεταβατικό στάδιο το οποίο χαρακτηρίζεται από στοιχεία τόσο της εφηβικής όσο και της ενήλικης ζωής. Πρόκειται για μία περίοδο γεμάτη αβεβαιότητα και αντιφατικότητα ως προς το σύνολο των επιπέδων που αφορούν την καθημερινότητα των νέων, η οποία προκαλεί σύγχυση στο άτομο. Αποτελεί ένα τελείωμα και ένα ξεκίνημα ταυτόχρονα.

Κατά τη διάρκεια της μετεφηβείας, είναι αναμενόμενο να εκκρεμούν οι αναπτυξιακές απαιτήσεις της εφηβείας, ως προς την ολοκλήρωσή τους. Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν

καθήκοντα τα οποία σχετίζονται με τις γνώσεις, τα προσόντα, τις συμπεριφορές ή τις λειτουργίες, που έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί σε διάφορα αναπτυξιακά στάδια (Κεσανίδης, 2005).

Πέρα από την άποψη του Conlon, ο Erikson παρουσιάζει την μετεφηβεία σαν ένα διάστημα το οποίο δίνει το χρόνο και τη δυνατότητα στο νέο άτομο να επεξεργαστεί τα μέχρι τώρα δεδομένα και να προχωρήσει σε νέες δεσμεύσεις και νέες εμπειρίες και αποφάσεις για τη ζωή του, των οποίων θα φέρει την ευθύνη της επιλογής. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν θα του δοθεί καθώς η έξοδος από τη μετεφηβεία συνδέεται με την ενήλικη ζωή και την παραγωγική διαδικασία (Ευσταθίου, 2000).

Όπως συμβαίνει με το κάθε αναπτυξιακό-ηλικιακό στάδιο έτσι και με την μετεφηβεία υπάρχουν κάποια καθήκοντα τα οποία πρέπει να επιτελεστούν από το άτομο. Σύμφωνα με τον Havighurst, στην περίοδο της μετεφηβείας το άτομο πρέπει να επιτεύξει τα εξής(Κεσανίδης, 2005):

- Την δημιουργία ώριμων σχέσεων με τους συνομηλίκους
- Τον κοινωνικό του ρόλο ως άνδρας ή γυναίκα
- Την σωστή χρήση του σώματός του
- Την συναισθηματική του ανεξάρτηση από τους γονείς του
- Την προετοιμασία του για την ενήλικη ζωή
- Την προετοιμασία του για την ένταξή του στην παραγωγική διαδικασία
- Μια κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά

Όλα τα παραπάνω καθήκοντα αποτελούν ταυτόχρονα προκλήσεις για τις οποίες το εκάστοτε νεαρό άτομο καλείται να θέσει στόχους για την επίτευξή τους. Οι στόχοι αυτοί συνοπτικά σχετίζονται με την απόκτηση ταυτότητας, την δημιουργία και διατήρηση διαπροσωπικών σχέσεων και την επαγγελματική αποκατάσταση. Η επίτευξη αυτών των στόχων σηματοδοτεί την προσωπική και οικονομική του αυτονομία και την είσοδό του στην ενήλικη ζωή (Ευθυμίου και συν. 2007). Παράλληλα, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως οι προαναφερθέντες στόχοι δεν πραγματοποιούνται όλοι ταυτόχρονα αλλά ιεραρχικά, με πρώτο την επίτευξη της διαμόρφωσης της προσωπικότητας. Το να γνωρίσει το άτομο τον εαυτό του αποτελεί τη βάση για την επίτευξη όλων των υπολοίπων στόχων αλλά και για την εξέλιξη της ζωής του.

2.2 Συναισθήματα φοιτητών

Με βάση τα παραπάνω καθίσταται σαφές πως κατά την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και κατά την διάρκεια της φοίτησης δεν έχει ολοκληρωθεί η συναισθηματική ανάπτυξη των νεαρών φοιτητών. Η συναισθηματική κατάσταση των φοιτητών χαρακτηρίζεται από την υγιή κρίση ταυτότητας την οποία βιώνουν και η οποία τους οδηγεί συχνά σε συγκρούσεις με το περιβάλλον και αμφιθυμικά συναισθήματα. Διαφορά ως προς την συναισθηματική κατάσταση εντοπίζεται και ανάμεσα στα δύο φύλα. Τα κορίτσια σε σχέση με τα αγόρια φαίνεται να εξωτερικεύουν πιο εύκολα τα συναισθήματά τους, όπως επίσης και να έχουν καλύτερη επίγνωση αυτών. Επίσης, τα κορίτσια σε σχέση με τα αγόρια βιώνουν μεγαλύτερο αριθμό συναισθημάτων. Η προσαρμογή όμως στις νέες συνθήκες φαίνεται να είναι πιο άμεση για τα αγόρια (Δεδικούση και συν., 2014; Brody, 1993, Γκάντωνα, 2007).

Η εισαγωγή στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση συνοδεύεται από πλήθος καινούργιων εμπειριών και ερεθισμάτων, γεγονός που σύμφωνα με την βιβλιογραφία, βοηθάει θετικά στην συναισθηματική προσαρμογή των φοιτητών και φοιτητριών και κατ' επέκταση στην ομαλή γενικότερα προσαρμογή τους στις νέες συνθήκες. Η ομαλή συναισθηματική προσαρμογή δεν αποκλείει, ωστόσο, το σοκ μετάβασης, την ένταση δηλαδή που δημιουργούν οι νέες συνθήκες και η οποία συνοδεύεται από συναισθήματα ανασφάλειας, άγχους και φόβου κατά την αλλαγή (Μάνος, 2000).

Περαιτέρω του φύλου και των νέων συνθηκών, την συναισθηματική κατάσταση των νέων φοιτητών, με βάση την βιβλιογραφική ανασκόπηση, επηρεάζουν και άλλοι παράγοντες, όπως η σχολή φοίτησης, το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και η απόσταση από τον τόπο καταγωγής. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες οι οποίες επιτυγχάνουν την εισαγωγή τους σε σχολή που επιθυμούν φαίνεται να προσαρμόζονται πιο εύκολα σε σχέση με αυτούς που δεν εισήχθησαν σε σχολή της επιθυμίας τους ανεξάρτητα από το λόγο. Όσον αφορά την απόσταση από την οικογένεια φαίνεται να επηρεάζει, αρνητικά σε συνδυασμό με τους άλλους παράγοντες όπως και στις περιπτώσεις που οι γονείς δεν στηρίζουν συναισθηματικά τα παιδιά τους ή δεν στηρίζουν τις επιλογές τους (Ευθυμίου και συν. 2001).

Η σημασία της στήριξης από το οικογενειακό περιβάλλον είναι καθοριστική όχι μόνο για την εξέλιξη του παιδιού ως άτομο αλλά και για την προσαρμογή του στις νέες συνθήκες και απαιτήσεις της φοιτητικής ζωής. Η στήριξη αφορά πολλαπλά επίπεδα και

περιλαμβάνει την συναισθηματική, την προσωπική, την κοινωνική και την οικονομική. Η ικανοποίηση των βασικών αναγκών των φοιτητών και η ύπαρξη θετικών συναισθηματικών δεσμών των φοιτητών με το οικογενειακό τους περιβάλλον επηρεάζουν αρνητικά την εμφάνιση συμπτωμάτων ψυχολογικής δυσπροσαρμογής (Χατζηχρήστου, 2012, Κορμάς και συν., 2013).

2.3 Αλλαγές από τη μαθητική στην φοιτητική ζωή

Η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως κατέστη σαφές και από τις δυο προηγούμενες παραγράφους, αποτελεί μια μεγάλη αλλαγή σε πολλαπλά επίπεδα για τους νέους. Η νέα συνθήκη συνοδεύεται από αλλαγές σε εκπαιδευτικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση σηματοδοτεί τη λήξη της μαθητικής ζωής και την ένταξη στις υποχρεώσεις της ενήλικης ζωής. Σημαντικότερη υποχρέωση των φοιτητών αποτελεί η απόκτηση των απαραίτητων εξειδικευμένων γνώσεων, που θα συνθέσουν τα προσόντα τους για την μετέπειτα εισαγωγή τους στην αγορά εργασίας (Ευθυμίου και συν. 2007; Κέδρακα & συν. 2015). Η περίοδος αυτή συμπίπτει όπως προαναφέρθηκε με το στάδιο της μετεφηβείας καθιστώντας πιο δύσκολες τις συνθήκες τις οποίες καλείται να βιώσει ο φοιτητής.

Βάσει του αναπτυξιακού σταδίου στο οποίο βρίσκονται οι φοιτητές είναι κατανοητό πως αποτελούν μη ολοκληρωμένες προσωπικότητες, γεγονός που τους καθιστά ευάλωτους στη διαχείριση των αλλαγών που καλούνται να αντιμετωπίσουν (Καλαντζή, 1996). Η μη ολοκληρωμένη προσωπικότητα αποτελεί ένα από τα βασικά προβλήματα της φοιτητικής νεολαίας.

Η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη κρίσιμη επιλογή του νέου για τη ζωή του, καθώς καθορίζει την μετέπειτα εξέλιξη του και αποτελεί ένα γεγονός που συνοδεύεται από αντιφατικές απαιτήσεις. Η εισαγωγή στην Ανώτερη Εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη απόφαση της ενήλικης ζωής του ατόμου. Αν και ηλικιακά και βιολογικά οι φοιτητές στην πλειοψηφία των περιπτώσεων είναι ενήλικοι συναισθηματικά συμπεριφέρονται ως ανήλικοι. Στην ηλικία των δεκαοχτώ ετών οι νέοι έχουν αφήσει πίσω τους τα δικαιώματα και τους ρόλους των εφήβων χωρίς ακόμα να αναλάβουν ρόλους, υποχρεώσεις και προνόμια ενηλίκων. Η αντίφαση αυτή συνοδεύεται από το γεγονός πως καλούνται να ζήσουν ανεξάρτητα, εξαρτώμενοι ωστόσο οικονομικά και συναισθηματικά από την οικογένειά τους (Καραδήμας – Καλαντζή, 2005).

Επιπλέον, αλλαγή για τον φοιτητή αποτελεί και η απεριόριστη ελευθερία και αυτονομία στην διαβίωση και την λήψη αποφάσεων με την οποία έρχεται αντιμέτωπος. Μέχρι την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως μαθητής, ο έφηβος ακολουθεί ένα αυστηρά δομημένο πρόγραμμα τόσο εκπαιδευτικό όσο και ως προς τον ελεύθερο χρόνο του, με ελάχιστα περιθώρια ελευθερίας που του αφήνει ως προς την διαχείρισή του. Με την εισαγωγή του στην Ανώτερη εκπαίδευση ο φοιτητής καλείται να αναλάβει την ευθύνη της διαχείρισης της ελευθερίας του ως προς τις διάφορες επιλογές του που είτε σχετίζονται με την διαβίωση του και την λήψη του πτυχίου είτε με τον ελεύθερο χρόνο του (Καλαντζή, 1996).

2.4 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές

Τα νέα δεδομένα και οι νέες απαιτήσεις της φοιτητικής ζωής επηρεάζουν συναισθηματικά και ψυχολογικά τον νέο φοιτητή και την προσαρμογή του στις νέες συνθήκες, με αποτέλεσμα να εμφανίζει διάφορα προβλήματα. Τα προβλήματα αυτά δεν προκαλούνται μεμονωμένα αλλά αποτελούν συνονθύλευμα πολλών παραγόντων. Οι παράγοντες αυτοί περιλαμβάνουν τα νέα δεδομένα και τις συνθήκες της φοιτητικής ζωής, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εκάστοτε φοιτητή ή φοιτήτριας, τον τρόπο διαμόρφωσης των σχέσεων του, την κοινωνικοποίηση του, τις σχέσεις με το οικογενειακό του περιβάλλον και τα δεδομένα της κοινωνίας την εκάστοτε χρονική στιγμή (Φράγκου, 1989).

Τα προβλήματα τα οποία εμφανίζουν οι φοιτητές μπορεί να είναι ατομικά ή κοινωνικά. Τα ατομικά αφορούν την εσωτερική ένταση την οποία βιώνουν οι νέοι φοιτητές λόγω των αλλαγών και αναζητούν τρόπους για την εκτόνωσή της, ενώ τα κοινωνικά αφορούν την κοινωνική δυσλειτουργία των ατόμων και για την επίλυσή τους απαιτείται η λήψη συλλογικών μέτρων (Σταθόπουλος, 1999).

Τα προβλήματα είναι σε άμεση συνάρτηση με όσα έχουν αναφερθεί μέχρι τώρα. Το πρώτο και πιο ουσιαστικό όπως αναδεικνύεται και από την βιβλιογραφική ανασκόπηση αφορά την κοινωνική και συναισθηματική τους προσαρμογή. Όλοι οι παραπάνω παράγοντες όπως αναλύθηκαν επιφέρουν την αποσταθεροποίηση της κατάστασης του φοιτητή που οδηγεί στην εμφάνιση του άγχους, το οποίο φαίνεται να είναι εντονότερο στις περιπτώσεις που η σχολή δεν είναι η πρώτη επιλογή του εκάστοτε σπουδαστή και σπουδάστριάς (Ευσταθίου, 2007; Παπαδιώτη, 1992).

Η προσαρμογή αφορά την μετάβαση από ένα δομημένο περιβάλλον και τρόπο ζωής σε ένα χαλαρό, ακανόνιστο, λιγότερο ασφαλές γεμάτο ευθύνες και υποχρεώσεις. Η προσαρμογή, αφορά επίσης, πολλαπλά επίπεδα. Αρχικά αφορά την επιβίωση, την στέγαση, την διατροφή, την διαχείριση των οικονομικών, αφορά ακόμα τα προβλήματα σχέσεων που σχετίζονται με το αντίθετο φύλο, είτε με συμφοιτητές, φίλους, συγκατοίκους και καθηγητές και τέλος αφορά το κοινωνικό επίπεδο και στόχος είναι η αποφυγή της κοινωνικής απομόνωσης (Μαλικιώση – Λοΐζου, 1989).

Τα παραπάνω γίνονται ακόμα πιο έντονα όταν αναφέρονται σε ομάδες φοιτητών που παρουσιάζουν σωματικές αναπηρίες όπως κινητική αναπηρία, κώφωση, τύφλωση και ψυχικές ασθένειες. Οι πρακτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει αυτή η ομάδα φοιτητών λόγω των ιδιαιτεροτήτων της, εντείνουν την παρουσίαση των παραπάνω οδηγώντας συχνά στην κοινωνική τους απομόνωση. Τις ίδιες δυσκολίες με τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν και τα άτομα διαφορετικής πολιτισμικής ταυτότητας και άτομα τα οποία προέρχονται από χώρες του εξωτερικού. Πέρα των υπολοίπων δυσκολιών τα άτομα αυτά καλούνται να αντιμετωπίσουν τις γλωσσικές διαφορές, την πολιτισμική διαφορά, την διαφορετική νοοτροπία, τις προκαταλήψεις και τις ρατσιστικές συμπεριφορές (Σταθόπουλος, 1986; Κωσταρίδου, 2002).

Οι εισερχόμενοι στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αντιμετωπίζουν κι άλλα ζητήματα τα οποία προκύπτουν ως επί το πλείστον από τα νέα ερεθίσματα με τα οποία έρχονται αντιμέτωποι αλλά και από την ελευθερία την οποία καλούνται να διαχειριστούν. Τα ερευνητικά δεδομένα αναδεικνύουν την σημασία των ψυχοσεξουαλικών προβλημάτων, τα οποία αφορούν κυρίως τις απορίες που έχουν οι νέοι γύρω από ζητήματα, όπως η ομοφυλοφιλία, η σεξουαλική δυσλειτουργία, οι εκτρώσεις, η κακοποίηση κλπ.. Το μέχρι τώρα περιβάλλον τους ήταν προστατευμένο σε αντίθεση με το νέο περιβάλλον στο οποίο εν δυνάμει μπορούν να βρεθούν αντιμέτωποι με διάφορους ανθρώπους και συνθήκες, με δική τους ευθύνη χωρίς το προστατευτικό πλαίσιο στο οποίο βρίσκονταν και ιδιαίτερα όσοι φοιτητές μετακόμισαν σε άλλες πόλεις (Σταθόπουλος, 1989; Γαλάνη 2009).

Η είσοδος στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευσης συνοδεύεται και με την εμφάνιση εκπαιδευτικών προβλημάτων. Τα εκπαιδευτικά προβλήματα αφορούν το Πανεπιστήμιο εισαγωγής, τον νέο πλέον τρόπο εκπαίδευσης και εξέτασης, οι οργανωτικές ικανότητες τις οποίες καλούνται να αναπτύξουν οι νέοι, αποτυχίες τις οποίες καλούνται να διαχειριστούν, ανασφάλεια για τα αν έκαναν την σωστή επιλογή ως προς την μελλοντική

τους αποκατάσταση, η ενδεχόμενη ανεργία λόγω της οικονομικής κρίσης και η πιθανότητα συνέχισης ή ολοκλήρωσης των σπουδών τους στο εξωτερικό (Ευσταθίου, 2000; Γαλάνη, 2009).

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να αναφερθεί πως το σύνολο των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εισακτέοι στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση δημιουργούν συναισθήματα άγχους, φόβου, αγωνίας, κατάθλιψης, μειωμένης αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης, ανασφάλειας, αναβλητικότητας και γενικότερα αρνητικά συναισθήματα τα οποία συχνά έχουν ψυχοσωματικές εκδηλώσεις όπως κοιλιακό άλγος, πονοκεφάλους, και αϋπνίες. Ακόμα το σύνολο των προβλημάτων και ανησυχιών που βιώνουν οι εισακτέοι στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση αντικατοπτρίζουν τις προσδοκίες των γονιών τους, της κοινωνίας, όπως αυτή είναι διαμορφωμένη την εκάστοτε χρονική στιγμή αλλά και την μορφή των ιδρυμάτων Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (Καλαντζή – Αζίζι, 1987; Γαλάνη, 2009).

Η πλειοψηφία από τις δυσκολίες που αναφέρθηκαν και αντιμετωπίζουν οι φοιτητές, μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά μέσα από τη χρήση κατάλληλων μηχανισμών προσαρμογής όπως, ο μηχανισμός της διαχείρισης και του ελέγχου των αντικρουόμενων συναισθημάτων τα οποία είναι πιο έντονα στους φοιτητές και τις φοιτήτριες οι οποίοι προέρχονται από χαμηλό οικονομικό περιβάλλον και οι οποίοι καλούνται να βρουν παράλληλα με τις σπουδές τους κάποια δουλειά αλλά και για τους φοιτητές-φοιτήτριες οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής ή σωματικής υγείας (Μαλικιώση – Λοΐζου, 1989; Ποθουλιάκης, 1989). Μηχανισμοί όπως ο αναφερθείς, εντάσσονται στην εκπαίδευση των παιδιών από πολύ νωρίς, είτε από το σχολείο είτε από την οικογένεια. Η αποτυχία χρήσης και εφαρμογής των μηχανισμών αφενός οφείλεται σε μη σωστή εκμάθησή τους και μη ύπαρξη εμπειρίας στην χρήση τους. Αφετέρου, παρατηρείται το γεγονός, ότι οι φοιτητές το πρώτο καιρό δεν αντιλαμβάνονται από τον ενθουσιασμό τους τις πραγματικές αλλαγές, με αποτέλεσμα να μην κάνουν χρήση των κατάλληλων μηχανισμών. Επιπλέον, παράγοντας που επηρεάζει την χρήση των μηχανισμών προσαρμογής αποτελεί η απουσία κοινωνικής στήριξης. Η απουσία κοινωνικής στήριξης οφείλεται στην απόσταση από το οικογενειακό, συγγενικό και γνωστό κοινωνικό περιβάλλον και στο γεγονός πως οι συνομήλικοι βρίσκονται στην ίδια ηλικιακή φάση αδυνατώντας να δώσουν στήριξη, αφού και οι ίδιοι έχουν ανάλογες ανάγκες (Καλαντζή – Αζίζι, 1992).

Τόσο οι δυσκολίες, οι προβληματισμοί και οι ανησυχίες των νέων φοιτητών όσο και η αδυναμία χρήσης των κατάλληλων μηχανισμών προσαρμογής καθιστούν αυτή την φάση στην εξέλιξη των ατόμων σημαντική. Η αντιμετώπιση όλων των παραπάνω καθορίζει σημαντικά την μετέπειτα εξέλιξη των νέων.

2.5 Επιπτώσεις των αλλαγών στους νέους φοιτητές και φοιτήτριες

Η εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση πέρα των προβληματισμών και των ανησυχιών που προκαλεί στους φοιτητές φέρει και αλλαγές σε πολλούς τομείς. Οι τομείς που επηρεάζονται από την εισαγωγή των νέων στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι το οικογενειακό περιβάλλον των φοιτητών, τα Πανεπιστημιακά και Τεχνολογικά Ιδρύματα και η ευρύτερη κοινωνία. Τα προβλήματα που συναντά και καλείται να διαχειριστεί και να αντιμετωπίσει ο φοιτητής, όπως επίσης και η αποτελεσματική ή μη αντιμετώπισή τους, διαμορφώνουν τη γενικότερη εικόνα της ευρύτερης κοινωνίας, καθώς οι νέοι αυτοί αποτελούν ενεργό κομμάτι της.

Στην προηγούμενη ενότητα έγινε αναφορά στις αρνητικές συνέπειες που βιώνουν οι νέο-εισακτέοι στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Ανάμεσα στα αρνητικά αναφέρθηκε και η αναβλητικότητα η οποία φαίνεται να χαρακτηρίζει τους νέους φοιτητές και τις νέες φοιτήτριες και αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα πολυεπίπεδων συνεπειών. Η αναβλητικότητα έχει ως συνέπειες τους χαμηλούς βαθμούς, την παράταση των σπουδών, την αποτυχία στις εξετάσεις των μαθημάτων και την εμφάνιση συναισθημάτων ματαίωσης, ανικανότητας και απαξίωσης. Η αναβλητικότητα αυτή επηρεάζει και το οικογενειακό περιβάλλον για το οποίο αυξάνεται το κόστος συντήρησης του φοιτητή, ιδιαίτερα όταν σπουδάζει σε πόλη διαφορετική από την πόλη καταγωγής του, όπως επίσης και την ανησυχία για τη πορεία και την αποκατάσταση του νέου. Εκτός του οικογενειακού περιβάλλοντος επηρεάζεται και η Πανεπιστημιακή Κοινότητα, καθώς η επιμήκυνση των σπουδών αυξάνει τον αριθμό των φοιτητών, εμποδίζοντας την είσοδο νέων και επηρεάζοντας αρνητικά την οργάνωση και τη λειτουργία του Πανεπιστημίου και του κράτους το οποίο θα πρέπει να εξασφαλίσει πόρους συντήρησης των αναβλητικών φοιτητών, χωρίς να υπάρχουν τα εχέγγυα πως θα αποτελέσουν, μελλοντικό, δυναμικό κομμάτι της παραγωγικής διαδικασίας (Καλαντζή – Αζίζι, 1996).

Επιπλέον χαρακτηριστικό παράγοντα πολυεπίπεδων επιρροών στην εξέλιξη των φοιτητών αποτελεί η διακοπή των σπουδών. Η διακοπή των σπουδών μπορεί να οφείλεται σε πολλούς παράγοντες και όχι μόνο στην αποτυχία των μαθημάτων. Λόγοι

εγκατάλειψης των σπουδών μπορεί να είναι προσωπικοί αλλά και οικονομικοί, καθώς πέρα από το ότι συχνά δεν καταφέρνουν να προσαρμοστούν, αναγκάζονται να βρουν δουλειά με αποτέλεσμα να εγκαταλείψουν ή να μην ολοκληρώνουν τις σπουδές τους. Η εγκατάλειψη των σπουδών επηρεάζει αφενός τον φοιτητή, ο οποίος δεν καταφέρνει να αποκτήσει κάποια ειδίκευση, το οικογενειακό του περιβάλλον του οποίου ματαιώνονται οι προσδοκίες ή νιώθουν ενοχές που δεν μπόρεσαν να στηρίξουν οικονομικά το παιδί τους αλλά και την κοινωνία καθώς μειώνεται το ακαδημαϊκό και μορφωτικό της επίπεδο (Κίσσας, 1996).

Οι δύο παραπάνω παράγραφοι αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα τα οποία σηματοδοτούν τη σημασία που έχει η στήριξη των φοιτητών και των φοιτητριών, κατά την εισαγωγή τους αλλά και τη διάρκεια της φοίτησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Στο πρώτο κεφάλαιο ορίστηκε η συμβουλευτική ψυχολογία ως επιστημονικός κλάδος ώστε να γίνει σαφές το περιεχόμενό της και το αντικείμενο ενασχόλησής της. Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει αναλυτικότερη αναφορά στη συμβουλευτική ψυχολογία καθώς αποτελεί και την βάση της συμβουλευτικής φοιτητών.

3.1 Ιστορική αναδρομή στη Συμβουλευτική Ψυχολογία

Ήδη από τον ορισμό που πραγματοποιήθηκε στο πρώτο κεφάλαιο καθίσταται σαφές πως η συμβουλευτική ψυχολογία αποτελεί από τους πιο πρόσφατους κλάδους της ψυχολογίας. Είναι σημαντικό να γίνει σύντομη αναφορά στην ιστορική της εξέλιξη, ώστε να φανεί η σημασία της για τους νέους.

Ως επιστήμη με πρακτική εφαρμογή, ξεκίνησε να εμφανίζεται την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην συμβουλευτική του επαγγελματικού προσανατολισμού. Το 1908, αποτελεί χρονιά ορόσημο για την συμβουλευτική ψυχολογία, καθώς ιδρύεται στην Βοστώνη μια συμβουλευτική υπηρεσία για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων και τη παροχή προγραμμάτων κατάρτισης συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού. Αφετέρου, την ίδια χρονιά πραγματοποιείται το κίνημα ψυχικής υγιεινής το οποίο έθετε ως στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για τις ψυχικές νόσους. Επιπλέον, χρονιές ορόσημο για την εξέλιξη της συμβουλευτικής αποτέλεσαν το 1950, όπου και διαφοροποιήθηκε από την κλινική ψυχολογία ως κλάδος και η περίοδος από το 1951 έως το 1956, κατά την οποία διαμορφώθηκε η μορφολογική θεωρία και η θεωρία της επαγγελματικής επιλογής, στις οποίες βασίστηκε η συμβουλευτική ψυχολογία. Να σημειωθεί πως από τότε η συμβουλευτική ψυχολογία εξελίχθηκε ως προς το κεντρικό της στόχο και δεν αφορά πλέον μόνο την παροχή συμβουλών επαγγελματικού προσανατολισμού, αλλά και τη παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας, ώστε να διαχειριστεί το εκάστοτε άτομο διάφορα προβλήματα και να βελτιώσει την καθημερινότητά του (Μαλικιώση – Λοΐζου, 1999).

Στην Ελλάδα η συμβουλευτική ψυχολογία εμφανίστηκε το 1950 και μέχρι πρόσφατα αφορούσε την παροχή υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού. Πλέον έχει αρχίσει να εξελίσσεται και να αφορά ευρύτερη θεματολογία και να καταλαμβάνει περισσότερα

πεδία. Ωστόσο στο πέρασμα των χρόνων και της εξέλιξης υπάρχουν και κοινά σημεία που χαρακτηρίζουν τη συμβουλευτική ψυχολογία. Αυτά είναι (Δημητρόπουλος, 1993) :

- ο θεραπευτής ή η ομάδα θεραπευτών που παρέχουν βοήθεια στα άτομα τα οποία τη χρειάζονται
- τα άτομα τα οποία έχουν ανάγκη για βοήθεια
- η συμβουλευτική σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στο θεραπευτή και τον θεραπευόμενο, η οποία χτίζεται πάνω σε συγκεκριμένες αρχές και στην τήρηση του κώδικα δεοντολογίας.

Επιπλέον των παραπάνω κοινοί φαίνονται να είναι και οι στόχοι της συμβουλευτικής, καθώς αυτό που επιδιώκεται κατά τη διάρκεια των συνεδριών είναι η αυτογνωσία, η αναγνώριση των ικανοτήτων του και η αναγνώριση των πραγματικών αιτιών του προβλήματος που το απασχολεί, ώστε να μπορέσει να το διαχειριστεί, να αλλάξει την συμπεριφορά του και να βελτιώσει τις συνθήκες ζωής του. Οι κοινοί αυτοί στόχοι δεν σημαίνουν πως όλοι θεραπευόμενοι είναι ίδιοι ή πως όλα τα ζητήματα αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο. Αντιθέτως η διάρκεια της θεραπευτικής διαδικασίας και οι επιμέρους στόχοι που τίθενται εξαρτώνται από τους θεραπευόμενους και τα εξατομικευμένα προβλήματά τους (Μαλικιώση – Λοΐζου, 1999).

3.2 Σημασία της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας

Όπως, ήδη έχει αναφερθεί, συνοπτικά, η συμβουλευτική ψυχολογία αποσκοπεί στην αποκατάσταση της ψυχικής υγείας των ατόμων, όταν αυτή διαταράσσεται από διάφορες περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνθήκες ή εσωτερικές συγκρούσεις. Ως επιστήμη βασίζεται στις θεωρίες προσωπικότητας και χρησιμοποιεί την αλληλοεπικοινωνία ως μέσο για την επίτευξη των στόχων της. Ως κλάδος ασχολείται τόσο με την έρευνα και τη θεωρία, όσο και με την εφαρμογή (Κοσμίδου και συν., 1996).

Η ανάγκη για εφαρμογή της συμβουλευτικής ψυχολογίας σε ομάδες ατόμων όπως οι νέοι, οι άνεργοι, οι μετανάστες, οι ηλικιωμένοι και γενικότερα οι ομάδες με προβλήματα κοινωνικά, εκπαιδευτικά, επαγγελματικά τα οποία τους κατατάσσουν σε δυσμενή θέση, φαίνεται να είναι μεγάλη, ιδιαίτερα αν ληφθούν υπόψη οι συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες. Οι μεταβαλλόμενες συνθήκες επηρεάζουν σημαντικά το σύνολο των θεσμών και κυρίως τους θεσμούς της οικογένειας και της εκπαίδευσης και ευρύτερης της κοινωνίας. Φαινόμενα όπως αυτό της ανεργίας, επηρεάζουν άμεσα την οικογένεια η οποία δυσκολεύεται να παρέχει στα παιδιά όσα θα ήθελε αλλά και την εκπαίδευση τους,

καθώς συχνά τα παιδιά λόγω οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η οικογένειά τους αποφεύγουν να εισαχθούν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, είτε γιατί θα πρέπει να παρακολουθήσουν φροντιστήρια για να επιτύχουν την βαθμολογία είτε γιατί θα πρέπει να απομακρυνθούν από το οικογενειακό τους περιβάλλον. Οι αλλαγές στο σχολείο και στην κοινωνία επηρεάζουν άμεσα τη συναισθηματική κατάσταση των ατόμων, τις ηθικές τους αξίες και τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αλλά και τη γενικότερη εξέλιξή τους. Με βάση αυτών και όσον αφορά τους νέους εκτός της συμβουλευτικής ψυχολογίας απαιτείται και η εφαρμογή του επαγγελματικού προσανατολισμού (Μαλικιώση – Λοϊζου, 1999).

3.3 Τα είδη της συμβουλευτικής

Η συμβουλευτική ψυχολογία έχει ευρύ πεδίο εφαρμογής βάσει των αιτημάτων που καλείται να διαχειριστεί. Τα άτομα τα οποία αναζητούν τις υπηρεσίες του συμβούλου-ψυχολόγου διακρίνονται σε διάφορες ομάδες βάση των αιτημάτων τους. Ανάλογα, διακρίνεται και η συμβουλευτική ψυχολογία σε διάφορα είδη. Αν και δε σχετίζονται όλα με τους φοιτητές θα γίνει αναφορά στα διάφορα είδη αφενός για να διαφανεί η σημασία και το ευρύ φάσμα εφαρμογής της συμβουλευτικής ψυχολογίας και αφετέρου γιατί τα περισσότερα είδη συμβουλευτικής έμμεσα ή άμεσα επηρεάζουν την εξέλιξη της οικογένειας και του εκάστοτε νέου ατόμου. Κατ' επέκταση τα είδη της συμβουλευτικής είναι (Χωματίδου, 2014):

- η εξελικτική συμβουλευτική, η οποία βοηθά τα άτομα να ανακαλύψουν τους τρόπους με τους οποίους θα επιτύχει την υγιή ανάπτυξη και εξέλιξή τους μέσα από την επίτευξη της αυτογνωσίας, της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων τους. Η εξελικτική συμβουλευτική εφαρμόζεται και στα παιδιά αλλά και στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, βάσει της αρχής πως τα ίδια στάδια εξέλιξης εμφανίζονται σε διάφορες φάσεις της ζωής του ατόμου
- η προληπτική συμβουλευτική, η οποία επικεντρώνεται στην πραγματοποίηση ψυχοεκπαιδευτικών προγραμμάτων με στόχο την πρόληψη εμφάνισης συμβάντων, που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την εξέλιξη των ατόμων.
- η οικογενειακή συμβουλευτική. Η οικογενειακή συμβουλευτική επικεντρώνεται στην επίλυση των διαφόρων προβλημάτων που εμφανίζονται στα οικογενειακά πλαίσια. Το φάσμα το αιτημάτων που καλύπτει κυμαίνεται από τον οικογενειακό προγραμματισμό έως και την λύση της συζυγικής ζωής και περιλαμβάνει τα

προβλήματα στη σχέση των μελών, τα προβλήματα στην ανατροφή των παιδιών, οικονομικά και νομικά ζητήματα

- η εργασιακή συμβουλευτική. Η εργασιακή συμβουλευτική διαφέρει από τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Απευθύνεται σε εργοδότες και εργαζόμενους και αποσκοπεί στην άντληση ευχαρίστησης και ικανοποίησης μέσα από την εργασία, την επίλυση των εργασιακών προβλημάτων και την αύξηση της εργασιακής απόδοσης
- η διευκολυντική συμβουλευτική. Στόχος αυτής της μορφής συμβουλευτικής είναι η παροχή στήριξης και βοήθειας στο συμβουλευόμενο άτομο, ώστε να αποσαφηνίσει τους στόχους του και να ενεργεί υπεύθυνα βάσει των προσωπικών του ενδιαφερόντων, επιθυμιών και θέλω
- η διαπολιτισμική συμβουλευτική. Αφορά την επίλυση των προβλημάτων ατόμων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης, και των οποίων τα προβλήματα οφείλονται στην διαφορετική πολιτισμική τους ταυτότητα. Πρόκειται για κατεύθυνση της συμβουλευτικής, η οποία αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια λόγω της έντονης μετακίνησης των ανθρώπων από χώρα σε χώρα. Ο συμβουλευτικός ψυχολόγος οφείλει να γνωρίζει τις ιδιαιτερότητες της πολιτισμικής ταυτότητας των ατόμων ώστε να τα βοηθήσει στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει αλλά και στη σχέσεις τους με τα άτομα του τόπου διαμονής του
- η συμβουλευτική αποκατάσταση. Ως είδος συμβουλευτικής αφορά τα άτομα με φυσική μειονεξία, η ψυχική διαταραχή, τα οποία προσπαθεί να βοηθήσει ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν στο κοινωνικό γίνεσθαι στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Ως είδος συμβουλευτικής δεν απευθύνεται μόνο στο άτομο με την φυσική η ψυχική μειονεξία αλλά και στο οικογενειακό – κοινωνικό- φιλικό του περιβάλλον, ώστε να το στηρίξουν στην κοινωνική του ένταξη
- η εκπαιδευτική συμβουλευτική, η οποία αφορά την προσαρμογή και την εξέλιξη του ατόμου στο εκάστοτε εκπαιδευτικό πλαίσιο. Πρόκειται για ένα είδος συμβουλευτικής η οποία μπορεί να εφαρμοστεί από το νηπιαγωγείο έως το Πανεπιστήμιο και να παρέχει υπηρεσίες ως προς την εκπαίδευση, την επιλογή επαγγέλματος και την προσωπική εξέλιξη ανάλογα με την βαθμίδα.

Η συμβουλευτική επίσης, διακρίνεται σε ατομική και ομαδική ανάλογα με το αν πραγματοποιείται ανάμεσα στο σύμβουλο και το συμβουλευόμενο ή στο σύμβουλο και

σε δύο ή περισσότερα συμβουλευόμενα άτομα, τα οποία έχουν κοινά ζητήματα, στάσεις, αξίες, αιτήματα και εμπειρίες (Κεφαλίδου, 2014).

3.4 Τα στάδια της συμβουλευτικής διαδικασίας

Ως διαδικασία η συμβουλευτική είναι δομημένη και προσεκτικά οργανωμένη με σαφώς οριοθετημένους στόχους και σκοπούς. Δεν αφορά τη δημιουργία φιλικής σχέσης γι' αυτό και παρέχεται από κατάλληλα εκπαιδευμένους ψυχολόγους, οι οποίοι αναλαμβάνουν βάση των δεδομένων να διαμορφώσουν τη δομή και την εξέλιξη των συνεδριών και της συμβουλευτικής διαδικασίας. Η οργάνωση της δομής αφορά τη χρονική διάρκεια των συνεδριών αλλά και της θεραπείας, τους στόχους, τις μεθόδους και τις τεχνικές που θα ακολουθήσει ο συμβουλευτικός ψυχολόγος και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Προκειμένου να έχει ο αναγνώστης εικόνα της συμβουλευτικής διαδικασίας, θα αναφερθούν συνοπτικά τα στάδια, τα οποία περιλαμβάνουν (Δημητρόπουλος, 1993; Μαλικιώση – Λοΐζου, 1999):

- την πρώτη συνάντηση του συμβουλευτικού ψυχολόγου με τον αιτούντα βοήθεια, η οποία είναι και εισαγωγική. Βασικός στόχος της πρώτης αυτής συνάντησης είναι η γνωριμία του συμβούλου με τον συμβουλευόμενο. Η γνωριμία αφορά όχι μόνο την ανάπτυξη εμπιστοσύνης αλλά και την ενημέρωση του αιτούντα συμβουλευτική, σχετικά με την διαδικασία στην οποία θα μπει και την σημασία της. Στην πρώτη αυτή συνάντηση κρίνεται σημαντικό να νιώσει το εκάστοτε άτομο άνετα και ελεύθερα γιατί αυτό θα καθορίσει σε σημαντικό βαθμό την συνέχεια και την εξέλιξη της διαδικασίας, η οποία βασίζεται στο να εκφράσει το άτομο τα συναισθήματα και τα προβλήματά του.
- την συμβουλευτική σχέση. Αφορά την σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στον σύμβουλο και τον συμβουλευόμενο και εμπεριέχει το σύνολο των συναισθημάτων που ανακύπτουν, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους και της συμπεριφοράς τους. Η διαμόρφωση της συμβουλευτικής σχέσης αποτελεί το πιο καθοριστικό στάδιο για την εξέλιξη της διαδικασίας καθώς καθορίζει την επιτυχή πορεία και τα αποτελέσματά της. Τα χαρακτηριστικά μιας εποικοδομητικής συμβουλευτικής σχέσης είναι η ενσυναίσθηση, η αποδοχή, η κατανόηση, η μη κριτική στάση, το νοιάξιμο, η γνήσια στάση του Συμβούλου και η αυτοαποκάλυψη.

- την αναγνώριση και τον καθορισμό των στόχων. Η πλειοψηφία των συμβουλευόμενων δεν γνωρίζει από τις πρώτες συνεδρίες τα πραγματικά αίτια αναζήτησης βοήθειας, κατ' επέκταση δεν γνωρίζουν και τους πραγματικούς στόχους της συμβουλευτικής διαδικασίας. Ο ορισμός των στόχων και το ξεκαθάρισμα των πραγματικών αιτημάτων αποτελεί σημαντικό στάδιο για την πορεία της συμβουλευτικής διαδικασίας το οποίο θα καθορίσει την χρονική της διάρκεια και τις τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν.
- την επιλογή συμβουλευτικής τεχνικής. Όπως αναφέρθηκε και από το προηγούμενο στάδιο, όταν καθοριστούν οι στόχοι της διαδικασίας πραγματοποιείται η επιλογή της κατάλληλης τεχνικής για την επίτευξη τους. Η τεχνική επιλέγεται βάσει του εκάστοτε ατόμου που ζητάει βοήθεια.
- ολοκλήρωση της συμβουλευτικής διαδικασίας, αποτελεί το τελευταίο στάδιο και πραγματοποιείται όταν επιτευχθούν οι στόχοι, οι οποίοι έχουν τεθεί, όταν δεν προκύπτουν επιπλέον θέματα που να τον απασχολούν, και όταν έχουν ενισχυθεί οι νέες συμπεριφορές του συμβουλευόμενου.

3.5 Τα χαρακτηριστικά του συμβούλου, του συμβουλευόμενου και της θεραπευτικής σχέσης

Ο συμβουλευτικός ψυχολόγος παρέχει ατομικές και ομαδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ποικίλους χώρους όπως τα σχολεία, τα κολέγια, τα πανεπιστήμια, τα νοσοκομεία, τα κέντρα αποκατάστασης και επανένταξης κλπ, ώστε να βοηθήσει τους παρευρισκόμενους να εξελιχθούν τόσο προσωπικά και κοινωνικά όσο μορφωτικά και επαγγελματικά, βάσει αυτού παρέχει υπηρεσίες σε άτομα τα οποία φέρουν ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων. Είτε οι σύμβουλοι επιλέξουν να εργαστούν στον ιδιωτικό τομέα, είτε στον δημόσιο, είτε σαν ανεξάρτητοι επαγγελματίες είτε ως μέλη ομάδων, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων οι οποίες περιλαμβάνουν (Μαλικιώση – Λοϊζου, 1999; Μαλικιώση – Λοϊζου & συν., 2009):

- τη συλλογή στοιχείων για τον συμβουλευόμενο, μέσω της παρατήρησης, της λήψης ιστορικού, της συνέντευξης και άλλων τεχνικών
- την χορήγηση ψυχομετρικών και άλλων κλιμάκων, οι οποίες αποσκοπούν στην εκτίμηση της νοημοσύνης του συμβουλευόμενου, την ανάδειξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του και την ανάδειξη των ενδιαφερόντων του

- την αξιολόγηση των δεδομένων που συλλέγει, η οποία και θα δείξει τη το αν θα πρέπει να παραπεμφθεί ο συμβουλευόμενος σε άλλον ειδικό ψυχικής υγείας ή αν θα ωφεληθεί από την συμβουλευτική ψυχολογία
- την πραγματοποίηση συμβουλευτικών συνεντεύξεων και συνεδριών με στόχο να βοηθηθεί ο συμβουλευόμενος στην κατανόηση των προβλημάτων του, και στον ορισμό στόχων για την επίλυσή τους
- την παροχή επαγγελματικής και εκπαιδευτικής πληροφόρησης
- την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της συμβουλευτικής διαδικασίας, ώστε να αξιολογήσει την προσέγγιση που χρησιμοποίησε και
- την συμμετοχή του σε ερευνητικά προγράμματα.

Οι αρμοδιότητές που αναφέρθηκαν καθορίζουν το ρόλο του συμβουλευτικού ψυχολόγου σε εκπαιδευτικό, προληπτικό και θεραπευτικό, ανάλογα με το αίτημα που λαμβάνει και το τρόπο διαχείρισής του, ώστε να ωφεληθεί το άτομο που αντιμετωπίζει το εκάστοτε πρόβλημα. Επιπλέον, η συμβουλευτική διαδικασία είναι μια δυναμική διαδικασία, στα πλαίσια της οποίας αναπτύσσονται δυναμικές σχέσεις ανάμεσα στο σύμβουλο και στο συμβουλευόμενο και αλληλεπιδράσεις. Οι ρόλοι που αναφέρθηκαν δεν χρησιμοποιούνται ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο σε συνδυασμό με διαφορετική ιεραρχία ανάλογα με το αίτημα.

Όσον αφορά τον εκπαιδευτικό ρόλο, ο συμβουλευτικός ψυχολόγος στοχεύει στο να βοηθήσει τους συμβουλευόμενους μέσα από τις κατάλληλες τεχνικές να ενδυναμωθούν και να βελτιωθούν ως άτομα. Η ενδυνάμωση πραγματοποιείται μέσα από την βελτίωση της στάσης ζωής του ατόμου και την ανάπτυξη ικανοτήτων που θα βοηθήσει το άτομο να αντιμετωπίσει την καθημερινότητά του. Ο προληπτικός ρόλος αφορά την πρόληψη μελλοντικών προβλημάτων μέσω ψυχο-εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία προετοιμάζουν τα άτομα ως προς τη διαχείριση των διαφόρων ζητημάτων που αντιμετωπίζουν. Τέλος, ο θεραπευτικός ρόλος αφορά τη θεραπεία των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα ή οι ομάδες, που επισκέπτονται τον συμβουλευτικό ψυχολόγο (Μαΐκιώση – Λοϊζου, 2009).

Ο θεραπευτικός ρόλος των συμβουλευτικών ψυχολόγων συχνά οδηγεί στη σύγχυσή τους με τους κλινικούς ψυχολόγους έχουν όμως, σημαντικές μεταξύ τους διαφορές. Πρώτον, ο συμβουλευτικός ψυχολόγος εργάζεται με άτομα που αντιμετωπίζουν ένα ευρύ

φάσμα προβλημάτων αλλά όχι με άτομα με σοβαρά προβλήματα ψυχοπαθολογίας, όπως τα άτομα με τα οποία εργάζονται οι κλινικοί ψυχολόγοι. Δεύτερον, ο συμβουλευτικός ψυχολόγος δεν εστιάζει στα παθολογικά στοιχεία του συμβουλευόμενου σε αντίθεση με τον κλινικό ψυχολόγο. Επιπλέον σε αντίθεση με τον κλινικό ψυχολόγο εφαρμόζει μικρής διάρκειας παρεμβάσεις και δίνει έμφαση στην εκπαιδευτική και επαγγελματική εξέλιξη του ατόμου (Μαλικιώση – Λοϊζου & συν., 2009).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Τα χρόνια της φοίτησης συμπίπτουν όπως αναφέρθηκε με την εξελικτική φάση της μετεφηβείας, η οποία ταυτίζεται αφενός με την εμφάνιση προβληματισμών, ανησυχιών και δυσκολιών στη διαχείριση των διαφόρων καταστάσεων. Επιπλέον κατά τη διάρκεια της φοίτησης εξελίσσονται και ολοκληρώνονται κάποιες από τις σημαντικότερες ικανότητες και δεξιότητες των φοιτητών οι οποίες σχετίζονται με τα επίπεδα τα οποία αναφέρθηκαν στην παραπάνω παράγραφο. Η σημαντικότερη εξέλιξη αλλά και πρόκληση την οποία βιώνουν οι φοιτητές με την εισαγωγή τους στην ανώτατη εκπαίδευση, αποτελεί η χρήση των ήδη υπάρχουσών γνώσεων και η αξιοποίηση των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων που απέκτησε το άτομο καθ' όλα τα προηγούμενα έτη της ανάπτυξής του. Είναι σημαντικό για την εξέλιξη του ατόμου και την μετάβαση ανάμεσα στα διάφορα στάδια να μπορεί να εφαρμόσει και να προσαρμόσει τις διάφορες δεξιότητές τους σε διαφορετικό περιβάλλον και πλαίσιο από αυτό στο οποίο τις απέκτησε (Μαλικιώση – Λοΐζου, 1989). Ωστόσο, για την επίτευξη αυτής της εξέλιξης συχνά οι φοιτητές χρειάζονται στήριξη. Η στήριξη αυτή, πέρα από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον μπορεί να δοθεί και από φορείς συμβουλευτικής των Πανεπιστημίων.

Επιπλέον στο προηγούμενο κεφάλαιο έγινε αναφορά στη συμβουλευτική γενικότερα, ως κλάδο της ψυχολογίας και στα είδη της, ώστε να κατανοήσει ο αναγνώστης το περιεχόμενο και την σημασία αυτού του κλάδου. Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στην συμβουλευτική φοιτητών, η οποία αποτελεί το κεντρικό θέμα της παρούσας μελέτης. Η συμβουλευτική φοιτητών αποτελεί είδος της συμβουλευτικής ψυχολογίας, η οποία μπορεί να ενταχθεί και στην εκπαιδευτική συμβουλευτική που αναφέρθηκε παραπάνω. Λόγω της εξελικτικής φάσης στην οποία βρίσκονται οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δεν περιορίζονται, οι υπηρεσίες που παρέχει σε εκπαιδευτικά και μόνο ζητήματα, αλλά αφορά ευρύτερα θέματα με τα οποία έρχονται αντιμέτωποι οι νέοι.

4.1 Ορισμός συμβουλευτικής φοιτητών

Η συμβουλευτική φοιτητών, όπως καθίσταται σαφές και από την ομάδα στόχο της παρέχεται στους χώρους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε χώρους κατάλληλα διαμορφωμένους, τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών, τα οποία ορίσαμε και στο πρώτο κεφάλαιο. Στόχοι, αποτελούν η προσαρμογή στο νέο εκπαιδευτικό περιβάλλον, η επίλυση των μετεφηβικών προβληματισμών κι ανησυχιών, η αντιμετώπιση των

προβλημάτων που επηρεάζουν αρνητικά την εκπαιδευτική επιτυχία και την προσωπική εξέλιξη και η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής τόσο στο προσωπικό των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων όσο και στους γονείς των φοιτητών κατά καιρούς. Τα θέματα με τα οποία ασχολείται είναι ακαδημαϊκά, επαγγελματικά, προσωπικής εξέλιξης, ψυχολογικά και κοινωνικά και δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές και τις φοιτήτριες να τα συζητήσουν με επαγγελματίες ψυχικής υγείας σε ένα προστατευμένο, οικείο και δωρεάν πλαίσιο. Η αξιοποίηση της συμβουλευτικής φοιτητών βοηθάει σημαντικά τον νέο άτομο στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας και ταυτότητάς του, μιας εξελικτικής διαδικασίας η οποία έχει ξεκινήσει από τα πρώτα χρόνια ζωής του παιδιού και η ολοκλήρωση της οποίας συμπίπτει με την μετεφηβεία και την φοιτητική ζωή (Δημητρόπουλος, 1993; Μαλικιώση- Λοΐζου, 1999).

4.2 Ανάπτυξη της Συμβουλευτικής Φοιτητών

Στο πρώτο κεφάλαιο περιγράφηκε η ιστορική εξέλιξη της ψυχολογικής συμβουλευτικής των φοιτητών και των φοιτητριών τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα. Όπως αναφέρθηκε η έναρξη της συμβουλευτικής φοιτητών αφορούσε αρχικά τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό και συνέπεσε με τα τέλη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όπου και άρχισαν να λειτουργούν και να ακμάζουν τα Πανεπιστήμια της Ευρώπης και της Αμερικής. Ενώ στην Ελλάδα η συμβουλευτική φοιτητών αναπτύχθηκε πολύ αργότερα. Στην παρούσα παράγραφο θα γίνει αναφορά στους παράγοντες οι οποίοι συνέβαλαν ή επηρέασαν θετικά τη ανάπτυξη και την εξέλιξη του θεσμού αλλά και σε αυτούς που την επηρέασαν αρνητικά.

Ως σημαντικότεροι εκ των παραγόντων που συνέβαλαν στην ανάπτυξη και την εξέλιξη της συμβουλευτικής φοιτητών θα μπορούσαν να αναφερθούν οι εξής (Καλαντζή – Αζίζι, 1996):

- οι προσωπικοί προβληματισμοί των φοιτητών και φοιτητριών. Η παροχή υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού αποτέλεσε τον αρχικό λόγο για τον οποίο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες επισκέπτονταν τα συμβουλευτικά κέντρα, ωστόσο κατά τις επισκέψεις του και στα πλαίσια των συνεδριών εξέφραζαν προσωπικά τους ζητήματα, προβληματισμούς και ανησυχίες, οι οποίες απείχαν από το ενδιαφέρον τους για το επαγγελματικό τους μέλλον. Το γεγονός αυτό συνέβαλε στην αναγνώριση του νεαρού ατόμου που εισέρχεται στην Ανώτατη Εκπαίδευση ως προσωπικότητα με γνωστικά, συναισθηματικά και βιολογικά

χαρακτηριστικά, το οποίο εξελίσσεται και βρίσκεται σε συνεχή αλληλεπίδραση με το κοινωνικό και ευρύτερο περιβάλλον. Το σύνολο όλων αυτών των γνωρισμάτων και χαρακτηριστικών δεν αφήνει ανεπηρέαστη την εξέλιξη του νεαρού ατόμου και την φοιτητική πορεία και προσαρμογή του. Κατ' επέκταση λειτούργησε ως παράγοντας ανάπτυξης και αναγκαιότητας της ψυχολογικής συμβουλευτικής αυτής της ηλικιακής ομάδας ατόμων, ώστε να βοηθηθεί στην εκπαιδευτική του πρόοδο.

- Η ύπαρξη μερίδας φοιτητών και φοιτητριών που χρήζουν περεταίρω βοήθειας. Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί αναπόσπαστο δικαίωμα όλων των ατόμων. Κατ' επέκταση στο στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση εισέρχονται και νεαρά άτομα τα οποία μπορεί να αντιμετωπίζουν περεταίρω δυσκολίες από αυτές του γενικού πληθυσμού, όπως ψυχικές δυσκολίες. Ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού δεν θα μπορούσε να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις και θα έπρεπε να παραπέμψει τον φοιτητή ή την φοιτήτρια σε άλλη δομή εκτός του Εκπαιδευτικού Πλαισίου, για την επίλυση των προβληματισμών του. Η ανάγκη για περεταίρω του επαγγελματικού προσανατολισμού υπηρεσίες συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη της Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών, στην δημιουργία των Συμβουλευτικών Κέντρων μέσα στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και στην στελέχωσή τους με εξειδικευμένο και κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό.
- Το θεσμικό πλαίσιο. Τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αμερική διαμορφώθηκε κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο το οποίο υποχρέωνε τα Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες αλλά και να διαμορφώνουν και στελεχώνουν Συμβουλευτικά Κέντρα, συχνά η πολιτεία κάλυπτε οικονομικά την οργάνωση των κέντρων αυτών.
- Το κίνημα FEDORA (Forum Europeen de l'orientation Academique). Πρόκειται για ένα διευρωπαϊκό δίκτυο συνεργασίας, το οποίο ξεκίνησε το 1982. Το δίκτυο αυτό ασχολείται με την στήριξη της ανάπτυξης της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών στους φοιτητές, των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων. Ως δίκτυο απαριθμεί πολλά μέλη από όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες και στα πλαίσια των εργασιών του κεντρικό ρόλο κατέχει η καθοδήγηση των φοιτητών και η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα (<http://www.moveonnet.eu/directory/network?id=FEDORA>, 25/7/2016). Ωστόσο οι στόχοι του κινήματος δεν περιορίζονται στα παραπάνω αντιθέτως

διευρύνονται στην επαγγελματική καθοδήγηση των φοιτητών, στην κοινωνική και ακαδημαϊκή ένταξη φοιτητών με ειδικές ανάγκες, στη δημιουργία οδηγού Μεταπτυχιακών για κάθε χώρα, στην προώθηση της ψυχολογικής συμβουλευτικής στην Ανώτερη Εκπαίδευση, στη σύνδεση της δευτεροβάθμιας με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην προώθηση της ανταλλαγής φοιτητών μεταξύ των πανεπιστημίων, στη χρήση της τεχνολογίας στην συμβουλευτική και στην ανάδειξη των καλύτερων μεθόδων άσκησης της συμβουλευτικής. Το 1988, στα πλαίσια του 3^{ου} συνεδρίου της FEDORA στους Δελφούς, δόθηκε η ιδέα της ίδρυσης της PSYCHE, ως ομάδα εργασίας, η οποία και πραγματοποιήθηκε το 1991 στο 4^ο συνέδριο της FEDORA στο Βερολίνο. Στόχος της ομάδας εργασίας αποτελεί η προώθηση της Ψυχολογικής Συμβουλευτικής στην Ανώτερη Εκπαίδευση στην Ευρώπη (Καλαντζή –Αζίζι, 2001).

Η ανάπτυξη της συμβουλευτικής φοιτητών οδήγησε σε εξέλιξη της Συμβουλευτικής, καθώς ξεκίνησε η αναζήτηση και χρήση μεθόδων και τεχνικών που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του φοιτητικού πληθυσμού και να είναι αποτελεσματικές. Επίσης, άρχισαν να οργανώνονται εκπαιδευτικά σεμινάρια, ώστε αφενός να παρέχεται συνεχής εκπαίδευση στους συμβουλευτικούς ψυχολόγους που παρείχαν τις υπηρεσίες τους στα πλαίσια της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και αφετέρου για να γνωστοποιηθεί η συμβουλευτική φοιτητών και να γίνει οικεία στους φοιτητές και τις φοιτήτριες.

Αναγνωρίζοντας τους παράγοντες οι οποίοι συνέβαλα θετικά στην ανάπτυξη, εδραίωση και εξέλιξη της Ψυχολογικής Συμβουλευτικής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση γίνονται κατανοητοί και οι παράγοντες οι οποίοι αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη τόσο της Ψυχολογικής Συμβουλευτικής όσο και των Συμβουλευτικών Κέντρων.

Ο βασικότερος παράγοντας ο οποίος επηρεάζει αρνητικά την ανάπτυξη της συμβουλευτικής φοιτητών, είναι η ανυπαρξία κατάλληλου νομικού και θεσμικού πλαισίου, το οποίο να διασφαλίζει την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής στην ομάδα ατόμων. Η έλλειψη θεσμικού πλαισίου οδηγεί παράλληλα στην έλλειψη πρόβλεψης από την πλευρά της πολιτείας και του κράτους, όσον αφορά την οικονομική κάλυψη των απαιτήσεων δημιουργίας Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών, με αποτέλεσμα να μην οργανώνονται και στελεχώνονται στο χώρο των Πανεπιστημίων, τέτοια Κέντρα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί, πως σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία το Πανεπιστήμιο οφείλει να εξασφαλίζει την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των φοιτητών και

φοιτητριών, ωστόσο η υγεία αντιμετωπίζεται μονοσήμαντα, λαμβάνοντας υπόψη μόνο την σωματική και όχι την ψυχική (Καρλατήρα, 2002). Σημαντικός παράγοντας είναι και η γενικότερη στάση της κοινωνίας απέναντι στην παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας στους χώρους των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Συχνά επικρατεί η αντίληψη πως οι χώροι της εκπαίδευσης θα πρέπει να στοχεύουν αποκλειστικά στην εκπαίδευση και να μην συγχέονται με την ψυχική υγεία, υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται από άλλους αρμόδιους φορείς, στους οποίους έχουν πρόσβαση οι φοιτητές και οι φοιτήτριες. Τέλος ως παράγοντας που δυσκολεύει την ανάπτυξη της συμβουλευτικής σε φοιτητές και των Κέντρων Συμβουλευτικής Φοιτητών, θα μπορούσε να αναφερθεί η ενασχόληση του εκάστοτε Πανεπιστημίου ε ζητήματα ψυχολογίας ή με το αν έχει μέσα τμήμα ψυχολογίας. Όπως θα φανεί και σε επόμενη ενότητα τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα τα οποία έχουν σχολές ψυχολογίας, είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένα σε ζητήματα συμβουλευτικής και ήταν τα πρώτα τα οποία οργάνωσαν Συμβουλευτικά Κέντρα. Ωστόσο, δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός πως η συμβουλευτική γενικότερα και η συμβουλευτική φοιτητών ειδικότερα, αποτελεί έναν νέο κλάδο της ψυχολογίας, ο οποίος στα 50 – 60 χρόνια περίπου ύπαρξής της, δεν έχει ακόμα καταφέρει να αφομοιωθεί και να γίνει κατανοητή η σημασία και χρησιμότητά της.

4.3 Ο ρόλος της συμβουλευτικής φοιτητών

Όπως ήδη αναφέρθηκε η Συμβουλευτική στο χώρο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μετράει περίπου 50 χρόνια. Σε αυτά τα χρόνια παρά τους ανασταλτικούς παράγοντες εξελίχθηκε και ως ένα βαθμό καθόρισε το ρόλο της στην ανώτερη εκπαίδευση. Ο ρόλος της, ο οποίος είναι άμεσα συνυφασμένος με τους στόχους τους οποίους προσπαθεί να επιτύχει δεν περιλαμβάνει πλέον μόνο την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους πορεία και εξέλιξη, γεγονός που απαιτεί τη δόμηση της συμβουλευτικής πάνω σε συγκεκριμένες βάσεις. Οι βάσεις αυτές αφορούν την ακαδημαϊκή υποστήριξη του ατόμου, την επαγγελματική του εξέλιξη και τη προσωπική και κοινωνική του εξέλιξη και καθορίζονται από παγκόσμια αποδεκτά πρωτόκολλα. Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αυτά η Συμβουλευτική στους χώρους των Πανεπιστημίων οφείλει να (Schoenberg, 1992):

- παρέχει στους φοιτητές, που παρουσιάζουν δυσκολίες ψυχολογικές ή συμπεριφορικές, υψηλής ποιότητας υπηρεσίες ομαδικής ή ατομικής συμβουλευτικής

- παρέχει προγράμματα ανάπτυξης και εξέλιξης των απαιτούμενων δεξιοτήτων ώστε οι φοιτητές να αξιοποιήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τις ευκαιρίες και τις εμπειρίες που τους παρέχει το ακαδημαϊκό πλαίσιο
- παρέχει υπηρεσίες σε όλους όσους βρίσκονται στο ακαδημαϊκό πλαίσιο ώστε να το ίδιο να βελτιώνεται και να αποτελεί περιβάλλον διανοητικής, συναισθηματικής και φυσικής εξέλιξης
- να ασχολείται με την έρευνα ώστε να εξελίσσεται και να διαπιστώνει την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών της
- να προωθεί την εκπαίδευση νέων επαγγελματιών συμβουλευτικής.

Βάση των παραπάνω αρμοδιοτήτων, καθίσταται σαφές, πως ο ρόλος της συμβουλευτικής στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να είναι ενεργός. Οι επαγγελματίες συμβουλευτικής θα πρέπει να είναι σε θέση να αφογκράζονται τις ανάγκες και να γεφυρώνουν το χάσμα ανάμεσα στους φοιτητές και τις φοιτήτριες και το Πανεπιστήμιο. Επιπλέον, πρέπει να είναι ευαισθητοποιημένοι στις ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων όπως οι φοιτητές από άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα ή με αναπηρία. Λόγω του ενεργητικού της ρόλου η συμβουλευτική θα πρέπει να παρέχεται από αυτόνομες δομές μέσα στο πανεπιστήμιο, η οποίες θα είναι ευέλικτες ως προς την παροχή υπηρεσιών αλλά και ως προς την συνεργασία με άλλες δομές και υπηρεσίες με στόχο πάντα την κάλυψη των διάφορων αναγκών. Οι δομές αυτές είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα τα οποία εδρεύουν μέσα στα Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Schoenberg, 1992).

Ο ενεργητικός ρόλος της συμβουλευτικής καθίσταται σαφής από τα πεδία δράσης της (http://www.skf.psych.uoa.gr/fileadmin/skf.psych.uoa.gr/uploads/PDF/dimosieyseis_stellinika/psihologiki.pdf, 25/7/2016):

A) ως προς τα προσωπικά προβλήματα των φοιτητών, όπου ασχολείται με το σύνολο των ψυχολογικών δυσκολιών, όπως χαμηλή αυτοεκτίμηση, το άγχος, η κατάθλιψη κλπ, λειτουργεί προληπτικά ως προς την χρονιότητα και της εξέλιξη των παραπάνω δυσκολιών, συμβάλει στην αντιμετώπιση των σοβαρών ψυχικών διαταραχών και των συνεπειών τους, αναγνωρίζοντάς τες και παραπέμποντας τα περιστατικά σε κατάλληλες δομές και ενισχύει την εξέλιξη του ατόμου.

B) ως προς τις σπουδές, όπου στοχεύει στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκύπτουν ως προς τη συμμετοχή του φοιτητή στις σπουδές και στις εξετάσεις.

Γ) ως προς τη βελτίωση των συνθηκών των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και της ποιότητας των σπουδών

4.4 Οφέλη και μειονεκτήματα της συμβουλευτικής φοιτητών και φοιτητριών

Η άσκηση της συμβουλευτικής στη Τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει σημαντικά τον φοιτητή, την Πανεπιστημιακή κοινότητα αλλά και το κράτος γενικότερα, καθώς όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα οι αλλαγές που υφίστανται στους φοιτητές, φέρουν επιπτώσεις και στο γύρω περιβάλλον.

Συμπερασματικά των όσων έχουν αναφερθεί έως τώρα τα οφέλη της ψυχολογικής συμβουλευτικής, στα πλαίσια της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, μπορούν να συνοψιστούν στα παρακάτω (Καλαντζή –Αζίζι, 1999: http://www.gla.ac.uk/media/media_376308_en.pdf, 25/7/2016, http://www.skf.psych.uoa.gr/fileadmin/skf.psych.uoa.gr/uploads/PDF/dimosieyseis_sta_ellinika/psihologiki.pdf, 25/7/2016):

A) οφέλη προς τους φοιτητές

- στην βελτίωση της ψυχοσωματικής υγείας των φοιτητών και φοιτητριών
- στην μείωση ή αντιμετώπιση των προβλημάτων, προβληματισμών και ανησυχιών που αντιμετωπίζουν
- στην διευκόλυνση της προσαρμογής τους στις νέες συνθήκες
- στην ανάδειξη και εξέλιξη των δυνατοτήτων και ικανοτήτων τους
- στην ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων των φοιτητών ώστε να διευκολυνθεί η σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων
- στην αύξηση της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης του φοιτητή
- στην ενίσχυση της λήψης πρωτοβουλιών από την πλευρά των φοιτητών
- στην πρόληψη των αρνητικών συμπεριφορών ή τάσεων όπως η χρήση αλκοόλ, εξαρτησιογόνων ουσιών, βίας, στις οποίες μπορούν να στραφούν οι φοιτητές αναζητώντας στήριξη
- στην καθοδήγηση όσων αναζητούν πιο εξειδικευμένη βοήθεια αλλά δεν ξέρουν που να απευθυνθούν
- στην απουσία κόστους για τους χρήστες των υπηρεσιών

B) οφέλη για τα ΑΕΙ

- στην αναβάθμιση του επιπέδου του Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, καθώς η επίλυση των παραπάνω συμβάλει στην μείωση των φοιτητών που εγκαταλείπουν τις σπουδές τους ή που τις διαιωνίζουν
- στην αύξηση των επιτυχιών ως προς τις εξετάσεις
- στη βελτίωση των συνθηκών σπουδών
- στη μείωση της διάρκειας των σπουδών
- στην αύξηση του αριθμού των φοιτητών που ολοκληρώνουν τις σπουδές τους
- στην μείωση του προϋπολογισμού του κράτους, καθώς οι αιώνιοι φοιτητές απορροφούν μέρος του προϋπολογισμού για την κάλυψη των αναγκών τους.

Γ) οφέλη για ο οικογενειακό περιβάλλον

- στην βοήθεια του οικογενειακού περιβάλλοντος των φοιτητών, οι οποίοι ανησυχούν, για την προσαρμογή και την εξέλιξη των παιδιών τους, ιδιαίτερα όταν βρίσκονται σε άλλη περιοχή από αυτή της καταγωγής τους

Επιπρόσθετα, εκτός των οφελών της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής στα πλαίσια των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων υπάρχουν και ορισμένα μειονεκτήματα τα οποία σχετίζονται κυρίως με το περιεχόμενο της συμβουλευτικής. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες δεν μπορούν να λύσουν προβλήματα, τα οποία δε σχετίζονται με τη ψυχική υγεία των σπουδαστών. Τέτοιου είδους προβλήματα μπορεί να είναι το κακό οικονομικό επίπεδο της οικογένειας των φοιτητών, η ανεργία, άσχημες κοινωνικές συνθήκες, προβλήματα στη λειτουργία του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος. Επίσης, δε μπορούν να βοηθήσουν άτομα με έντονη ψυχοπαθολογία, τα οποία χρήζουν εξειδικευμένης βοήθειας.

4.5 Χαρακτηριστικά συμβουλευτικής σχέσης- παρέμβαση

Όσον αφορά την επιλογή συμβούλων και την στελέχωση των Συμβουλευτικών Κέντρων εντός των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, από τα οποία παρέχονται οι υπηρεσίες συμβουλευτικής, επιλέγονται έχοντες πτυχίο ψυχολογίας. Συχνά επιλέγονται άτομα που εκτός του βασικού πτυχίου έχουν και κάποια εξειδίκευση στην κλινική ή σχολική ψυχολογία, στην συμβουλευτική και την συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού. Απαραίτητα κριτήρια για τους συμβούλους κρίνονται η εμπειρία στην ηλικιακή ομάδα στην οποία απευθύνονται και στα χαρακτηριστικά της καθώς και η απουσία σχέσης με το προσωπικό του Πανεπιστημιακού ιδρύματος, ώστε να αποφευχθεί η ασυμβατότητα ρόλων (Ευσταθίου, 2007; Καλαντζή – Αζίζι, 1999).

Το μοντέλο της συμβουλευτικής παρέμβαση το οποίο θα χρησιμοποιήσει ο σύμβουλος στα πλαίσια της συμβουλευτικής με τους φοιτητές, συμβάλλει στην διαμόρφωση της συμβουλευτικής σχέσης. Στην πλειοψηφία τους είναι βραχύρυθμα και ευέλικτα και ακολουθούν τη γνωσιακή συμπεριφορική ψυχοθεραπεία, τη συστημική ή τη βραχεία ψυχοδυναμική ψυχοθεραπεία. Ο λόγος που επιλέγονται μοντέλα βραχείας παρέμβασης είναι τόσο η άμεση επίτευξη των στόχων που τίθενται όσο και η στάση που έχουν οι νέοι, η οποία χαρακτηρίζεται από έλλειψη υπομονής αλλά και έλλειψη πραγματικής επίγνωσης των ζητημάτων τους. Περεταίρω της κάλυψης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της μετεφηβείας, τα βραχεία προγράμματα αποσκοπούν και στην επίτευξη των στόχων αν όχι άμεσα, στα πλαίσια των χρόνων της φοίτησης (Καλαντζή-Αζίζι, 2001; Παπαδιώτης, 1992).

4.6 Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στην συμβουλευτική φοιτητών

Όπως έχει ήδη αναφερθεί το προσωπικό των Κέντρων Συμβουλευτικής Φοιτητών απαρτίζεται ως επί το πλείστο από ψυχολόγους ή επαγγελματίες έχοντες πτυχίο στην Ψυχολογία και εξειδικευμένες γνώσεις στην συμβουλευτική ψυχολογία. Ωστόσο, στο χώρο της ψυχικής υγείας πέρα από τους ψυχολόγους, εργάζονται και προσφέρουν σημαντικά και οι κοινωνικοί λειτουργοί.

Η κοινωνική εργασία αποτελεί επιστήμη η οποία είναι σε χρόνια αλληλεπίδραση με διάφορες άλλες επιστήμες όπως η ανθρωπολογία, η κοινωνιολογία, η νομική, η φιλοσοφία, η ψυχολογία και άλλα. Επεξεργαζόμενη τις γνώσεις από όλες αυτές τις επιστήμες, θέτει σαν στόχους, τη κοινωνική αλλαγή, τη κοινωνική δικαιοσύνη και τη κοινωνική πρόνοια. Οι κοινωνικοί λειτουργοί επικεντρώνονται στην επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων και ιδιαίτερα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Βάση αυτών, στα πλαίσια της κοινωνικής πρόνοιας, της κοινωνικής αλλαγής και της υποστήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων είναι σημαντικός ο ρόλος των κοινωνικών λειτουργών στα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών. Οι φοιτητές, όπως έχει αναφερθεί αποτελούν ευάλωτη κοινωνική ομάδα και ταυτόχρονα αποτελούν την ομάδα του πληθυσμού η οποία αποτελεί το μέλλον και μέσα από αυτή περνούν οι αλλαγές.

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1, 15/10/2016)

Οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι επιφορτισμένοι με το να παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες με στόχο όπως αναφέρθηκε, την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων και τη πρόληψη αυτών. Στα πλαίσια των υπηρεσιών αυτών εντάσσεται η συμβουλευτική, η συνεργασία με διάφορους αρμόδιους φορείς όπως κοινωνική πρόνοια και η συνεργασία με ιδρύματα κοινωνικής ασφάλισης, σωφρονιστικά καταστήματα, κέντρα αποτοξίνωσης κλπ. Η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σε συνδυασμό με την κοινωνική δικτύωση η οποία αφορά την επαφή με τους παραπάνω φορείς, είναι ιδιαίτερα βοηθητική στην επαφή με την ευαίσθητη ομάδα των φοιτητών, η οποία βρίσκεται στην κρίσιμη φάση της μετεφηβείας και συχνά αναζητά εμπιστευτικά βοήθεια, στήριξη ή πληροφόρηση σχετικά με τους παραπάνω φορείς. Τα Κέντρα Συμβουλευτικής δεν αφορούν μόνο τον επαγγελματικό προσανατολισμό, τη ψυχολογική και συμβουλευτική υποστήριξη των φοιτητών αλλά και τη σωστή καθοδήγησή τους και κατεύθυνσή τους σε καίρια ζητήματα που αφορούν τους νέους, όπως οι εξαρτήσεις, η βία και παρόμοια ζητήματα. Βάση αυτών η παρουσία των κοινωνικών λειτουργών στα Κέντρα Συμβουλευτικής Φοιτητών αποδεικνύεται σημαντική (<http://edujob.gr/node/259>, 15/10/2016).

Όσον αφορά τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των κοινωνικών λειτουργών περιλαμβάνουν:

- την υπευθυνότητα και την ευσυνειδησία,
- τη κατανόηση για τα προβλήματα του ατόμου που αναζητά βοήθεια,
- την αντικειμενικότητα και την αμεροληψία,
- την υπομονή και την επιμονή
- τη καλή γνώση θεμάτων κοινωνικής και νομικής φύσης

Τα χαρακτηριστικά αυτά δεν απέχουν από τα χαρακτηριστικά του συμβούλου που αναφέρθηκαν παραπάνω, καθιστώντας και τους Κοινωνικούς Λειτουργούς επαρκής στο κομμάτι της συμβουλευτικής των φοιτητών (<http://edujob.gr/node/259>, 15/10/2016).

Επιπλέον των παραπάνω, η σημαντικότητα του ρόλου του Κοινωνικού Λειτουργού στο χώρο της προαγωγής της ψυχικής υγείας, στην οποία αποσκοπούν και τα Κέντρα Συμβουλευτικής Φοιτητών, καθορίζεται και από την Ελληνική Νομοθεσία. Σύμφωνα με το ΠΔ 50 / 1989, το οποίο αφορά το Νόμο 1404/83, οι Κοινωνικοί Λειτουργοί μπορούν να απασχοληθούν είτε αυτοδύναμα είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες και στον

χώρο της ψυχικής υγείας αλλά και στην εκπαίδευση, στον επαγγελματικό προσανατολισμό, τη κοινωνική οργάνωση, τη πρόληψη διαφόρων κοινωνικών φαινομένων, και τις διάφορες κοινωνικές υπηρεσίες. Επίσης, αναλόγως του τομέα απασχόλησης τους, οι δραστηριότητές τους εκτείνονται στην ενημέρωση, τη συμβουλευτική, τη διάγνωση και τη θεραπεία υποστηρικτικού χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα όσοι ασχολούνται με τον χώρο της ψυχικής υγείας είναι σε θέση να παρέχουν υπηρεσίες διαγνωστικού, συμβουλευτικού και θεραπευτικού χαρακτήρα σε άτομα, ομάδες και οικογένειες.

(<https://www.skle.gr/index.php/el/component/content/article?id=170:73873552>, 16/10/2016)

4.7 Κριτήρια για την επιτυχία της συμβουλευτικής παρέμβασης στον φοιτητικό πληθυσμό

Όπως αναφέρθηκε, οι υπηρεσίες συμβουλευτικής που παρέχονται, δεν είναι για όλες τις περιπτώσεις αιτημάτων, κατ' επέκταση η επιτυχία των τεχνικών παρέμβασης εξαρτάται από κάποια κριτήρια, τα οποία αφορούν τόσο το συμβουλευόμενο όσο και το σύμβουλο, και αφορούν (Παπαδιώτης, 1992)

(http://www.skf.psych.uoa.gr/fileadmin/skf.psych.uoa.gr/uploads/PDF/dimosieyseis_stellinika/psihologiki.pdf, 26/7/2016):

- την απουσία κλινικής ψυχοπαθολογίας, η οποία θα οδηγήσει στην παραπομπή του νέου σε άλλη δομή
- την ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης ανάμεσα στον σύμβουλο – ψυχολόγο και τον φοιτητή
- την έκφραση των συναισθημάτων από την πλευρά του φοιτητή
- τη συνειδητοποίηση και την ύπαρξη κινήτρου για αλλαγή
- την ικανότητα των φοιτητών να αναγνωρίσουν τα βαθύτερα αίτια των προβλημάτων τους και
- τη θέληση και την ενεργό συμμετοχή του φοιτητή στην συμβουλευτική διαδικασία
- τη τήρηση του απορρήτου από την πλευρά του συμβουλευτικού ψυχολόγου
- τον ακριβή ορισμό του χώρου, του χρόνου και της διάρκειας των συνεδριών
- την ύπαρξη συνέπειας ως προς τις συνεδρίες

- την απουσία δημιουργίας διαφορετικής από την συμβουλευτική, μορφής σχέσης ανάμεσα στον σύμβουλο και στον συμβουλευόμενο
- την ύπαρξη ενεργητικής ακρόασης των προβληματισμών και των ανησυχιών του φοιτητή και την ώθησή του στην επίγνωση και την επίλυση αυτών με δική του προσπάθεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έχοντας παρουσιάσει αναλυτικά το ρόλο, τη λειτουργία και την αναγκαιότητα τόσο της συμβουλευτικής φοιτητών όσο και των Κέντρων Συμβουλευτικής εντός των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, θα γίνει αναφορά, στο παρόν κεφάλαιο στα Κέντρα του εξωτερικού και της Ελλάδας. Όσον αφορά το εξωτερικό θα αναφερθούν ενδεικτικά κάποια παραδείγματα χωρών. Σημαντική διαφορά ανάμεσα στα Κέντρα Συμβουλευτικής της Ελλάδας και του εξωτερικού αποτελεί το γεγονός πως σε πολλές από τις χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής η οργάνωση, η στελέχωση και η λειτουργία των Συμβουλευτικών Κέντρων κατοχυρώνεται νομικά.

5.1 Κέντρα Συμβουλευτικής Φοιτητών στο Εξωτερικό

5.1.1 Χώρες της Ευρώπης

Α) στη Μεγάλη Βρετανία, η Ψυχολογική Συμβουλευτική Φοιτητών φαίνεται να έχει ξεκινήσει από το 1960, οπότε και παρεχόταν όχι μόνο από ψυχολόγους αλλά και από άλλες ειδικότητες όπως, κοινωνικοί λειτουργοί και παιδαγωγοί, κατάλληλα εκπαιδευμένοι. Η ψυχολογική συμβουλευτική αρχικά παρεχόταν από δομές οι οποίες ονομάζονταν Student Counselling Services ενώ το 1970 ιδρύεται ο οργανισμός Association for Student Counselling ως τμήμα της British Association for Counselling. Η ένταξη της Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών στον Βρετανικό Οργανισμό Συμβουλευτικής κατοχυρώνει τη παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής στους φοιτητές και κινητοποιεί τη δημιουργία δομών μέσα στα Ιδρύματα Ανώτερης εκπαίδευσης (Καλαντζή – Αζίζι, 2001).

Από τη διαδικτυακή ανασκόπηση, η οποία πραγματοποιήθηκε για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης προέκυψε πως, στη Μεγάλη Βρετανία η πλειοψηφία αν όχι το σύνολο των Πανεπιστημίων παρέχει υπηρεσίες Συμβουλευτικής όχι μόνο στους φοιτητές αλλά και στο προσωπικό του Πανεπιστημίου και στους γονείς των φοιτητών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα Βρετανικών Πανεπιστημίων αποτελούν το Πανεπιστήμιο του Cambridge, το King's College London, το Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου κλπ. (<http://www.ed.ac.uk/student-counselling/about-us/what-we-do>, 28/7/2016, <http://www.counselling.cam.ac.uk/>, 28/7/2016, <http://www.kcl.ac.uk/campuslife/services/counselling/index.aspx>, 28/7/2016). Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τους φοιτητές παρέχονται από εξειδικευμένο προσωπικό

αλλά και τελειόφοιτους εκπαιδευμένους φοιτητές στο χώρο της ψυχολογίας, στα πλαίσια της πρακτικής τους.

Β) Στη Γερμανία τα πρώτα Κέντρα Συμβουλευτικής Φοιτητών, λειτούργησαν στο Αμβούργο και στο Μόναχο το 1950, με αρχικούς στόχους τόσο τη Ψυχολογική Συμβουλευτική όσο και τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Οι δομές αυτές δεν ήταν εξ' αρχής ενταγμένες στο χώρο των Πανεπιστημίων. Το 1968 σε όλα τα Πανεπιστήμια δημιουργήθηκαν Ψυχοκοινωνικά Συμβουλευτικά Κέντρα και παράλληλα ιδρύθηκε η Ένωση Συμβούλων Φοιτητών στα πλαίσια της οποίας η Ψυχολογική Συμβουλευτική ασκείται μόνο από κατάλληλα καταρτισμένους ψυχολόγους (Καλαντζή – Αζίζι, 2001).

Γ) Στην Ολλανδία και το Βέλγιο στο σύνολο των Πανεπιστημίων είναι εδραιωμένες Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών, όπου ψυχολόγοι και αντίστοιχες ειδικότητες παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής στους φοιτητές.

Δ) Στην Αυστρία τα πρώτα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών λειτούργησαν το 1970 ενώ μέχρι σήμερα μεγάλος αριθμός Πανεπιστημίων έχει Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών. Στα Πανεπιστήμια που δεν έχει οι συμβουλευτικές υπηρεσίες παρέχονται από κάποιο κέντρο επαγγελματικού προσανατολισμού (<http://webster.ac.at/webform/student-counseling-center-webster-university>, <https://international.univie.ac.at/en/incoming-students/erasmus/students-with-mental-health-issues-and-physical-impairments/>, 28/7/2016).

Ε) Στην Αμερική, η οποία δεν αποτελεί Ευρωπαϊκή χώρα, ωστόσο θα αναφερθεί σε αυτή την ενότητα, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στους φοιτητές κατοχυρώνεται θεσμικά όπως και στις παραπάνω Ευρωπαϊκές χώρες. Το 1991 ιδρύθηκε ο οργανισμός American College Counselling Association ως αυτόνομο τμήμα του Αμερικάνικου Οργανισμού Συμβουλευτικής. Στόχος ήταν η ίδρυση ενός οργανισμού που θα ασχολείται με την προώθηση της ψυχολογικής συμβουλευτικής στην ανώτατη εκπαίδευση, και την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής από καταρτισμένους επαγγελματίες ψυχολόγους. Ο οργανισμός στηρίζει τόσο τα Κέντρα Συμβουλευτικής των πανεπιστημίων όσο και το σύνολο των επαγγελματιών που παρέχουν υπηρεσίες ψυχολογικής συμβουλευτικής φοιτητών σε ανάλογες δομές εντός και εκτός πανεπιστημίων (<http://www.collegecounseling.org/mission-statement>, 28/7/2016).

5.1.2 Μελέτες για τη Ψυχολογική Συμβουλευτική στην Ευρώπη

Εν συνεχεία των παραπάνω παραδειγμάτων και προτού γίνει αναφορά στα ελληνικά δεδομένα, θα ήταν δόκιμο να αναφερθεί πως η ανάπτυξη της ψυχολογικής συμβουλευτικής στον Ευρωπαϊκό χώρο συνάδει με τα αποτελέσματα μελετών που αφορούν τους αιτιολογικούς παράγοντες. Οι μελέτες υπογραμμίζουν τους παράγοντες, οι οποίοι, καταδεικνύουν την αναγκαιότητα παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών. Βάση των αποτελεσμάτων τα τελευταία χρόνια το ακαδημαϊκό πλαίσιο φαίνεται να έχει αλλάξει τόσο ως προς τους φοιτητές οι οποίοι εισέρχονται στην ανώτατη εκπαίδευση και οι οποίοι χαρακτηρίζονται από έντονη ανομοιογένεια τόσο ως προς και τη περιοχή προέλευσης και ως προς το κοινωνικό – οικονομικό- πολιτισμικό πλαίσιο προέλευσης. Σημαντική αλλαγή που σημειώνεται ως προς το φοιτητικό πληθυσμό, αποτελεί και ο συνεχώς ανερχόμενος αριθμός τους που καθιστά τα ήδη υπάρχοντα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα λίγα για την εκπαίδευσή τους αλλά και η εύκολη μετακίνησή τους για σπουδές σε άλλες χώρες. Επιπλέον του ακαδημαϊκού πλαισίου αλλαγές σημειώνονται και στην αγορά εργασίας γεγονός που κάνει πολύπλοκη τη διαδικασία επιλογής σπουδών και επαγγέλματος. Τα παραπάνω έχουν επιφέρει αλλαγές στο φοιτητικό τοπίο της Ευρώπης (Watts & Van Esbroeck, 2000).

Σύμφωνα με συγκριτικές μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί μεταξύ χωρών όπου στην Ανώτατη Εκπαίδευση εμπεριέχεται η παροχή υπηρεσιών ψυχολογικής συμβουλευτικής στους φοιτητές και σε χώρες που δεν εμπεριέχεται, χώρες των οποίων τα Πανεπιστήμια αποσκοπούν στην ολόπλευρη εξέλιξη των φοιτητών τους μέσα από την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής φαίνεται να έχουν αποφοίτους οι οποίοι παρουσιάζουν καλύτερη μεταφοιτητική πορεία. Τα αποτελέσματα των συγκριτικών μελετών κατέδειξαν τη σημασία της ψυχολογικής συμβουλευτικής για όλους τους λόγους που αναφέρθηκαν και στα προηγούμενα κεφάλαια, χωρίς ωστόσο να παρακάμπτουν τις αμφιβολίες που μπορεί να εκφράζονται (Watts & Van Esbroeck, 2000).

5.2.2 Η Ψυχολογική Συμβουλευτική φοιτητών στα Ελληνικά Πανεπιστήμια

Όπως ήδη έχει αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο η παροχή υπηρεσιών ψυχολογικής συμβουλευτικής στους φοιτητές ξεκίνησε πιο πρόσφατα σε σχέση με τα τις άλλες Ευρωπαϊκές Χώρες και δεν υπάρχει ακόμα θεσμική κατοχύρωση. Ωστόσο, στη πλειοψηφία των Ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της χώρας έχουν αναπτυχθεί Κέντρα

Συμβουλευτικής φοιτητών, επίσης αρκετά πανεπιστημιακά τμήματα έχουν οργανώσει και λειτουργούν συμβουλευτικά κέντρα. Παρακάτω θα γίνει αναφορά στα Κέντρα αυτά όπως επίσης και σε κάποιες πληροφορίες ως προς τις υπηρεσίες που παρέχουν και τη στελέχωσή τους, ώστε να πραγματοποιηθεί μια συνοπτική περιγραφή η οποία θα καταδεικνύει και την αναγκαιότητα αυτών των κέντρων.

1. Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Στα πλαίσια του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών λειτουργούν δύο Κέντρα Συμβουλευτικής. Το Εργαστήριο Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών. Το Κέντρο δημιουργήθηκε το 1990 με Πρυτανική Πράξη και το 2002 πήρε τον τίτλο του Εργαστηρίου του τομέα Ψυχολογίας του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής Ψυχολογίας. Αποτελεί μέλος του FEDORA και ιδρυτικό μέλος του FEDORA – PSYCHE. Σκοπός του εργαστηρίου αποτελεί η στήριξη των φοιτητών στα προβλήματα που τυχόν να αντιμετωπίσουν κατά τη διάρκεια των φοιτητικών τους σπουδών. Οι υπηρεσίες του εργαστηρίου διευρύνονται από την παροχή ατομικής και ομαδικής συμβουλευτικής στους φοιτητές, στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη όλων των φοιτητών συμπεριλαμβανομένων των φοιτητών με ειδικές ανάγκες και των προερχόμενων από άλλες χώρες. Το εργαστήριο ασχολείται επιπλέον με τις ερευνητικές δραστηριότητες, την εκπαίδευση, τη διεξαγωγή σεμιναρίων, συνεδρίων, συμποσίων και άλλων εκδηλώσεων με στόχο την ευαισθητοποίηση των φοιτητών σε θέματα ψυχικής υγείας, τις εκδοτικές δραστηριότητες και την επαφή με άλλους φορείς. Το 1996 εκτός του Εργαστηρίου στα πλαίσια του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου ξεκίνησε να λειτουργεί το Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών, με στόχο την βοήθεια των φοιτητών στην προσαρμογή τους στο φοιτητικό πλαίσιο, την πληροφόρησή και τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους. Το κέντρο στελεχώνεται από μετελλόφοιτους του τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (<http://www.uoa.gr/foihtes/symboyleytikes-yphresies/symboyleytiko-kentro-omhlikwn.html>, 31/7/2016).
2. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Το συμβουλευτικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Σ.Κ.Ε.Π.Ι.) λειτουργεί από το 1989, αποτελώντας την πρώτη Ελληνική Πανεπιστημιακή Υπηρεσία ψυχικής Υγείας. Συστάθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας του τμήματος Φιλοσοφικής Παιδαγωγικής Ψυχολογίας και την οικονομική στήριξη της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς . όπως και το

Εργαστήριο Συμβουλευτικής του καποδιστριακού Πανεπιστημίου έτσι και το Σ.Κ.Ε.Π.Ι. αποτελεί μέλος του FEDORA και του FEDORA – PSYCHE. Στελεχώνεται από δύο μόνιμους ειδικά εκπαιδευμένους στη συμβουλευτική ψυχολόγους οι οποίοι δεν ανήκουν στο εκπαιδευτικό προσωπικό του Πανεπιστημίου. Απευθύνεται στο σύνολο των φοιτητών του πανεπιστημίου ακόμα κι έξι μήνες μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, και αποσκοπεί στην πρόληψη θεμάτων ψυχικής υγείας μέσα από την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, την υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης, την διεξαγωγή ερευνητικών δραστηριοτήτων και την συνεργασία με ανάλογους φορείς (<http://skepi.uoi.gr/info.html>, 31/7/2016).

3. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 1999 Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης (ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ) για τους φοιτητές. Ως Κέντρο παρέχει δωρεάν συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη στους φοιτητές, πάνω σε ζητήματα άγχους, στρές, δυσκολίες προσαρμογής, οικογενειακές – προσωπικές δυσκολίες, σεξουαλικά θέματα, ψυχοσωματικά προβλήματα κλπ (<https://www.auth.gr/units/19299>, 31/7/2016).
4. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε το 2003, με στόχο την ψυχολογική υποστήριξη των φοιτητών του Πανεπιστημίου, είτε των προπτυχιακών είτε των μεταπτυχιακών, τη στήριξη των φοιτητών με ειδικές ανάγκες, την ευαισθητοποίηση της Πανεπιστημιακής Κοινότητας σε θέματα ψυχικής υγείας και την γενικότερη διαμόρφωση πολιτικής ψυχικής υγείας. Όπως και το Εργαστήριο Συμβουλευτικής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών έτσι και το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών του Πανεπιστημίου Κρήτης αποτελεί ιδρυτικό μέλος του FEDORA PSYCHE. Ως συμβουλευτικό κέντρο παρέχει υπηρεσίες ατομικής και ομαδικής συμβουλευτικής και επικεντρώνεται στην μέγιστη αξιοποίηση των ικανοτήτων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, στοχεύοντας να είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν στις ακαδημαϊκές ανάγκες. Επιπλέον το Συμβουλευτικό Κέντρο προωθεί την ανάπτυξη εθελοντικής δράσης από την πλευρά των φοιτητών σε συνεργασία με άλλους κοινοτικούς φορείς (<http://skf.uoc.gr/advice/start.html>, 2/8/2016).
5. Πανεπιστήμιο Πατρών. Στο Πανεπιστήμιο Πατρών λειτουργεί Γραφείο Ψυχολογικής Υποστήριξης Φοιτητών, το οποίο ανήκει στην Διεύθυνση

Φοιτητικής Μέριμνας Τμήμα Πρόνοιας και Εκδηλώσεων
(<http://www.upatras.gr/el/node/4112>, 2/8/2016).

6. Πανεπιστήμιο Πειραιά. Το Συμβουλευτικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πειραιά (ΣΥ.ΚΕ.Π.Π.) λειτουργεί από το 1995 ως χώρος συνάντησης, υποστήριξης, επικοινωνίας και παρέμβασης. Στα βασικά ζητήματα τα οποία διαπραγματεύεται και σχετίζονται με τις δυσκολίες των φοιτητών εντάσσονται η ενεργητική μάθηση, η προσαρμογή στα νέα δεδομένα, η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και σχέσεων, η αντιμετώπιση αγχογόνων καταστάσεων, τα ζητήματα πρόληψης και υγείας, η αναζήτηση τρόπων δημιουργικής έκφρασης και ψυχαγωγίας και η ανάπτυξη δεξιοτήτων που θα συμβάλουν στην μετέπειτα επιτυχή πορεία και εξέλιξη του φοιτητή ως άτομο
(<http://www.unipi.gr/unipi/el/ppf-sumbouleutiko-kentro.html>, 2/8/2016).
7. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας λειτουργεί Κέντρο Συμβουλευτικής Στήριξης Φοιτητών και παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής και στήριξης στους φοιτητές και τις φοιτήτριες ως προς τις σπουδές τους, τη φοιτητική ζωή, προβλήματα επικοινωνίας και σχέσεων, και γενικότερα προσωπικά προβλήματα. Στόχος παραμένει η ολόπλευρη ανάπτυξη του φοιτητή η ανάληψη προσωπικής ευθύνης και η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των διαθέσιμων μέσων υποστήριξης για την κάλυψη των αναγκών του
(http://www.uom.gr/modules.php?op=modload&name=FAQ&file=index&myfaq=yes&id_cat=10&tmima=219&categorymenu=6, 2/8/2016).
8. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Το Κέντρο Συμβουλευτικής Φοιτητών ξεκίνησε τη λειτουργία του στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο το 2001 με απόφαση της Συγκλήτου και έκτοτε παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές όλων των τμημάτων. Το Κέντρο Συμβουλευτικής Φοιτητών συνεργάζεται στενά με το Κέντρο Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου για την καλύτερη υποστήριξή τους. Στελεχώνεται από ψυχολόγους και ψυχοθεραπευτές οι οποίοι παρέχουν ατομική και ομαδική συμβουλευτική βάσει των αναγκών των φοιτητών, οργανώνουν ημερίδες και συνέδρια, παρέχουν τηλε-συμβουλευτική και εποπτική συμβουλευτική
(<http://www.hua.gr/index.php/el/services246>, 3/8/2016).

Στα παραπάνω πανεπιστήμια τα οποία αποτελούν και την πλειοψηφία των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων της χώρας λειτουργεί αυτόνομο Κέντρο Συμβουλευτικής

Φοιτητών, ωστόσο και στα υπόλοιπα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα λειτουργούν Γραφεία Διασύνδεσης και Σταδιοδρομίας, όπως στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, τα οποία παρέχουν γενικότερες πληροφορίες και υποστήριξη στους φοιτητές για την επαγγελματική τους εξέλιξη.

Περεταίρω των Κέντρων Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών που λειτουργούν στα Ελληνικά ΑΕΙ, λειτουργούν αντίστοιχα Κέντρα και σε κάποια από τα Ανώτερα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας:

1. ΤΕΙ Κρήτης. Στο ΤΕΙ της Κρήτης το Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχοκοινωνικής στήριξης των φοιτητών αποτελεί νέα υπηρεσία, καθώς ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2014, αναδεικνύοντας την αναγκαιότητα οργάνωσής του. Οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι εμπιστευτικές και δεν αφορούν μόνο τους φοιτητές αλλά το εκπαιδευτικό και το διοικητικό προσωπικό. Ως προς το συγκεκριμένο Κέντρο είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η στελέχωσή του περιλαμβάνει εκτός από ψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό, γιατρό και νοσηλεύτη, οι οποίοι συστήνουν την ομάδα Στήριξης. Ως Κέντρο επικεντρώνει τις υπηρεσίες του στην ψυχική υγεία και στην πρόληψη μέσα από την ψυχοεκπαίδευση (<https://www.teicrete.gr/el/tei/10311>, 3/8/2016).
2. ΤΕΙ Αθήνας. Η Κοινωνική Συμβουλευτική Υπηρεσία του ΤΕΙ Αθήνας λειτουργεί από το 1989 με απόφαση του Συμβουλίου του Εκπαιδευτικού Ιδρύματος και αποτελεί την πρώτη κοινωνική υπηρεσία που συστάθηκε και λειτούργησε στην Τεχνολογική Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Σκοπός της ήταν η στήριξη και η συμβουλευτική των φοιτητών και του προσωπικού του Ιδρύματος. Στα πλαίσια των υπηρεσιών που παρέχει εντάσσονται εκτός της συμβουλευτικής, η πρόληψη, η έρευνα και τα προγράμματα υποστήριξης Κωφών και Βαρήκοων φοιτητών. Η στελέχωση της υπηρεσίας αποτελείται από ψυχολόγος, κοινωνικό λειτουργό, κοινωνιολόγο και νευρολόγο ψυχίατρο ψυχοθεραπευτή. Δεν αποτελεί κατ'εξοχήν Κέντρο ψυχολογική Συμβουλευτικής αλλά καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων του ως κοινωνική υπηρεσία (http://www.teiath.gr/social_service/articles.php?id=1787&lang=el, 3/8/2016).

Όπως φάνηκε από την παρουσίαση των Συμβουλευτικών Κέντρων των Πανεπιστημίων και των υπηρεσιών που παρέχουν παρατηρείται ιδιαίτερο ενδιαφέρον προς την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής ψυχολογικής υποστήριξης προς τους

φοιτητές. Αυτό διαπιστώνεται από την προσπάθεια δημιουργίας Κέντρων Συμβουλευτικής στην πλειοψηφία των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αλλά και στην προσπάθεια παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής από παρεμφερείς φορείς του Πανεπιστημίου όπως τα γραφεία διασύνδεσης. Επίσης πλέον παρατηρείται η προσπάθεια δημιουργίας Κέντρων Συμβουλευτικής και στα Τεχνολογικά Ιδρύματα της χώρας.

Η πλειοψηφία των Κέντρων Συμβουλευτικής δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή βοήθειας, ως προς την αντιμετώπιση των προβλημάτων προσωπικής ανάπτυξης και εξέλιξης των φοιτητών και ως προς την προσαρμογή τους στις νέες συνθήκες. Θεωρώντας πως αυτή είναι η βάση για την μετέπειτα εξέλιξή τους.

Βάσει αυτών κρίνεται σημαντική η λειτουργία των κέντρων αυτών ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν οι ανασταλτικοί παράγοντες της έλλειψης θεσμοθέτησης του Κέντρων Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών και η μειωμένη ή ελλιπής χρηματοδότηση για την δημιουργία περισσότερων κέντρων.

Ολοκληρώνοντας το θεωρητικό κομμάτι της παρούσας πτυχιακής στο δεύτερο μέρος θα παρουσιαστεί σχετική έρευνα η οποία θα μελετά το αν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες των Ελληνικών Πανεπιστημίων και Ανώτατων Τεχνολογικών Ιδρυμάτων γνωρίζουν την ύπαρξη των Συμβουλευτικών Κέντρων και αν αναγνωρίζουν την χρησιμότητά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΕΡΕΥΝΑ

Στα προηγούμενα κεφάλαια έγινε παρουσίαση των θεωρητικών δεδομένων που προέκυψαν από την ανασκόπηση βιβλιογραφικών και διαδικτυακών πηγών και που αφορούν την ύπαρξη Συμβουλευτικών Κέντρων στα ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Έγινε παρουσίαση της ισχύουσας κατάστασης στην Ελλάδα και δόθηκαν και παραδείγματα από χώρες του εξωτερικού, τόσο της Ευρώπης όσο και της Αμερικής. Από την παρουσίαση του θεωρητικού μέρους φάνηκε να είναι σημαντική η ύπαρξη Συμβουλευτικών Κέντρων στελεχωμένων από εξειδικευμένο προσωπικό στα Πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ. Επίσης, βάση της ανασκόπησης των υπηρεσιών που παρέχουν τα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, όλα παρέχουν συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη στους φοιτητές τους είτε στα πλαίσια οργανωμένων Κέντρων Συμβουλευτικής είτε μέσα από παραπλήσιες υπηρεσίες. Παρουσιάστηκαν επιπλέον, τα προβλήματα που προκύπτουν ως προς την οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία τους είτε αυτά οφείλονται σε κρατικούς παράγοντες είτε όχι. Ωστόσο, αν και αναφέρεται να έχουν επισκεψιμότητα ως κέντρα, δεν προκύπτουν δεδομένα που να αναφέρουν το αν οι φοιτητές αναγνωρίζουν τόσο την ύπαρξη των συμβουλευτικών κέντρων όσο και τη χρησιμότητά τους. Τα δύο αυτά δεδομένα έγινε προσπάθεια να μελετηθούν μέσα από την έρευνα που συμπληρώνει την παρούσα πτυχιακή μελέτη.

6.1 Σκοπός έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας υπήρξε η διερεύνηση της γνώσης των φοιτητών και των φοιτητριών ως προς την ύπαρξη Κέντρων Συμβουλευτικής Υποστήριξης στα ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αλλά και η στάση τους ως προς την χρησιμότητά τους, το αν δηλαδή είναι σημαντική ή όχι η ύπαρξή τους. Επιπλέον, μελετήθηκε το κατά πόσο ο φοιτητικός πληθυσμός γνωρίζει τις υπηρεσίες που παρέχει ένα Συμβουλευτικό Κέντρο, κατά πόσο κάνει χρήση των υπηρεσιών αυτών και για ποιο λόγο, όπως επίσης και τους λόγους που τους αποτρέπουν. Πέρα των παραπάνω έγινε προσπάθεια να μελετηθεί το κατά πόσο οι φοιτητές επηρεάζονται από τις απόψεις των συμφοιτητών τους ή τρίτων ως προς την επιλογή τους να επισκεφτούν το Συμβουλευτικό Κέντρο του Πανεπιστημίου τους.

6.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας έρευνας, η οποία πραγματοποιείται στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας διακρίνονται σε κύρια και επιμέρους.

Όσον αφορά τα δύο κύρια ερευνητικά ερωτήματα αφορούν:

1. Γνωρίζουν οι φοιτητές την ύπαρξη των Συμβουλευτικών Κέντρων;
2. Αναγνωρίζουν οι φοιτητές την σημαντικότητα των Συμβουλευτικών Κέντρων;

Όσον αφορά τα επιμέρους ερωτήματα, τα οποία διερευνώνται αφορούν:

1. Ο φοιτητικός πληθυσμός γνωρίζει τι υπηρεσίες παρέχουν τα Συμβουλευτικά Κέντρα στα πλαίσια της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης;
2. Ο φοιτητικός πληθυσμός επισκέπτεται τα Συμβουλευτικά Κέντρα;
3. Για ποιο λόγο επισκέπτονται ή απορρίπτουν τις υπηρεσίες των Συμβουλευτικών κέντρων;
4. Αποτελεί ταμπού η επίσκεψη σε Συμβουλευτικά Κέντρα και ποιες οι απόψεις τρίτων;

6.3 Δείγμα και μεθοδολογία έρευνας

Η ανάλυση που έχει γίνει είναι ποσοτική καθώς μετράει το μέγεθος του δείγματος στις απαντήσεις των ερωτημάτων για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων. Ωστόσο, εξάγονται και ποιοτικά αποτελέσματα μέσα από τις ερωτήσεις όπως, το αν είναι σημαντική η ύπαρξη συμβουλευτικών σταθμών, το αν το προσωπικό είναι επαρκές ή όχι και το αν είναι βοηθητικά ή όχι.

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από φοιτητές. Δεν λήφθηκε υπόψη το Πανεπιστήμιο ή το ΤΕΙ στο οποίο σπουδάζουν τα υποκείμενα της έρευνας. Τα υποκείμενα, προσεγγίστηκαν σε χώρους εντός και εκτός των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ, όπως βιβλιοθήκες, αίθρια, κοινόχρηστοι χώροι και χώροι αναψυχής. Το δείγμα προερχόταν από το Πανεπιστήμιο και το ΤΕΙ της Πάτρας και από Πανεπιστήμια και ΤΕΙ της Αθήνας, από διαφορετικά τμήματα και διαφορετικά εξάμηνα. Τόσο η πόλη προέλευσης του δείγματος όσο το τμήμα και το εξάμηνο, δε λήφθηκαν υπόψη ως μεταβλητές γι' αυτό και δεν αποτέλεσαν ερωτήσεις στα πλαίσια του ερευνητικού εργαλείου το οποίο χρησιμοποιήθηκε. Στόχο αυτής της ενέργειας αποτέλεσε το να ληφθεί μια σφαιρική άποψη ως προς τα παραπάνω ερευνητικά ερωτήματα, η οποία θα είναι απαλλαγμένη από το εκπαιδευτικό πλαίσιο του εκάστοτε υποκειμένου. Ωστόσο,

λήφθηκε υπόψη η ηλικία του δείγματος ως παράγοντας ο οποίος επηρεάζει τα παραπάνω ερευνητικά ερωτήματα. Βάση των παραπάνω και δεδομένων των παραγόντων που δεν λήφθηκαν υπόψη, όπως τμήμα φοίτησης και το ΑΕΙ ή ΤΕΙ φοίτησης, καθίσταται σαφές το γεγονός ότι η δειγματοληψία ήταν τυχαία ως προς την φοιτητική ιδιότητα. Ως προς το γεγονός της γεωγραφικής θέσης των ΑΕΙ και ΤΕΙ στα οποία μοιράστηκαν τα ερωτηματολόγια, το γεγονός ότι μοιράστηκαν στις πόλεις Αθήνα και της Πάτρας δεν αλλάζει το παράγοντα της τυχαίας δειγματοληψίας καθώς και οι δύο πόλεις αποτελούν μεγάλα αστικά κέντρα, τα οποία φιλοξενούν φοιτητές από όλη την Ελλάδα, καθιστώντας το δείγμα αντιπροσωπευτικό.

Το δείγμα αποτελείται από 200 (N=200) υποκείμενα ίσης κατανομής ανδρών και γυναικών, διαφορετικής ηλικιακής βαθμίδας. Προκειμένου να συλλεχθούν 200 ερωτηματολόγια μοιράστηκε μεγαλύτερος αριθμός ερωτηματολογίων και επιλέχθηκαν για τις ανάγκες της έρευνας, τα ερωτηματολόγια τα οποία είχαν θετική απάντηση στο ερώτημα αν το υποκείμενο σπουδάζει σε ΑΕΙ ή ΤΕΙ της χώρας.

6.4 Ερευνητικό εργαλείο

Το εργαλείο έρευνας που χρησιμοποιήθηκε ήταν ένα ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου ερωτήσεων (βλ. Παράρτημα) το οποίο δημιουργήθηκε εκ νέου καθαρά για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης. Οι ερωτήσεις, τις οποίες περιλαμβάνει, βασίζονται στο θεωρητικό κομμάτι της παρούσας πτυχιακής απ' όπου αντλήθηκαν οι κεντρικές ιδέες και μελετούν τα ερευνητικά ερωτήματα τόσο τα κύρια όσο και τα επιμέρους. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν εθελοντική και ανώνυμη και πραγματοποιήθηκε με την επίβλεψη των ερευνητριών-φοιτητριών. Στα υποκείμενα δόθηκαν οδηγίες και τονίστηκε πως θα πρέπει να απαντούν στη κάθε ερώτηση χωρίς να διαβάζουν την επόμενη και χωρίς να ξεφυλλίζουν τις σελίδες του ερωτηματολογίου. Τα υποκείμενα προσεγγίστηκαν στους χώρους που αναφέρθηκαν παραπάνω και η συμπλήρωση έγινε ατομικά και δεν απαιτούσε περισσότερο από 5-10 λεπτά.

Το ερωτηματολόγιο διακρίνεται σε τέσσερις θεματικές ενότητες. Η πρώτη θεματική ενότητα αφορά τη γνώση των υποκειμένων γύρω από τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών και των υπηρεσιών τους, όπως επίσης και τη γνώση σχετικά με την ύπαρξη Συμβουλευτικού Κέντρου στο ΑΕΙ ή ΤΕΙ φοίτησής τους.

Η δεύτερη θεματική ενότητα μελετά το αν το δείγμα έχει επισκεφτεί το Συμβουλευτικό Κέντρο ή όχι, όπως επίσης και τους λόγους επιλογής ή αποφυγής του.

Στη δεύτερη θεματική ενότητα μελετάται επιπλέον και η στάση των τρίτων ως προς την απόφαση των φοιτητών για επίσκεψη του Συμβουλευτικού Κέντρου όπως επίσης και το κατά πόσο η άποψη τρίτων επηρεάζει αυτή την απόφαση.

Η τρίτη θεματική ενότητα αφορά, το πόσο βοηθητικό και επαρκές θεωρούν οι φοιτητές το προσωπικό του Συμβουλευτικού Κέντρου ενώ η τέταρτη θεματική ενότητα αφορά τη σημασία ύπαρξης Συμβουλευτικού Κέντρου στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ.

6.5 Τρόπος διεξαγωγής της έρευνας και χρονικό πλαίσιο

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η επιλογή των φοιτητών και φοιτητριών έγινε με τυχαίο τρόπο. Μοιράστηκαν περισσότερα από 200 ερωτηματολόγια ώστε να συλλεχθεί το επιθυμητό δείγμα. Ο λόγος που διανεμήθηκαν περισσότερα από 200 ερωτηματολόγια ήταν για να περιοριστεί και η πιθανότητα μέσα στο δείγμα να υπάρχουν απαντημένα ερωτηματολόγια μη φοιτητών, αλλά και για λόγους διακριτικής προσέγγισης του δείγματος. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες προσεγγίστηκαν όπως αναφέρθηκε, τόσο στους χώρους των ΑΕΙ και ΤΕΙ όσο και στους γύρω από αυτούς χώρους όπως, αίθρια και καφετέριες. Θεωρήθηκε πως αν γινόταν προφορικά η ερώτηση σχετικά με το αν το άτομο που προσεγγίστηκε ήταν φοιτητής ή όχι, θα δημιουργούσε αμηχανία και ενδεχομένως λανθασμένη εικόνα στο υποκείμενο, κατ' επέκταση το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε ελεύθερα και μετά τη συλλογή τους, επιλέχθηκαν τα ερωτηματολόγια που είχαν απαντηθεί από φοιτητές και φοιτήτριες.

Τα υποκείμενα στα οποία διανεμήθηκε το ερωτηματολόγιο ενημερώθηκαν πριν από τη συμπλήρωση για τους σκοπούς της έρευνας και για το ανώνυμο της συμμετοχής. Θεωρήθηκε αυτονόητη η ελεύθερη συμμετοχή τους όπως και η άρνησή τους στη συμπλήρωση.

Όσον αφορά το χρονικό πλαίσιο της έρευνας, η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά τους καλοκαιρινούς μήνες του έτους 2016 και πιο συγκεκριμένα τους μήνες Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο αλλά και κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου του Σεπτεμβρίου. Η ανεύρεση φοιτητών δεν ήταν δύσκολη με τον τρόπο που αναφέρθηκε παραπάνω. Ενώ το γεγονός ότι δεν ήταν εν μέσω μαθημάτων ή χώρων διδασκαλίας διευκόλυνε στη θετική στάση των φοιτητών, ως προς τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

6.6 Ανάλυση και επεξεργασία αποτελεσμάτων

Η στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων, η οποία θα παρουσιασθεί στο επόμενο κεφάλαιο πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS έκδοση 17. Η ανάλυση και η επεξεργασία των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει τη παρουσίαση συχνοτήτων, περιγραφικών στοιχείων όπως επίσης και τη συσχέτιση μεταξύ μεταβλητών τα οποία θα αφορούν τη διακύμανση των απαντήσεων του δείγματος στα ερωτήματα του ερωτηματολογίου. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθεί και έλεγχος ανεξαρτησίας μεταβλητών και έλεγχος μέσω τιμών, ως προς τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα. Ο έλεγχος της ανεξαρτησίας των μεταβλητών θα πραγματοποιηθεί με την μέθοδο chi square tests και ο έλεγχος των μέσων τιμών θα πραγματοποιηθεί με t-test ανεξαρτήτων δειγμάτων με βάση τη μεταβλητή του φύλου. Το t-test αποσκοπεί στην μελέτη της ερευνητικής υπόθεσης η οποία αφορά την στατιστική διαφορά μεταξύ των απαντήσεων των δύο φύλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, στην ενότητα 6.4 το ερωτηματολόγιο διακρίνεται σε τέσσερις θεματικές ενότητες. Η ανάλυση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων θα πραγματοποιηθεί βάση αυτών των θεματικών ενότητων ώστε να είναι κατανοητή για τον αναγνώστη.

7.1 Πίνακες Συχνοτήτων 1^{ης} θεματικής ενότητας.

Η πρώτη θεματική ενότητα πέρα από την ηλικία και το φύλο των υποκειμένων που αποτελούν δημογραφικά χαρακτηριστικά, αφορά και το αν γνωρίζουν τι είναι Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών και τι υπηρεσίες παρέχουν, το αν υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο στο ΑΕΙ ή ΤΕΙ φοίτησής τους και το αν είναι ενεργό. Αφορά, εν συντομία τα 7 πρώτα ερωτήματα του ερωτηματολογίου (βλ. Παράρτημα).

Στους παρακάτω πίνακες απεικονίζεται ο συσχετισμός δύο μεταβλητών. Στον Πίνακα 1 απεικονίζεται το δείγμα της έρευνας το οποίο αποτελούνταν από 200 υποκείμενα κατανεμημένο βάσει της ηλικίας ενώ στον Πίνακα 2 απεικονίζεται το δείγμα κατανεμημένο τόσο βάσει της ηλικίας όσο και βάσει του φύλου. Από τους πίνακες 1 και 2 διακρίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος τόσο από τους άνδρες όσο και από τις γυναίκες, ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία των 18 – 22 ετών (N=90), ενώ το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο μέρος του δείγματος ανήκει στην αμέσως επόμενη ηλικιακή κατηγορία αυτή των 23 – 26 ετών (N=60). Τα δεδομένα αυτά είναι αρκετά σημαντικά ως προς την μελέτη του θέματος καθώς το μεγαλύτερο μέρος των ενεργών φοιτητών ανήκουν σε αυτές τις ηλικιακές κατηγορίες. Αυξανόμενο το ηλικιακό επίπεδο μειώνονται σημαντικά και οι ώρες που περνούν οι φοιτητές στο εκπαιδευτικό πλαίσιο είτε γιατί έχουν μειωθεί τα μαθήματά του και ολοκληρώνουν τις σπουδές τους είτε γιατί απασχολούνται εργασιακά και δεν αφιερώνουν τον ίδιο χρόνο. Στο διάγραμμα πίτας το οποίο ακολουθεί των πινάκων φαίνεται η κατανομή του δείγματος.

Πίνακας 1

Ηλικία	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent

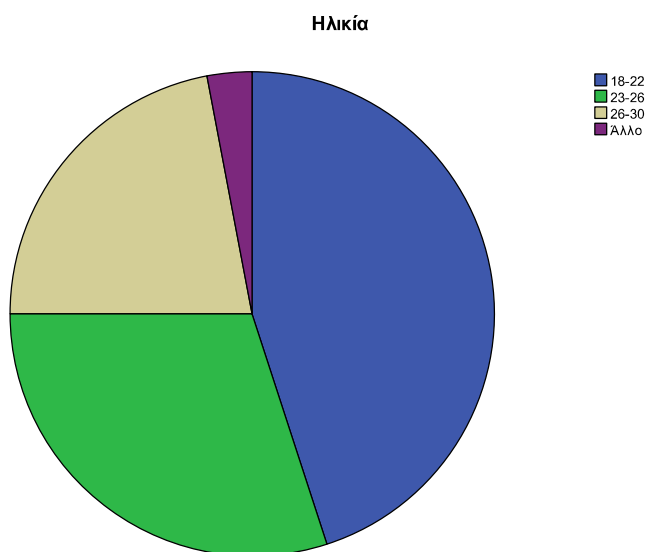
18-22	90	100,0%	0	,0%	90	100,0%
23-26	60	100,0%	0	,0%	60	100,0%
26-30	44	100,0%	0	,0%	44	100,0%
Άλλο	6	100,0%	0	,0%	6	100,0%

Πίνακας 2 : Φύλο * Ηλικία

Count

		Ηλικία				Total
		18-22	23-26	26-30	Άλλο	
Φύλο	Άνδρας	42	31	21	6	100
	Γυναίκα	48	29	23	0	100
Total		90	60	44	6	200

Διάγραμμα 1

Όσον αφορά το 4^ο ερώτημα του ερωτηματολογίου, το οποίο αφορά και ένα από τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας πτυχιακής μελέτης, στον Πίνακα 3 και στο Διάγραμμα 2, απεικονίζεται το αν γνωρίζουν οι φοιτητές τι είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών. Βάσει του Πίνακα 3 τόσο οι άνδρες φοιτητές (N=77) όσο και οι γυναίκες φοιτήτριες (N=80) γνωρίζουν τι είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα χωρίς να υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ τους. κατ' επέκταση η πλειοψηφία του δείγματος (N=157) γνωρίζει τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών. Η θετική απάντηση στο ερώτημα αυτό του ερωτηματολογίου, αποτελεί ένα σημαντικό ερευνητικό δεδομένο για τα επόμενα ερευνητικά ερωτήματα, για τα συμπεράσματα της παρούσας μελέτης και για μεθεπόμενες έρευνες.

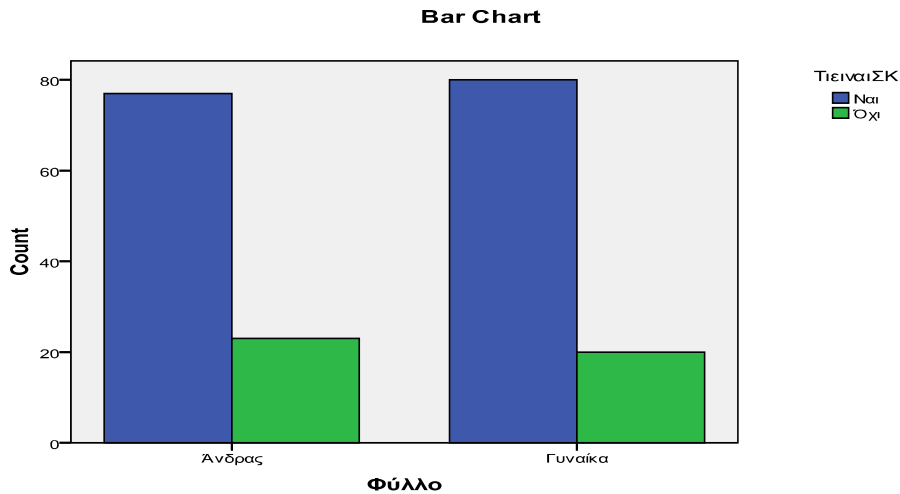
Πίνακας 3 : Φύλο * Τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο Crosstabulation

Count

		Τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο		Total
		Ναι	Όχι	
Φύλο	Άνδρας	77	23	100

	Γυναίκα	80	20	100
Total		157	43	200

Διάγραμμα 2

Παίρνοντας σαν δεδομένο τον μεγάλο αριθμό του δείγματος το οποίο απάντησε θετικά στην Ερώτηση 4 του ερωτηματολογίου (Βλ. Παράρτημα), πραγματοποιήθηκε μια ακόμα σύγκριση η οποία αφορά την ηλικιακή ομάδα και την γνώση των Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών. Τα αποτελέσματα της σύγκρισης απεικονίζονται στον Πίνακα 4 που ακολουθεί και στο Διάγραμμα 3. Σε συνοχή με τα δεδομένα που προέκυψαν στον Πίνακα 2, το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών που γνωρίζουν τι είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών συγκεντρώνονται στις δύο πρώτες ηλικιακές κατηγορίες των 18-22 και 23 – 26 και μειώνεται σταδιακά καθώς αυξάνουν τα ηλικιακά όρια. Επιπλέον το γεγονός πως η πλειοψηφία εντάσσεται στην πρώτη ηλικιακή κατηγορία (N=69) μπορεί να οφείλεται σε περισσότερους των ένα παραγόντων, οι οποίοι αξίζει να διερευνηθούν σε μετέπειτα μελέτη.

Πίνακας 4 : Ηλικία * Τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών

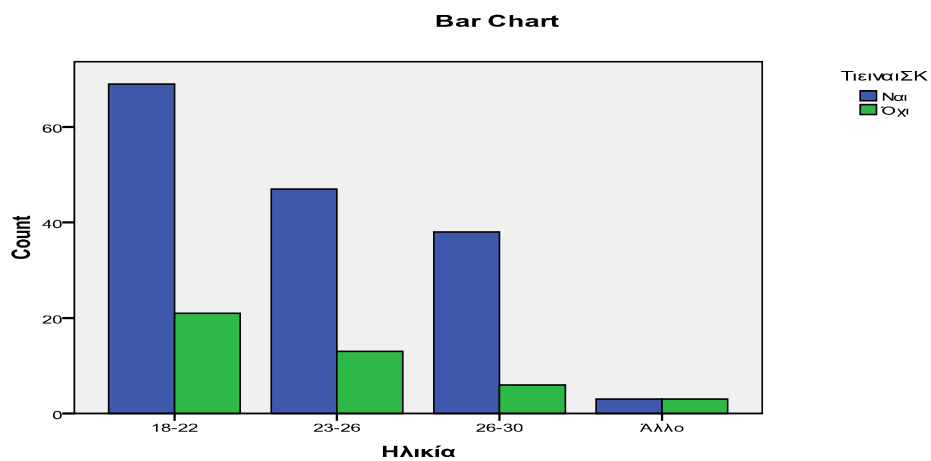
Crosstabulation

Count

	Τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο		
	Ναι	Όχι	Total

Ηλικία	18-22	69	21	90
	23-26	47	13	60
	26-30	38	6	44
	Άλλο	3	3	6
Total		157	43	200

Διάγραμμα 3

Στον Πίνακα 5 που ακολουθεί φαίνεται η σύγκριση μεταξύ των δύο φύλων ως προς το αν γνωρίζουν τι είναι τα συμβουλευτικά κέντρα φοιτητών, λαμβάνοντας υπόψη και την ηλικία . Επίσης δεν παρατηρείται σημαντική διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα.

Πίνακας 5

	Τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο	Total
--	-------------------------------------	-------

Άνδρας	Ναι	Όχι	
Ηλικία 18-22	31	11	42
23-26	23	8	31
26-30	20	1	21
Άλλο	3	3	6
Total	77	23	100

Γυναίκα	Τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο		Total
	Ναι	Όχι	
Ηλικία 18-22	38	10	48
23-26	24	5	29
26-30	18	5	23
Total	80	20	100

Από τους παραπάνω πίνακες διαπιστώνεται η γνώση του Δείγματος σχετικά με το τι είναι Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών. Ωστόσο το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε μία την Ερώτηση 7 η οποία αφορούσε τι υπηρεσίες παρέχει το Συμβουλευτικό Κέντρο και την οποία καλούνταν να απαντήσουν τα υποκείμενα. Η ερώτηση αυτή δεν αποσκοπούσε στο να φανούν ποιες υπηρεσίες παρέχει ένα Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών αλλά με το τι γνωρίζουν οι φοιτητές ανεξάρτητα με το αν το έχουν επισκεφτεί ή όχι. Χρησιμοποιήθηκε ώστε να μετρήσει στάσεις, το τι πιστεύει ο φοιτητικός πληθυσμός για τις υπηρεσίες των Συμβουλευτικών Κέντρων. Στον Πίνακα 6 και το Διάγραμμα 4 φαίνονται οι απαντήσεις των υποκειμένων ως προς τις υπηρεσίες. Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα. Αρχικά να ειπωθεί, πως όπως διαπιστώνεται και από τον πίνακα δεν απάντησε το σύνολο του δείγματος αλλά τα 189 από τα 200 υποκείμενα. Οι απώλειες αφορούν ένα μέρος των φοιτητών που δεν γνωρίζουν τι είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών. Ως προς τα αποτελέσματα τα οποία διακρίνονται φαίνεται οι γυναίκες (N=30) να ταυτίζουν τα Συμβουλευτικά Κέντρα με την Καθοδήγηση των Φοιτητών και οι άνδρες (N=32) με την Στήριξη των Φοιτητών. Οι απαντήσεις του συνολικού δείγματος διακρίνουν αυτές τις δύο υπηρεσίες σε σχέση με την Ψυχολογική Υποστήριξη (N=31). Επίσης αξιοσημείωτο είναι το ποσοστό του συνολικού δείγματος το οποίο απαντά πως δεν γνωρίζει τι υπηρεσίες παρέχει ένα Συμβουλευτικό Κέντρο (N=64) ενώ οι γυναίκες προκύπτει να έχουν άγνοια των υπηρεσιών σε διπλάσιο, σχεδόν, ποσοστό από τους άνδρες (Nανδ=22<Nγυναικ=42). Παράλληλα ο αριθμός των γυναικών που απαντά πως δεν γνωρίζει μικρή απόκλιση παρουσιάζει από τον αριθμό των γυναικών που κυμαίνονται στις άλλες απαντήσεις και παραμένει μεγαλύτερος. Το γενικότερο συμπέρασμα ως προς την σύγκριση αυτών των

μεταβλητών παραμένει το ότι ένα μεγάλο μέρος του δείγματος (N=64) δεν γνωρίζει τι υπηρεσίες παρέχει ένα Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών και κυρίως οι γυναίκες.

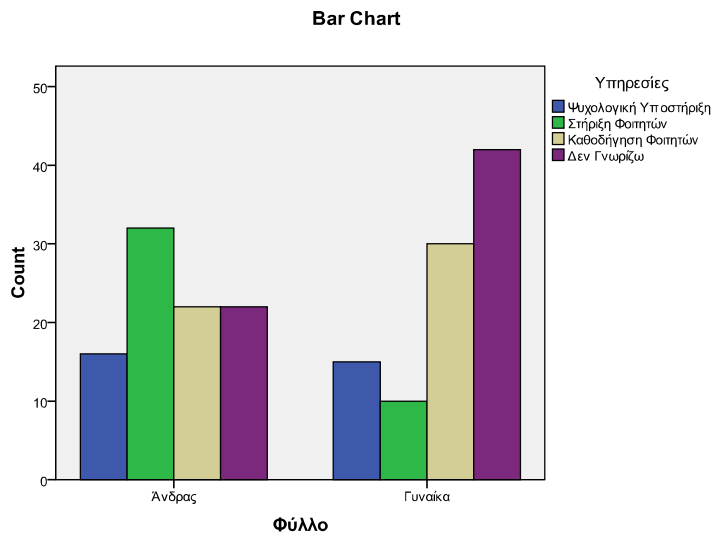
Πίνακας 6

Φύλο * Υπηρεσίες Crosstabulation

Count

		Υπηρεσίες				Total
		Ψυχολογική Υποστήριξη	Στήριξη Φοιτητών	Καθοδήγηση Φοιτητών	Δεν Γνωρίζω	
Φύλο	Ανδρας	16	32	22	22	92
	Γυναίκα	15	10	30	42	97
Total		31	42	52	64	189

Διάγραμμα 4

Για την ολοκλήρωση της ανάλυσης των αποτελεσμάτων της πρώτης θεματικής ενότητας του ερωτηματολογίου, και την διαμόρφωση σφαιρικής εικόνας σχετικά με την γνώση των φοιτητών γύρω από τα Συμβουλευτικά Κέντρα πραγματοποιήθηκε και η μελέτη των απαντήσεων σχετικά με το αν γνωρίζουν οι φοιτητές αν υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο στο ΑΕΙ ή ΤΕΙ φοίτησής τους και το αν είναι ενεργό. Η

συγκεκριμένη σύγκριση τιμών η οποία αφορά τις Ερωτήσεις 5 και 6 του Ερωτηματολογίου (Βλ. Παράρτημα) απεικονίζεται στους παρακάτω πίνακες. Στόχος είναι να διαφανεί το κατά πόσο οι φοιτητές είναι ενήμεροι σχετικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται στο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στο οποίο βρίσκονται.

Στους Πίνακες 7 και 8 παρατηρείται πως 157 άτομα χωρίς σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες απαντούν πως υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο στο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα που φοιτούν και ότι από τους 157 που απάντησαν θετικά οι 100 απαντούν πως είναι ενεργό οι 7 όχι και οι 50 δεν γνωρίζουν. Βάσει αυτού συμπεραίνεται πως είναι διπλάσιο το ποσοστό των φοιτητών που γνωρίζουν αν το Συμβουλευτικό Κέντρο είναι ενεργό γεγονός που δείχνει το ενδιαφέρον των φοιτητών για το τι υπηρεσίες τους παρέχονται στα πλαίσια των σπουδών τους από τον αριθμό των φοιτητών που δεν γνωρίζουν. Ωστόσο σε επιπλέον ανάλυση των απαντήσεων στις παραπάνω ερωτήσεις, από τον Πίνακα 9 φαίνεται πως ανάμεσα στα δύο φύλλα οι γυναίκες που δίνουν την απάντηση Δεν Γνωρίζω (N=32) είναι περισσότερες από τους άνδρες που δίνουν την ίδια απάντηση (N=18). Αντίστοιχα και στην θετική απάντηση οι άνδρες είναι περισσότεροι από τις γυναίκες.

Φύλο * Υπάρχει ΣΚ Crosstabulation

Count

		Υπάρχει ΣΚ		Total
		Ναι	Όχι	
Φύλο	Άνδρας	78	15	93
	Γυναίκα	79	21	100
Total		157	36	193

Πίνακας 7

Πίνακας 8

Υπάρχει ΣΚ * Ενεργό Crosstabulation

Count

		Ενεργό			Total
		Ναι	Όχι	Δεν Γνωρίζω	
Υπάρχει	Ναι	100	7	50	157
Συμβ.					
Κέντρο					

Πίνακας 9

Φύλο * Ενεργό Crosstabulation

Count

		Ενεργό			Total
		Ναι	Όχι	Δεν Γνωρίζω	
Φύλο	Άνδρας	57	3	18	78
	Γυναίκα	43	4	32	79
Total		100	7	50	157

7.2 Πίνακες συχνοτήτων 2^{ης} θεματικής ενότητας

Η δεύτερη θεματική ενότητα του ερωτηματολογίου αφορά το κατά πόσο ο φοιτητικός πληθυσμός επισκέπτεται τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών, τους λόγους που τα επισκέπτονται και τους λόγους που τα αποφεύγουν, περεταίρω αυτών μελετάται η στάση των τρίτων απέναντι στην επιλογή των φοιτητών να επισκεφτούν το Συμβουλευτικό Κέντρο της Σχολής τους και το αν αυτή επηρεάζει την επιλογή τους. Τα ζητήματα αυτά αφορούν τις Ερωτήσεις 8, 9, 10, 11 και 12 του ερωτηματολογίου το οποίο παρατίθεται στο παράρτημα της παρούσας μελέτης.

Στο πίνακα 10 παρουσιάζονται οι απαντήσεις του δείγματος στην Ερώτηση 8 στο κατά πόσο έχουν επισκεφτεί ή όχι το Συμβουλευτικό Κέντρο της σχολής τους οι φοιτητές. Προκειμένου να πιστοποιείται η εγκυρότητα των απαντήσεων και να μην ληφθούν υπόψη απαντήσεις που θα δημιουργούσαν πρόβλημα στην ανάλυση των αποτελεσμάτων, μέσω της δυνατότητας που δίνει το SPSS, τοποθετήθηκε φίλτρο στα δεδομένα και συμπεριλήφθηκαν στην μελέτη αυτής της ερώτησης μόνο οι απαντήσεις των υποκειμένων που είχαν απαντήσει θετικά στην Ερώτηση 5 σχετικά με το αν υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο στο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στο οποίο φοιτούν και θετικά στην Ερώτηση 6 σχετικά με το αν είναι ενεργό. Όπως είχε φανεί και στους πίνακες 7 και 8 τα κριτήρια, που αναφέρθηκαν καλύπτονται από τα 100 από τα 200 άτομα του δείγματος, σημαντικό δεδομένο προς περεταίρω μελέτη καθώς υπάρχει μεγάλο μέρος φοιτητών που για διάφορους λόγους δεν γνωρίζει αν είναι ενεργό το Συμβουλευτικό Κέντρο. Στο πίνακα 10 φαίνεται πως από αυτά τα 100 άτομα τα 67 επισκέφτηκαν το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών και στο Διάγραμμα 5 φαίνεται η κατανομή των θετικών απαντήσεων βάσει της ηλικίας των υποκειμένων. Σύμφωνα με τον Διάγραμμα 5 ο αριθμός των φοιτητών που επισκέπτονται το Συμβουλευτικό κέντρο είναι μεγαλύτερος όσο μικρότερη είναι η ηλικία τους. Δεν φαίνεται ωστόσο να υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες είτε προς την θετική είτε προς την αρνητική απάντηση.

Πίνακας 10

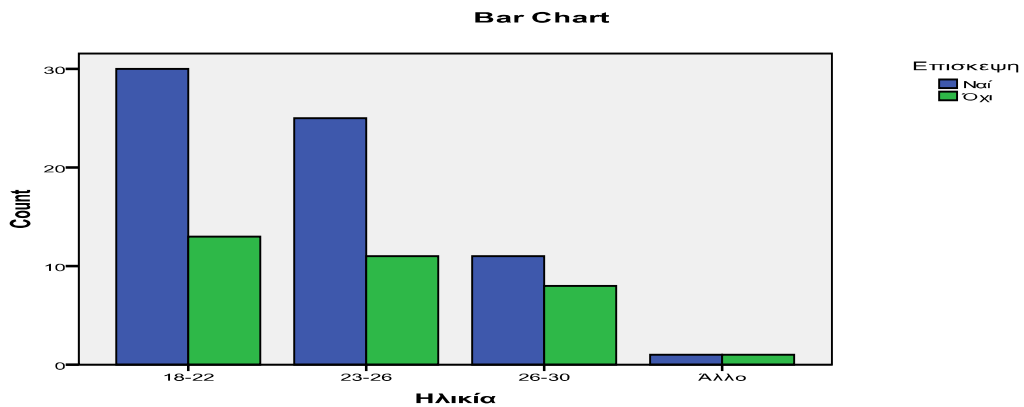
Φύλο * Επίσκεψη Crosstabulation

Count

	Επίσκεψη	Total
--	----------	-------

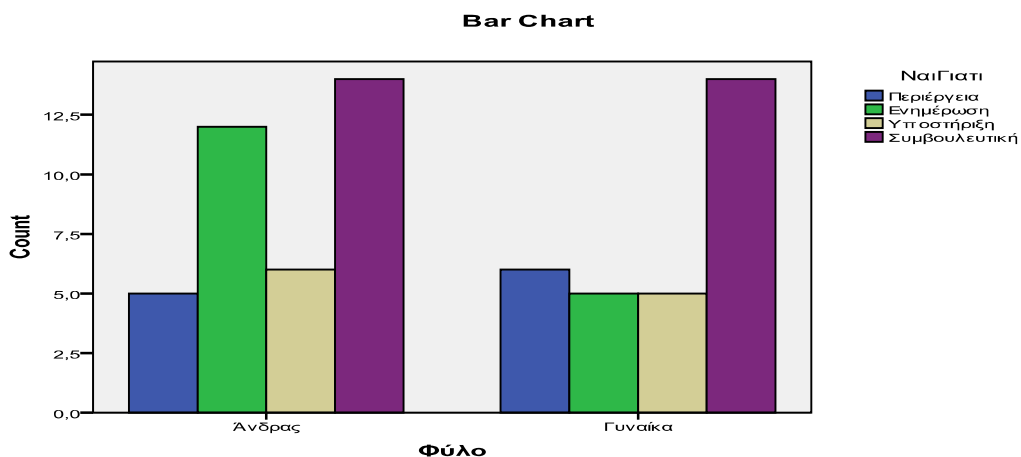
		Ναι	Όχι	
Φύλο	Άνδρας	37	20	57
	Γυναίκα	30	13	43
Total		67	33	100

Διάγραμμα 5

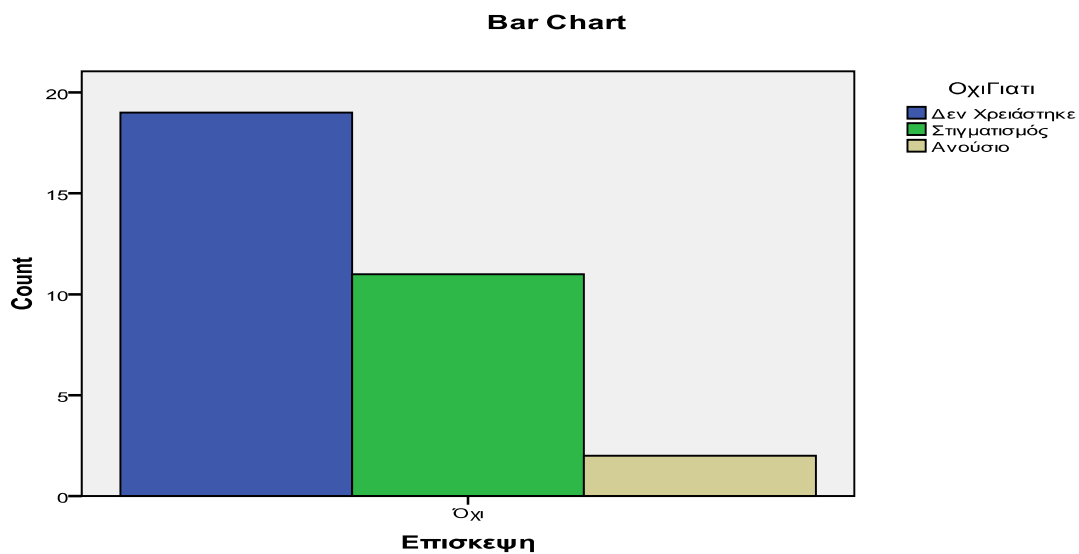
Ερευνητική σημασία παρουσιάζει η παρουσίαση των λόγων επίσκεψης ή αποφυγής επίσκεψης του Συμβουλευτικού Κέντρου, του αριθμού των φοιτητών που επέλεξαν (N=67) ή όχι (N=33) να επισκεφτούν το Συμβουλευτικό Κέντρο. Όσον αφορά τα υποκείμενα που απάντησαν θετικά στο Διάγραμμα 6 φαίνεται πως οι άνδρες επισκέπτονται το Συμβουλευτικό Κέντρο κυρίως για Συμβουλευτική και Ενημέρωση ενώ οι Γυναίκες κυρίως για Συμβουλευτική. Η συμβουλευτική φαίνεται να αποτελεί τον κυριότερο λόγο κινητοποίησης των φοιτητών για την αναζήτηση βοήθειας από τα Συμβουλευτικά Κέντρα.

Διάγραμμα 6

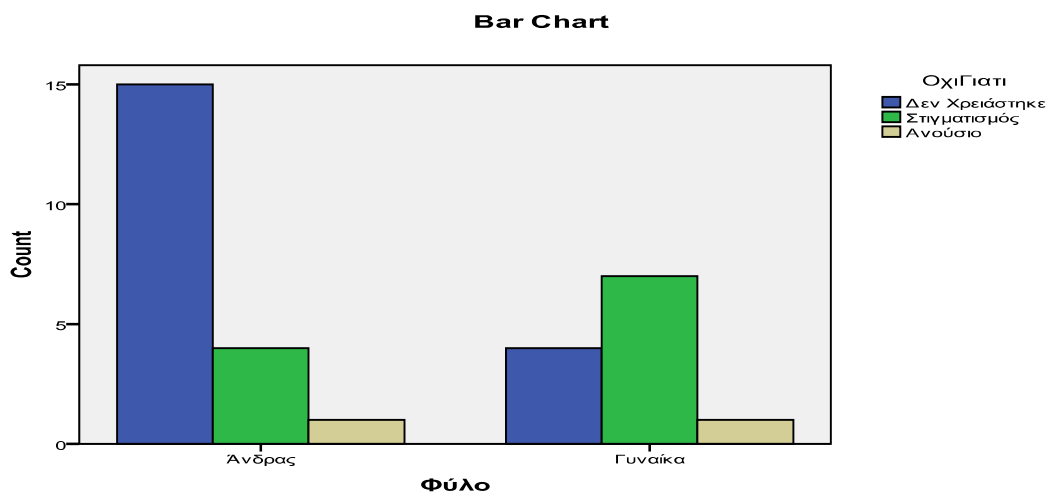

Όσον αφορά τα υποκείμενα ($N = 33$) τα οποία απάντησαν πως δεν επισκέφθηκαν το Συμβουλευτικό Κέντρο της σχολής τους, η πλειοψηφία τους αναφέρει ως αιτία το ότι δεν χρειάστηκε όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 7. Ωστόσο στο Διάγραμμα 8 φαίνεται να υπάρχει διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα ως προς το λόγο που δεν επισκέπτονται το Συμβουλευτικό Κέντρο, καθώς φαίνεται οι άνδρες να αναφέρουν ως κύριο λόγο το ότι δεν χρειάστηκε ενώ οι γυναίκες τον στιγματισμό.

Διάγραμμα 7

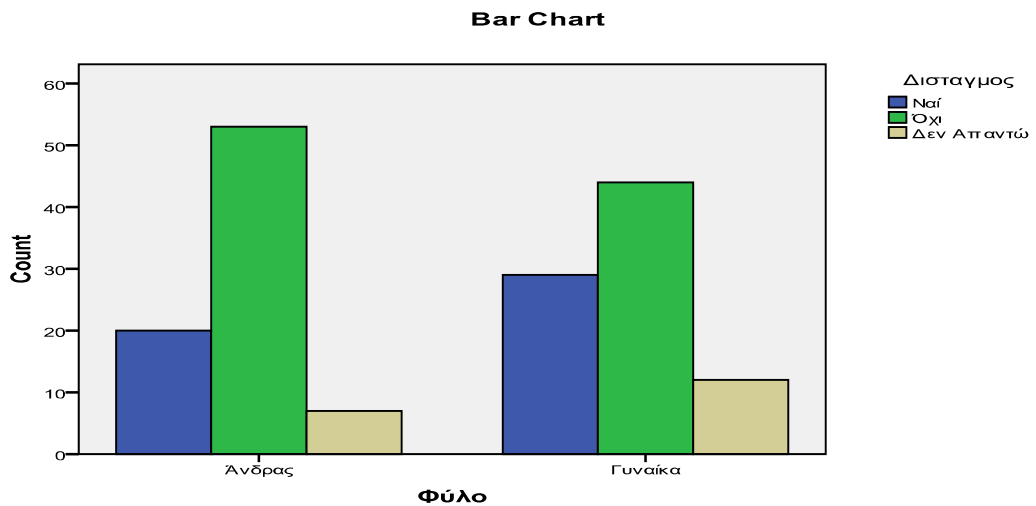
Διάγραμμα 8

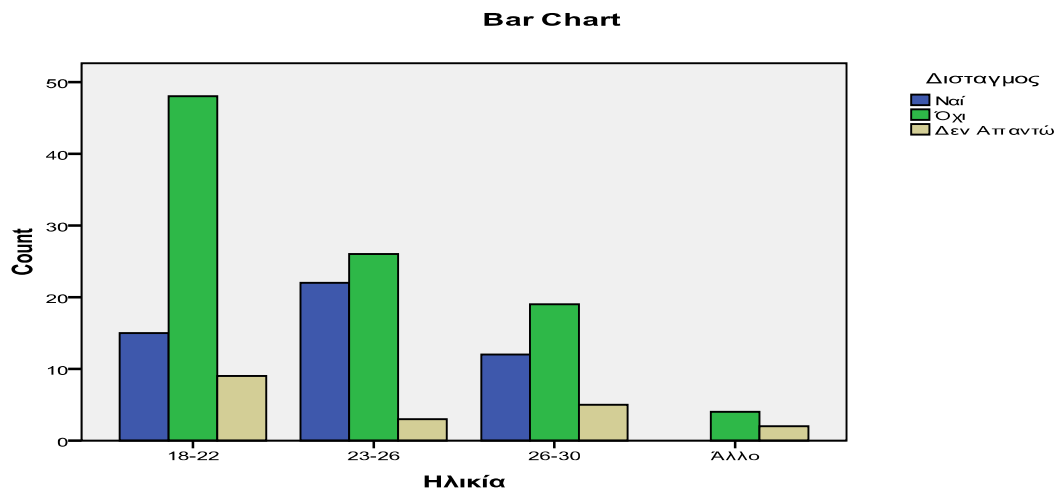

Όσον αφορά την σημασία που έχει για τα υποκείμενα η άποψη τρίτων ως προς την επιθυμία τους να επισκεφτούν το Κέντρο Συμβουλευτικής Φοιτητών, μελετάται από την Ερώτηση 11 (Βλ. Παράρτημα) και αφορά το σύνολο του δείγματος ανεξάρτητα με το αν υφίσταται Συμβουλευτικό Κέντρο στο εκπαιδευτικό πλαίσιο στο οποίο φοιτούν και ανεξάρτητα με το αν το έχουν επισκεφτεί η όχι. Πρόκειται για μια ερώτηση η οποία αφορά το αν η άποψη των άλλων αποτελεί κριτήριο της επιλογής των υποκειμένων. Να σημειωθεί πως η Ερώτηση 11 στο ερωτηματολόγιο έχει κωδικοποιηθεί με τη λέξη Δισταγμό, ως λέξη που δηλώνει την σημασία που έχει για τα υποκείμενα το τι θα πουν οι άλλοι. Στα δύο διαγράμματα που ακολουθούν όπου έχει πραγματοποιηθεί η συσχέτιση τόσο του φύλου με την Ερώτηση 11 (Δισταγμός) όσο και της ηλικίας του δείγματος με την ίδια ερώτηση, τα αποτελέσματα δείχνουν η πλειοψηφία του δείγματος να μην επηρεάζεται από την άποψη των άλλων. Δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα (Διάγραμμα 9) ούτε και ως προς τις ηλικιακές κατηγορίες, καθώς ανεξάρτητα από τις ηλικίες η απάντηση Όχι παραμένει η πολυπληθέστερη (Διάγραμμα 10).

Διάγραμμα

9

Η ερώτηση 12 αποτελεί την τελευταία ερώτηση της 2^{ης} θεματικής ενότητας, αποτελεί συνέχεια της Ερώτησης 11 και αφορά τον αριθμό των υποκειμένων που απάντησε θετικά στην Ερώτηση 11. Όπως φαίνεται και από τους παρακάτω πίνακες όπου έχουν συσχετιστεί τόσο το σύνολο του δείγματος με την αντίδραση των τρίτων όσο και το φύλο με την αντίδραση των τρίτων από το σύνολο των 67 υποκειμένων που επισκέφθηκαν το Συμβουλευτικό Κέντρο τα 65 απάντησαν αυτή την ερώτηση, αναφέροντας, στην πλειοψηφία τους (N=36) πως δεν υπήρξε κάποια αντίδραση από τους συμφοιτητές τους. ως δεύτερη απάντηση αναφέρεται ο σχολιασμός (N=16) και ως τρίτη (N=11) η υποστήριξη. Επιπλέον οι άνδρες (N=13) σε σχέση με τις γυναίκες (N=3) αναφέρουν πιο συχνά τον σχολιασμό, γεγονός που σηματοδοτεί πως δίνουν μεγαλύτερη σημασία στα σχόλια που μπορεί να ακούσουν από τους γύρω τους είτε θετικά είτε αρνητικά.

Πίνακας 11

Case Processing Summary

		Cases					
		Valid		Missing		Total	
N	Percent	N	Percent	N	Percent		

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Φύλο * Αντίδραση Τρίτων	65	97,0%	2	3,0%	67	100,0%

Πίνακας 12

Φύλο * Αντίδραση Τρίτων Crosstabulation

Count

		Αντίδραση Τρίτων				Total
		Καμία	Κοροϊδία	Σχολιασμός	Υποστήριξη	
Φύλο	Άνδρας	18	1	13	5	37
	Γυναίκα	18	1	3	6	28
Total		36	2	16	11	65

7.3 Πίνακες συχνοτήτων 3^{ης} θεματικής ενότητας

Η τρίτη θεματική ενότητα περιλαμβάνει τις Ερωτήσεις 13,14,15,16,17 και 18 του ερωτηματολογίου, και στην ουσία αποτελεί ενότητα αξιολόγησης της εμπειρίας των φοιτητών που έχουν επισκεφθεί κάποιο Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών είτε του δικού τους Εκπαιδευτικού Ιδρύματος ή κάποιου άλλου. Στο παρόν τμήμα του ερωτηματολογίου η Ερώτηση 13 δεν αποτελεί επανάληψη της Ερώτησης 8. Αποτελεί νέα ερώτηση και αφορά όλα τα άτομα που έχουν επισκεφθεί Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών, σε μία προσπάθεια να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο ακόμα και οι φοιτητές οι οποίοι για προσωπικούς λόγους απέφυγαν την επίσκεψη του Συμβουλευτικού Κέντρου του ΑΕΙ ή ΤΕΙ που φοιτούν. Επιπλέον στην παρούσα ενότητα αντλούνται πληροφορίες και για το προσωπικό των Κέντρων Συμβουλευτικής σχετικές με την εμπειρία των φοιτητών.

Στον Πίνακα 13 αναφέρεται ο αριθμός του δείγματος που έχει γενικά επισκεφθεί ένα Συμβουλευτικό Κέντρο (N=89). Εδώ εμπεριέχεται και ο αριθμός των ατόμων (N=67) οι

οποίοι αναφέρουν πως έχουν επισκεφθεί το Συμβουλευτικό Κέντρο του ΑΕΙ ή ΤΕΙ που φοιτούν, όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 10, παραπάνω. Συγκρίνοντας τις δύο τιμές του δείγματος φαίνεται πως υπάρχει ένα σημαντικό μέρος του δείγματος (N=22) το οποίο επισκέφθηκε άλλο Συμβουλευτικό Κέντρο από αυτό του εκπαιδευτικού του πλαισίου. Το γεγονός αυτό πιθανολογείται να οφείλεται τόσο στο ότι το δικό του εκπαιδευτικό πλαίσιο δεν έχει Συμβουλευτικό Κέντρο ή δεν είναι ενεργό ή σε προσωπικούς λόγους του κάθε υποκειμένου.

Πίνακας 13

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Φύλο * Επίσκεψη Γενικά	89	44,5%	111	55,5%	200	100,0%

Η Ερώτηση 14 περιέχει δύο σκέλη το ένα αφορά το αν οι φοιτητές του δείγματος έχουν επισκεφθεί ένα οποιοδήποτε Συμβουλευτικό Κέντρο και το άλλο αφορά το αν βοηθήθηκαν από την επίσκεψη αυτή. Κατ' επέκταση ο Πίνακας 14, που ακολουθεί δείχνει την κατανομή των απαντήσεων του παραπάνω δείγματος (N=89), με βάση το φύλο των υποκειμένων και με βάση την απάντηση που έδωσαν. Δεν παρατηρείται σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων, ενώ οι θετικές απαντήσεις (Ναι=55) υπερτερούν των αρνητικών (Όχι=34).

Πίνακας 14

Φύλο * Επίσκεψη Γενικά Crosstabulation

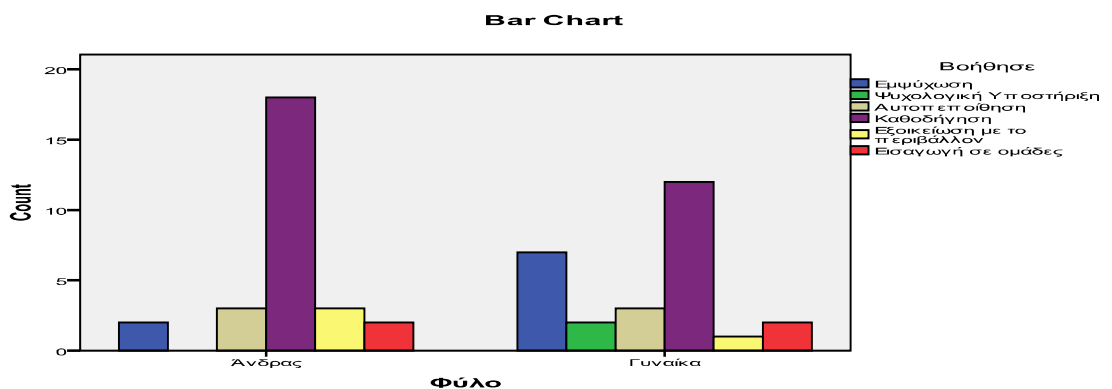
Count

		Επίσκεψη Γεν		Total
		Ναι	Όχι	
Φύλο	Άνδρας	28	16	44
	Γυναίκα	27	18	45
Total		55	34	89

Όπως και παραπάνω έτσι και με αυτά τα δεδομένα είναι σημαντικό να παρουσιασθούν οι λόγοι για τους οποίους απάντησαν θετικά ή αρνητικά ως προς την βοήθεια που έλαβαν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του δείγματος. Στο Διάγραμμα 11 το μέρος του δείγματος το οποίο απάντησε θετικά ως προς το ότι βοηθήθηκε (N=55) αναφέρουν ως τρόπο βοήθειας την οποία έλαβαν αρχικά την Καθοδήγηση. Ως προς τον πρώτο παράγοντα βοήθειας υπάρχει συμφωνία ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες φοιτητές. Ως προς τους υπόλοιπους παράγοντες που αναφέρονται φαίνεται να υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα. Οι φοιτήτριες αναφέρουν ως δεύτερη σημαντική βοήθεια την οποία έλαβαν την εμπύχωση και τρίτη την ψυχολογική υποστήριξη, η οποία όπως διακρίνεται και στο διάγραμμα δεν αναφέρεται καθόλου από τους άνδρες φοιτητές. Όσον αφορά την βελτίωση της αυτοπεποίθησης, την εξοικείωση με το περιβάλλον και την εισαγωγή σε ομάδες δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές.

Διάγραμμα

11

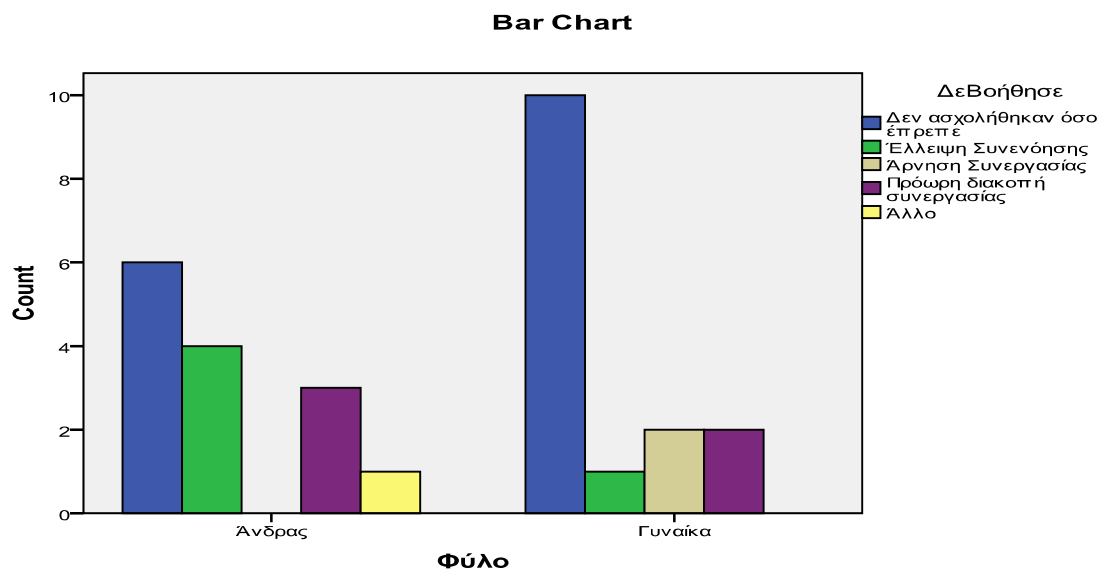

Όσον αφορά την αρνητική απάντηση του δείγματος σχετικά με το αν βοηθήθηκε ο αριθμός των υποκειμένων τα οποία απάντησαν αναφέρουν ως κύριο αίτιο το ότι δεν ασχολήθηκαν μαζί τους όσο θα έπρεπε, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 12. Και πάλι

84

παρατηρούνται διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα. Οι άνδρες παρουσιάζουν μία κλιμάκωση ως προς την αιτιολόγησή τους αναφέροντας τόσο το ότι δεν ασχολήθηκαν μαζί τους όσο θα έπρεπε, την έλλειψη συνεννόησης με το προσωπικό και την πρόωρη διακοπή της συνεργασίας. Δεν αναφέρουν καθόλου ως αίτιο δυσαρέσκειας την άρνηση συνεργασίας η οποία αναφέρεται από τις γυναίκες. Οι γυναίκες του δείγματος που δεν βοηθήθηκαν αναφέρουν ως κύριο λόγο, με διαφορά από τους άνδρες το ότι δεν ασχολήθηκαν μαζί τους όσο θα έπρεπε και δίνουν χαμηλότερες απαντήσεις ως προς τα άλλα αίτια, σε σχέση με τους άνδρες.

Διάγραμμα 12

Η Ερώτηση 16 του Ερωτηματολογίου αφορά τα άτομα τα οποία έχουν απαντήσει αρνητικά στην Ερώτηση 8 και δεν έχουν απαντήσει την Ερώτηση 13, σχετικά με το αν έχουν επισκεφτεί το Συμβουλευτικό Κέντρο της σχολής τους, ή οποιοδήποτε Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών, και αφορά την επιθυμία τους να επισκεφτούν στο μέλλον. Στον Πίνακα 15, φαίνεται πως η απάντηση που αναφέρεται από την πλειοψηφία του δείγματος είναι το Δεν το έχω σκεφτεί με παρόμοιο αριθμό απαντήσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών. Όσον αφορά τις απαντήσεις Ντρέπομαι και Νιώθω Άβολα αν και σε μικρότερο αριθμό αναφέρονται κυρίως από τις Γυναίκες.

Πίνακα 15

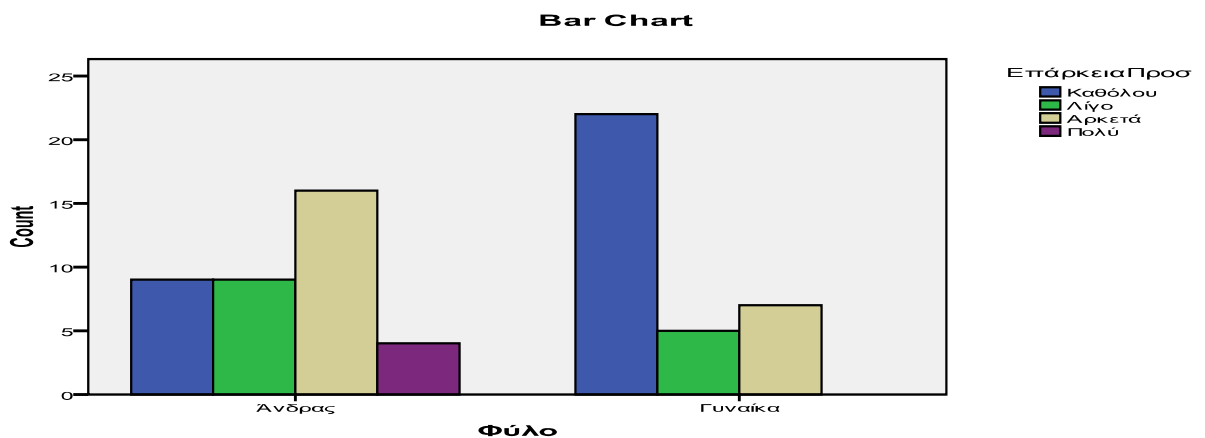
Φύλο * Επιθυμία Crosstabulation

Count

		Επιθυμία					Total
		Ναι	Όχι	Δεν το έχω σκεφτεί	Ντρέπομαι	Νιώθω άβολα	
Φύλο	Ανδρας	8	7	21	2	3	41
	Γυναίκα	3	3	27	7	8	48
Total		11	10	48	9	11	89

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων των τελευταίων ερωτημάτων της 3^{ης} θεματικής ενότητας αφορούν την άποψη του δείγματος το οποίο έχει επισκεφθεί Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών, σχετικά με το προσωπικό. Η Ερώτηση 17 αφορά το κατά πόσο το προσωπικό είναι επαρκές. Όπως διακρίνεται και στο Διάγραμμα 13 υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στην άποψη των γυναικών και των ανδρών. Οι γυναίκες του δείγματος αναφέρουν πως το προσωπικό δεν είναι καθόλου επαρκές ενώ οι άνδρες αναφέρουν πως είναι αρκετά επαρκές

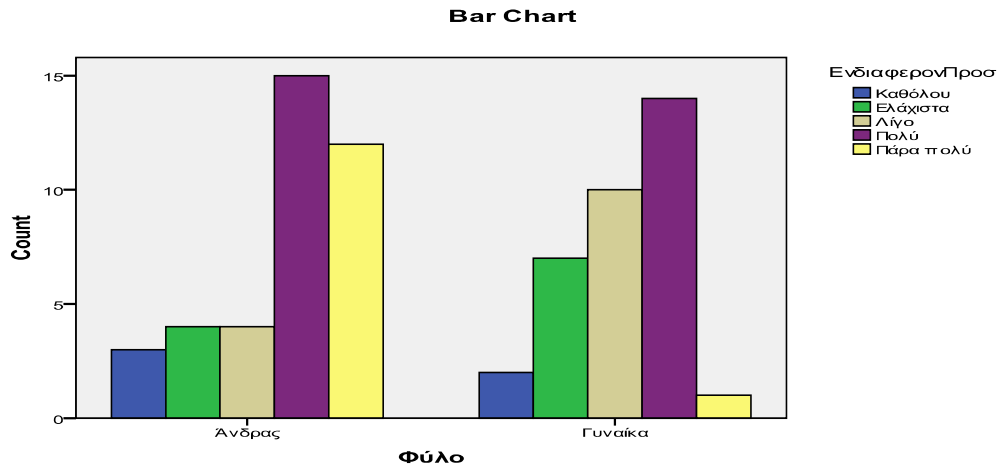
Διάγραμμα 13

Όσον αφορά την Ερώτηση 18 σχετικά με το ενδιαφέρον του προσωπικού το Διάγραμμα 14 δεν αναδεικνύει σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις απαντήσεις των ανδρών και των γυναικών, οι οποίοι συμφωνούν πως το προσωπικό δείχνει πολύ ενδιαφέρον στα αιτήματα που προέρχονται από τους φοιτητές. Οι άνδρες φοιτητές

επίσης φαίνεται να είναι αρκετά ικανοποιημένη από την αντιμετώπιση του προσωπικού καθώς και ως δεύτερη σε επιλογή απάντηση είναι το Πάρα Πολύ σε αντίθεση με τις Γυναίκες που δηλώνουν Λίγο.

Διάγραμμα 14

7.4 Πίνακες συχνοτήτων 4^{ης} θεματικής ενότητας

Η τέταρτη και τελευταία θεματική ενότητα του ερωτηματολογίου αφορά τις Ερωτήσεις 19, 20 και 21 οι οποίες απαντούν σε ένα από τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα, αν δηλαδή οι φοιτητές αναγνωρίζουν την χρησιμότητα ύπαρξης Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών στα πλαίσια των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, όπως επίσης και για πιο λόγο. Όπως φαίνεται και από τον Πίνακα 16 από συνολικό δείγμα (N=200) τα 194 υποκείμενα απάντησαν σε αυτή την ερώτηση ανεξάρτητα με το αν έχουν επισκεφθεί ή όχι κάποιο Συμβουλευτικό Κέντρο, ενώ μόνο 6 υποκείμενα δεν απάντησαν. Η συμμετοχή του δείγματος στην ερώτηση αυτή σηματοδοτεί το ενδιαφέρον και την άποψη των φοιτητών σχετικά με την σημασία ύπαρξης Συμβουλευτικών Κέντρων ανεξάρτητα με το αν κάνουν χρήση των υπηρεσιών, που παρέχουν. Στον Πίνακα 17 τα 194 άτομα τα οποία απάντησαν στην Ερώτηση 19 (Βλ. Παράρτημα) κατανέμονται βάσει της θετικής ή αρνητικής απάντησής τους και βάσει του φύλου τους. Η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε θετικά (N=148) στην ερώτηση, ενώ δεν παρατηρούνται διαφορές ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες ως προς την απάντηση.

Πίνακας 16

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Φύλο Σημαντικότητα Υπαρξής	*194	97,0%	6	3,0%	200	100,0%

Πίνακας 17

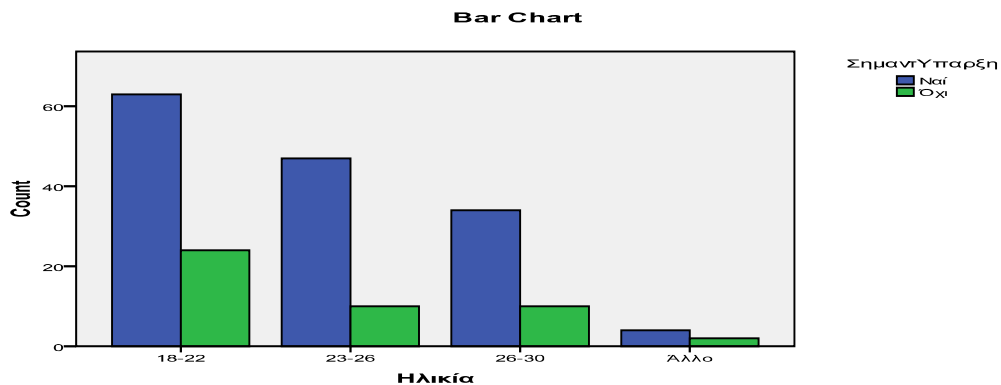
Φύλο * Σημαντικότητα Υπαρξής Crosstabulation

Count

		Σημαντικότητα Υπαρξής		Total
		Ναί	Όχι	
Φύλο	Άνδρας	73	22	95
	Γυναίκα	75	24	99
Total		148	46	194

Στο Διάγραμμα 15 που ακολουθεί φαίνεται η κατανομή των απαντήσεων βάσει της ηλικιακής κατηγορίας στην οποία ανήκουν οι φοιτητές του δείγματος, που απάντησαν στην ερώτηση. Όπως και σε προηγούμενες ερωτήσεις οι φοιτητές της μικρότερης ηλικιακής κατηγορίας είναι αυτοί οι οποίοι παρουσιάζουν το μεγαλύτερο αριθμό απαντήσεων. Γεγονός αναμενόμενο καθώς αποτελούν τον κύριο όγκο του δείγματος.

Διάγραμμα 15

Στον Πίνακα 18 φαίνεται πως από τα 194 υποκείμενα τα οποία απάντησαν την Ερώτηση 19 τα 147 απάντησαν θετικά ως προς την σημαντικότητα ύπαρξης των Συμβουλευτικών Κέντρων. Βάσει των απαντήσεων ως προς τον λόγο που θεωρούν σημαντική την ύπαρξη των Συμβουλευτικών Κέντρων παρατηρούνται διαφορές ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες. Οι άνδρες περιορίζονται σε μια πιο γενική απάντηση αναφέροντας πως Είναι Βοηθητικά ενώ οι γυναίκες αναφέρουν ως κύρια αιτία σημαντικότητας των Συμβουλευτικών Κέντρων την Ψυχολογική υποστήριξη την οποία παρέχουν.

Πίνακας 18

Φύλο * Αιτία Σημαντικότητας Crosstabulation

Count

		Αιτία Σημαντικότητας				Total
		Είναι βοηθητικό	Βελτίωση Αυτοπεποίθη σης	Ψυχολογική Υποστήριξη	Άλλο	
Φύλο	Άνδρας	42	10	12	9	73
	Γυναίκα	24	9	39	2	74
Total		66	19	51	11	147

Στον Πίνακα 19 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των υποκειμένων που απάντησαν αρνητικά στην ερώτηση 19. Δεν παρατηρείται σημαντική διαφορά ανάμεσα στις απαντήσεις των γυναικών και των ανδρών αλλά ούτε και σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις δύο απαντήσεις μεταξύ των οποίων καλούνταν να επιλέξουν τα υποκείμενα.

Πίνακας 19

Φύλο * Αιτία Μη Σημαντ Crosstabulation

Count

		ΑιτιαΜΣημαντ		Total
		Δε Βοηθάει	Δεν είναι χρησιμο	
Φύλο	Άνδρας	11	10	21
	Γυναίκα	14	7	21
Total		25	17	42

7.5 Έλεγχος μέσων τιμών

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω ο έλεγχος των μέσων τιμών θα πραγματοποιηθεί με τη μέθοδο t- test ανεξαρτήτων δειγμάτων. Η κύρια η υπόθεση η οποία θα ελεγχθεί είναι αν υπάρχει σημαντική στατιστική διαφορά ανάμεσα στους άνδρες φοιτητές και τις γυναίκες φοιτήτριες του δείγματος. Με τη μέχρι τώρα επεξεργασία των απαντήσεων του δείγματος δεν προκύπτει να υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα, διαμορφώνοντας την υπόθεση πως άνδρες και γυναίκες κυμαίνονται στις ίδιες απαντήσεις. Η εναλλακτική υπόθεση είναι να διαφοροποιούνται σημαντικά οι απαντήσεις τους.

7.5.1 Έλεγχος μέσων τιμών κύριων ερευνητικών ερωτημάτων

Το πρώτο κύριο ερευνητικό ερώτημα αφορά το αν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του δείγματος γνωρίζουν τι είναι Συμβουλευτικό κέντρο Φοιτητών και το αν γνωρίζουν την ύπαρξή του. Οι υποθέσεις οι οποίες διαμορφώνονται όσον αφορά τα δύο φύλα είναι είτε το ότι δεν υπάρχει σημαντική στατιστική διαφορά ανάμεσα στις απαντήσεις των δύο φύλων, είτε ότι άνδρες και γυναίκες διαφέρουν ως προς το παραπάνω ερώτημα. Χρησιμοποιώντας αρχικά την μέθοδο chi square (X^2) και στην συνέχεια την μέθοδο ελέγχου μέσων τιμών t-test όπου ελέγχονται οι μέσοι όροι των απαντήσεων προκύπτουν οι παρακάτω πίνακες.

Στον Πίνακα 20 πραγματοποιείται η συσχέτιση του φύλου με το αν γνωρίζει τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο. Ο γραμμικός συντελεστής συσχέτισης Pearson ισούται με $r=$

0,267 και το επίπεδο σημαντικότητας με $\text{sig}=0,606$. Δεδομένου ότι το $\text{sig} > 0,05$ απορρίπτεται η υπόθεση πως οι δύο μεταβλητές συσχετίζονται και γίνεται αποδεκτή η υπόθεση πως οι δύο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Κατ' επέκταση το φύλο είναι ανεξάρτητο από την γνώση σχετικά με το τι είναι Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών.

Πίνακας 20: Chi square tests: Φύλλο-Τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,267 ^a	1	,606
Likelihood Ratio	,267	1	,605
N of Valid Cases	200		

Αναλόγως και στον Πίνακα 21 όπου συγκρίνονται οι μεταβλητές του φύλου και του αν γνωρίζουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες την ύπαρξη Συμβουλευτικού Κέντρου Φοιτητών στο ΑΕΙ ή ΤΕΙ που σπουδάζουν, τα αποτελέσματα είναι ανάλογα. Τόσο ο $r=0,753$ όσο και το $\text{sig}=0,385$ το οποίο είναι $> 0,05$ οδηγούν στο συμπέρασμα πως το φύλο δεν επηρεάζει την γνώση των φοιτητών κατ' επέκταση δεν υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στις μεταβλητές.

Πίνακας 21

Chi-square tests : Φύλο-Υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,753 ^a	1	,385
Likelihood Ratio	,757	1	,384
N of Valid Cases	193		

Για καλύτερη απεικόνιση των παραπάνω αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκε έλεγχος μέσων όρων ανεξάρτητων δειγμάτων (independent sample t-test), τα αποτελέσματα του οποίου παρουσιάζονται στον Πίνακα 22. Οι μεταβλητές των οποίων οι μέσοι όροι έχουν υπολογισθεί είναι αυτές του Τι είναι Συμβουλευτικό Κέντρο και του αν υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο στο ΤΕΙ ή ΑΕΙ φοίτησης των υποκειμένων. Οι ομάδες ορίζονται

βάσει της μεταβλητής του φύλου όπου 1= Άνδρες και 2= Γυναίκες. Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του κύριου ερωτήματος, η πιθανότητα του ελέγχου, $\text{sig}=0,608>0,05$ δείχνει πως δεν υπάρχει στατιστική διαφορά ανάμεσα στις απαντήσεις των δύο φύλων ως προς το τι είναι Τα συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών. Επίσης το $\text{sig}= 0,388>0,05$ όπου , κατ' επέκταση επιβεβαιώνεται η παραπάνω υπόθεση πως το φύλο δεν επηρεάζει την γνώση των υποκειμένων σχετικά με το αν υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο στο χώρο των σπουδών τους.

Πίνακας 22

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
Υπάρχει ΣΚ	3,041	,083	-,865	191	,388	-,04871	,05630	-,15976	,06234
Equal variances assumed									
Υπάρχει ΣΚ			-,868	190,843	,386	-,04871	,05609	-,15935	,06193
Equal variances not assumed									
Τι είναι ΣΚ	1,060	,304	,514	198	,608	,03000	,05835	-,08507	,14507
Equal variances assumed									

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
								95% Confidence Interval of the Difference		
	F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper	
Υπάρχει ΣΚ	Equal variances assumed	3,041	,083	-,865	191	,388	-,04871	,05630	-,15976	,06234
	Equal variances not assumed			-,868	190,843	,386	-,04871	,05609	-,15935	,06193
Τι είναι ΣΚ	Equal variances assumed	1,060	,304	,514	198	,608	,03000	,05835	-,08507	,14507
	Equal variances not assumed			,514	197,492	,608	,03000	,05835	-,08507	,14507

Το δεύτερο κύριο ερευνητικό ερώτημα αφορά το αν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του δείγματος αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα των Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών. Οι ερευνητικές υποθέσεις οι οποίες θα ελεγχθούν αφορούν είναι ανάλογες των παραπάνω, κατ' επέκταση θα ελεγχθεί το αν οι απαντήσεις ανδρών γυναικών φοιτητών είναι κοινές ή διαφέρουν. Όπως διακρίνεται στον Πίνακα 23 όπου $r = 0,32$ και $sig = 0,859 > 0,05$ δεν

υπάρχει στατιστική διαφορά ανάμεσα στις απαντήσεις φοιτητών και φοιτητριών ως προς την σημαντικότητα ύπαρξης Συμβουλευτικών Κέντρων Φοιτητών στα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Πίνακας 23

Chi square tests: φύλο- Σημαντικότητα Συμβουλευτικών Κέντρων

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,032^a	1	,859
Likelihood Ratio	,032	1	,859
N of Valid Cases	194		

Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνονται και από τον έλεγχο μέσω τιμών με t-test ανεξαρτήτων δειγμάτων (Πίνακας 24), όπου sig=0,860>0,05.

Πίνακας 24

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
Σημαντ ύπαρξη variances assumed Equal variances not assumed	,125	,724	-,177	192	,860	-,01085	,06140	-,13194	,11025
			-,177	191,871	,860	-,01085	,06138	-,13191	,11021

7.5.2 Έλεγχος μέσω των τιμών επιμέρους ερωτημάτων

Όπως και για τα κύρια ερωτήματα έτσι και για τα επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα θα πραγματοποιηθεί η συσχέτιση των απαντήσεων των υποκειμένων. Προκειμένου να σχηματιστεί ένας συγκεντρωτικός πίνακας με τα απαραίτητα δεδομένα, ο οποίος θα περιλαμβάνει τις παραπάνω μετρήσεις, θα πραγματοποιηθεί ο υπολογισμός συντελεστών συσχέτισης και η επαγωγική τους αξιολόγηση με υπολογισμό του δείκτη Pearson και ο δείκτης στατιστικής σημαντικότητας sig. Προκειμένου να διευκολυνθεί ο αναγνώστης θα αναφερθούν ξανά τα επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα και τα συμπεράσματα τα οποία αναμένουμε. Κατ' επέκταση δεν αναμένεται σημαντική στατιστική διαφορά ανάμεσα στις απαντήσεις των φοιτητών και των φοιτητριών ως προς:

1. το αν γνωρίζουν τις υπηρεσίες των Συμβουλευτικών Κέντρων

2. το αν επισκέπτονται τα Συμβουλευτικά Κέντρα
3. τους λόγους επίσκεψης ή αποφυγής
4. το δισταγμό του να επισκεφθούν το Συμβουλευτικό Κέντρο και το αν επηρεάζονται από τις γνώμες τρίτων

Όσον αφορά το πρώτο επιμέρους ερευνητικό ερώτημα πραγματοποιήθηκε η συσχέτιση της μεταβλητής του φύλου με το Ερώτημα 7 του ερευνητικού εργαλείου (Βλ. Παράρτημα), το οποίο αφορούσε το αν οι φοιτητές γνωρίζουν τι υπηρεσίες παρέχει ένα Συμβουλευτικό Κέντρο. Από την συσχέτιση Pearson προκύπτει το $\text{sig}=0.02 < 0,05$. Βάσει αυτού του αποτελέσματος απορρίπτεται η υπόθεση πως δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις απαντήσεις των υποκειμένων. Άνδρες και γυναίκες αναφέρουν διαφορετικές απαντήσεις ως προς τις υπηρεσίες που παρέχει ένα συμβουλευτικό Κέντρο.

Ως προς το δεύτερο επιμέρους ερευνητικό ερώτημα αφορά την επίσκεψη των Συμβουλευτικών κέντρων από το δείγμα. Κι εδώ αναμένεται να μην υπάρχει σημαντική διαφορά ως προς την συμπεριφορά ανδρών – γυναικών γεγονός που επιβεβαιώνεται και από το δείκτη στατιστικής σημαντικότητας $\text{sig}= 0,316 > 0.05$.

Περαιτέρω της επίσκεψης μελετήθηκε και η συσχέτιση των λόγων επίσκεψης των Συμβουλευτικών Κέντρων όπως και των λόγων αποφυγής της επίσκεψης. Σύμφωνα με τον Πίνακα 25 η συσχέτιση των μεταβλητών του φύλου με τους λόγους επίσκεψης (Ναι γιατί) ισούται $\text{sig}=0,764 > 0,05$ και η συσχέτιση του φύλου με τους λόγους αποφυγής επίσκεψης των Συμβουλευτικών Κέντρων (Όχι γιατί), η οποία ισούται $\text{sig}=0,182 > 0.05$ επιβεβαιώνουν την υπόθεση πως δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα ως προς τους λόγους που επισκέπτονται ή αποφεύγουν να επισκεφτούν το Συμβουλευτικό Κέντρο εκπαιδευτικού Ιδρύματος στο οποίο φοιτούν.

Το τελευταίο ερευνητικό ερώτημα αφορά το δισταγμό που μπορεί να νιώθουν τα υποκείμενα ως προς το να επισκεφτούν ένα Συμβουλευτικό Κέντρο αλλά και την άποψη των τρίτων σχετικά με την επιλογή τους να το επισκεφτούν. Σύμφωνα με τους δείκτες στατιστικής σημαντικότητας $\text{sig}^{\text{Δισταγμού}} 0,698 > 0.05$ και $\text{sig}^{\text{Αντιδ.Τρ.}} = 0,207$, οι απαντήσεις των υποκειμένων ανδρών και γυναικών κυμαίνονται στα ίδια πλαίσια και δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους.

Πίνακας 25

Correlations: Συσχέτιση Pearson r ανάμεσα στις μεταβλητές

		Φύλο	Υπηρεσίες	Επισκεψη	ΝαιΓιατι	ΟχιΓιατι	Δισταγμος	ΑντιδρασηΤρίτων
Φύλο	Pearson Correlation	1	,220**	,078	,035	,145	-,030	-,147
	Sig. (2-tailed)		,002	,316	,764	,182	,698	,207
	N	200	189	168	74	87	165	75
Υπηρεσίες	Pearson Correlation	,220**	1	,490**	-,145	,080	,154*	-,099
	Sig. (2-tailed)	,002		,000	,219	,463	,049	,399
	N	189	189	167	74	87	164	75
Επισκεψη	Pearson Correlation	,078	,490**	1	,026	. ^a	,143	-,048
	Sig. (2-tailed)	,316	,000		,829	,000	,068	,682
	N	168	167	168	74	87	163	74
ΝαιΓιατι	Pearson Correlation	,035	-,145	,026	1	. ^a	-,091	,131
	Sig. (2-tailed)	,764	,219	,829		.	,440	,273
	N	74	74	74	74	0	74	72
ΟχιΓιατι	Pearson Correlation	,145	,080	. ^a	. ^a	1	,172	. ^a
	Sig. (2-tailed)	,182	,463	,000	.		,114	.
	N	87	87	87	0	87	86	1
Δισταγμος	Pearson Correlation	-,030	,154*	,143	-,091	,172	1	-,361**
	Sig. (2-tailed)	,698	,049	,068	,440	,114		,001
	N	165	164	163	74	86	165	75

Αντιδραση Τρίτων	Pearson Correlation	-,147	-,099	-,048	,131	. ^a	-,361**	1
	Sig. (2-tailed)	,207	,399	,682	,273	.	,001	
	N	75	75	74	72	1	75	75

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

a. Cannot be computed because at least one of the variables is constant.

Συζήτηση

Τα δεδομένα τα οποία συγκεντρώθηκαν από την έρευνα, απαντούν στα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία είχαν τεθεί. Αν και το δείγμα ήταν περιορισμένο σε σχέση με το σύνολο του ελληνικού φοιτητικού πληθυσμού, ήταν ωστόσο αντιπροσωπευτικό καθώς συλλέχθηκε από δύο πόλεις και αφορούσε τις, απόψεις κυρίως των φοιτητών, και όχι τις παροχές του εκάστοτε εκπαιδευτικού Τριτοβάθμιου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Επιπλέον των κύριων ερευνητικών ερωτημάτων απαντήθηκαν και τα επιμέρους, γεγονός που σηματοδοτεί την άντληση περαιτέρω πληροφοριών, μέσω του ερευνητικού εργαλείου.

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τα οποία συγκεντρώθηκαν από το ερωτηματολόγιο ήταν η ηλικία, το φύλο και η φοιτητική ιδιότητα. Τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα αλλά και το σύνολο της έρευνας αφορούσε την γνώση και την στάση – άποψη των φοιτητών γύρω από τα Συμβουλευτικά Κέντρα, αυτό αποτέλεσε και τον κύριο λόγο που η ενότητα των δημογραφικών χαρακτηριστικών του ερωτηματολογίου περιελάμβανε αυτές τις τρεις μόνο ερωτήσεις. Η ερώτηση της φοιτητικής ιδιότητας αποτέλεσε κριτήριο επιλογής του δείγματος καθώς επιλέχθηκαν μόνο τα ερωτηματολόγια στα οποία ήταν θετική η απάντηση. Η ηλικία και το φύλο αποτέλεσαν μεταβλητές μελέτης των απαντήσεων των υπολοίπων ερωτημάτων.

Το σύνολο των φοιτητών που επιλέχθηκαν αποτελούνταν από ίσο αριθμό ανδρών και γυναικών και βάση των αποτελεσμάτων η πλειοψηφία τους ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία τα 18-22. Αναμενόμενο αποτέλεσμα βάσει των εγχώριων εκπαιδευτικών δεδομένων, κατά τα οποία η φοιτητική ιδιότητα αποκτάται μετά το λύκειο μεταξύ αυτών των ηλικιών, και ολοκληρώνεται επίσης σε αυτά τα ηλικιακά όρια βάσει της τετραετούς φοίτησης. Οι φοιτητές οι οποίοι ανήκουν στις άλλες ηλικιακές κατηγορίες, αφορούν ενδεχομένως άτομα τα οποία καθυστέρησαν την είσοδό τους στην Τριτοβάθμια

Εκπαίδευση ή καθυστερούν την ολοκλήρωση των σπουδών τους για λόγους, οι οποίοι δεν αποτελούν αντικείμενο μελέτης της παρούσας πτυχιακής.

Στην πρώτη θεματική ενότητα του ερευνητικού εργαλείου πέρα από τα δημογραφικά χαρακτηριστικά συμπεριλαμβάνονταν και ερωτήσεις, οι οποίες αφορούσαν την γνώση των φοιτητών γύρω από τα συμβουλευτικά κέντρα, τις υπηρεσίες που παρέχουν, όπως επίσης και το αν υπάρχει ενεργό συμβουλευτικό κέντρο στο εκπαιδευτικό πλαίσιο στο οποίο φοιτούν. Βάσει των αποτελεσμάτων η πλειοψηφία των υποκειμένων του δείγματος απάντησε σε αυτά τα ερωτήματα ως πει το πλείστο θετικά. Βάση αυτού διαπιστώνεται πως οι φοιτητές των Ελληνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ είναι ενημερωμένοι σχετικά με τα Συμβουλευτικά Κέντρα φοιτητών και τις υπηρεσίες τις οποίες παρέχουν. Από τα αποτελέσματα δεν προέκυψε κάποια σημαντική διαφορά ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες. Διαφορά στις απαντήσεις, βάση του φύλου προέκυψε στις απόψεις σχετικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται στα Συμβουλευτικά Κέντρα. Οι άνδρες φοιτητές αναφέρονται στην γενικότερη στήριξη των φοιτητών ενώ οι γυναίκες φοιτήτριες αναφέρονται στην καθοδήγηση. Επίσης, σημαντικό δεδομένο αποτέλεσε και το ότι ένα μεγάλο μέρος φοιτητών δε γνώριζε αν υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο στο ΑΕΙ ή ΤΕΙ φοίτησης ή αν είναι ενεργό.

Εν συνεχεία της πρώτης θεματικής ενότητας, τα δεδομένα τα οποία συλλέχθηκαν από τα ερωτήματα της δεύτερης θεματικής ενότητας αφορούσαν την στάση του δείγματος απέναντι στα Συμβουλευτικά Κέντρα, σχετικά με το αν τα επισκέπτονται, τους λόγους για τους οποίους τα επισκέπτονται ή τα απορρίπτουν και αν η γνώμη τρίτων επηρεάζει την απόφασή τους να τα επισκεφθούν. Εδώ τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν σημαντική διαφορά σε σχέση με την προηγούμενη ενότητα, καθώς είναι μικρό το ποσοστό των υποκειμένων τα οποία έχουν επισκεφθεί το Συμβουλευτικό Κέντρο της σχολής τους, ποσοστό το οποίο είναι μικρότερο από το μισό αριθμό του δείγματος, δεδομένο το οποίο σχετίζεται και με το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός του δείγματος δεν γνωρίζει αν υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο στο εκπαιδευτικό τους πλαίσιο. Ως προς τους λόγους επίσκεψης δεν υπάρχουν διαφορές ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες και αναδεικνύεται ως αίτιο επίσκεψης η συμβουλευτική και η ενημέρωση. Τα αποτελέσματα εδώ δεν ταυτίζονται απόλυτα με την θεωρία όπου η υποστήριξη συναισθηματική, ψυχολογική και γενικότερα αποτελεί από τους κύριους λόγους επίσκεψης των Συμβουλευτικών Κέντρων. Όσον αφορά τους λόγους αποφυγής επίσκεψης των Συμβουλευτικών Κέντρων οι απαντήσεις ανδρών και γυναικών διαφέρουν. Η

πλειοψηφία των φοιτητών αναφέρει πως δεν χρειάστηκε να το επισκεφτούν ενώ οι φοιτήτριες αναφέρουν το στιγματισμό ως κύριο λόγο. Σημαντικό ερευνητικό δεδομένο καθώς αναδεικνύει πως οι άνδρες είναι πιο εύκολο σε σχέση με τις γυναίκες να ζητήσουν βοήθεια.

Ως προς την στάση των τρίτων απέναντι στην επιλογή των υποκειμένων να επισκεφτούν ένα συμβουλευτικό κέντρο ελάχιστα φαίνεται να απασχολεί τους φοιτητές που έχουν αποφασίσει να επισκεφτούν το Συμβουλευτικό Κέντρο και επιπλέον δεν αναφέρουν κάποια αντίδραση από τους συμφοιτητές τους.

Η τρίτη θεματική ενότητα αφορούσε την άποψη του δείγματος σχετικά με το πόσο βοηθητικά είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα φοιτητών και την άποψή τους για το προσωπικό των Κέντρων. Προκειμένου να μειωθούν οι απώλειες του δείγματος ρωτήθηκαν τα υποκείμενα σχετικά με το αν έχουν επισκεφθεί γενικά ένα Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών είτε του ΑΕΙ / ΤΕΙ φοίτησής τους είτε κάποιου άλλου ΑΕΙ η ΤΕΙ. Το δείγμα που απάντησε θετικά ήταν εξίσου μικρό, και δεν απείχε πολύ και από τον αριθμό των ατόμων που είχαν απαντήσει θετικά στην προηγούμενη θεματική ενότητα. Αυτό ως δεδομένο είναι ιδιαίτερα σημαντικό και αξίζει να μελετηθεί περαιτέρω καθώς προκύπτει το ερώτημα αφού οι φοιτητές είναι ενήμεροι για τα Συμβουλευτικά Κέντρα και τις υπηρεσίες τους γιατί δεν τα επισκέπτονται.

Ως προς το αν ήταν ή όχι βοηθητική η επίσκεψη και οι υπηρεσίες κατ' επέκταση αναδεικνύεται ως σημαντική η καθοδήγηση που παρέχουν τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών ενώ μεγάλο ποσοστό φοιτητών του δείγματος αναφέρει πως το προσωπικό δεν ασχολήθηκε όσο θα έπρεπε με τα αιτήματά τους. Τα αποτελέσματα αυτά σχετίζονται και με τις απόψεις των φοιτητών για το προσωπικό. Οι γυναίκες φαίνεται να είναι πιο απαιτητικές και ενώ αναφέρουν πως το προσωπικό δείχνει ενδιαφέρον, δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών και των αιτημάτων όλων των φοιτητών.

Η τελευταία θεματική ενότητα η οποία αφορούσε και το δεύτερο κύριο ερευνητικό ερώτημα της μελέτης περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με το πόσο χρήσιμο είναι να υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών στο εκάστοτε ΑΕΙ ή ΤΕΙ. Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν μεγάλη συμμετοχή από το δείγμα εκ του οποίου το μεγαλύτερο μέρος απάντησε θετικά αναδεικνύοντας την σημαντικότητα ύπαρξης Συμβουλευτικού Κέντρου Φοιτητών το οποίο θα παρέχει υπηρεσίες καθοδήγησης και υποστήριξης.

Συμπεράσματα

Ο σκοπός της παρούσας πτυχιακής μελέτης ήταν διττός. Αφενός αποσκοπούσε στην παρουσίαση του συνόλου των επίκαιρων θεωρητικών πληροφοριών που προκύπτουν από βιβλιογραφική και ηλεκτρονική ανασκόπηση και αφετέρου στην ερευνητική προσέγγιση των απόψεων και των στάσεων των φοιτητών γύρω από τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών, την λειτουργία, τις υπηρεσίες και την χρησιμότητά τους.

Όσον αφορά το θεωρητικό μέρος της εργασίας τα αποτελέσματα της βιβλιογραφικής και ηλεκτρονικής ανασκόπησης αναδεικνύουν τη σημασία των Συμβουλευτικών Κέντρων και των υπηρεσιών τις οποίες παρέχουν. Η συμβουλευτική γενικότερα και η συμβουλευτική φοιτητών πιο συγκεκριμένα, στις αρχές της οποίας βασίζεται η οργάνωση και η λειτουργία των κέντρων αυτών, αναδεικνύεται σε σημαντική προσέγγιση, κατάλληλη για την ηλικιακή φάση της μετεφηβείας στην οποία βρίσκεται η πλειοψηφία των φοιτητών.

Οι υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται στα Συμβουλευτικά Κέντρα, δεν περιορίζονται στον επαγγελματικό προσανατολισμό των φοιτητών. Επεκτείνονται στην ψυχολογική υποστήριξή τους, στην εμπύχωση, στην γενικότερη καθοδήγηση, στην διαχείριση των προσωπικών, συναισθηματικών και κοινωνικών προβλημάτων τους, και στην ενημέρωσή τους όπως προκύπτει από τη θεωρία. Προσπαθώντας να καλύψουν τις ανάγκες, όσο το δυνατόν μεγαλύτερου όγκου φοιτητών και να ανταποκριθούν στην πλειοψηφία των αιτημάτων, παρέχουν τις υπηρεσίες τους και μέσω του διαδικτύου κάνοντας χρήση νέων τεχνολογιών όπως ηλεκτρονική συμβουλευτική.

Η λειτουργία των κέντρων όπως και το προσωπικό προσπαθεί να ανταποκριθεί στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ηλικιακής φάσης της μετεφηβείας, τα οποία κατά τη διάρκεια της φοιτητικής ζωής συμπίπτουν με όλες τις αλλαγές που αυτή φέρει. Η μετεφηβεία χαρακτηρίζεται από έντονες συναισθηματικές μεταπτώσεις, νέες διαδικασίες αλλά και από νέες συνθήκες τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει ο εκάστοτε νέος και νέα, όπως η ανεξαρτητοποίηση, ο προγραμματισμός για το μέλλον, η ενηλικίωση, η ανάληψη ευθυνών. Τα νέα αυτά δεδομένα συμπίπτουν με την φοιτητική ιδιότητα, η οποία έχει και αυτή νέες απαιτήσεις και αλλαγές όπως η αλλαγή τόπου κατοικίας, η αλλαγή κοινωνικού περιβάλλοντος κλπ.

Περαιτέρω των παραπάνω, στο θεωρητικό μέρος της εργασίας αναδείχθηκε η σημασία των Συμβουλευτικών Κέντρων και από το γεγονός ότι στην πλειοψηφία των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων, όπως και των Ελληνικών λειτουργεί Κέντρο Συμβουλευτικής και Υποστήριξης φοιτητών, το οποίο απευθύνεται σε φοιτητές είτε ολόκληρου του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος είτε σε φοιτητές μεμονωμένων τμημάτων, και το οποίο διαφοροποιείται από το Γραφείο Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Σημαντική επίσης υπήρξε και η ανάδειξη του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού στα Κέντρα Συμβουλευτικής Υποστήριξης. Η προσφορά των Κοινωνικών λειτουργών είναι ιδιαίτερα σημαντική για το χώρο της ψυχικής υγείας. Παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο γεγονός που τους καθιστά σημαντικούς για την επάνδρωση και την οργάνωση των Κέντρων Συμβουλευτικής. Σύμφωνα με τη νομοθεσία οι γνώσεις οι οποίες λαμβάνουν και η Άδεια Ασκήσεως Επαγγέλματος τους επιτρέπει να θεραπευτικές υπηρεσίες συμβουλευτικού τύπου σε άτομα και σε ομάδες αλλά και διαγνωστικές υπηρεσίες.

Το θεωρητικό κομμάτι που προηγήθηκε του ερευνητικού έθεσε τις βάσεις για τη σύνταξη του ερωτηματολογίου και γενικότερα για την εκπόνηση της έρευνας. Η θεωρία βοήθησε τον αναγνώστη να κατανοήσει όχι μόνο θεσμό, την οργάνωση και τη λειτουργία των Κέντρων Συμβουλευτικής Φοιτητών αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ηλικιακής ομάδας των φοιτητών.

Αφού ολοκληρώθηκε το θεωρητικό κομμάτι ακολούθησε το ερευνητικό μέρος της πτυχιακής εργασίας, το οποίο βασίστηκε σε ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε εκ νέου και αφορούσε τις ανάγκες της παρούσας μελέτης. Τα αποτελέσματα οδήγησαν σε αντικρουόμενα αποτελέσματα ως προς το γεγονός, ότι ενώ οι φοιτητές είναι ενήμεροι για τα Συμβουλευτικά Κέντρα των ΑΕΙ ή ΤΕΙ και για το ρόλο και τις υπηρεσίες τους και ενώ αναγνωρίζουν την σημασία και την χρησιμότητά τους, σε μικρό ποσοστό επιλέγουν να τα επισκεφτούν. Επιπλέον συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η ανάλυση των δεδομένων, είναι πως το προσωπικό των Κέντρων φαίνεται να μην είναι επαρκές. Δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις απόψεις των φοιτητών ανάλογα με το φύλο τους.

Πιο αναλυτικά, ως προς το δείγμα, από τις πρώτες κιόλας ερωτήσεις του ερωτηματολογίου φάνηκε πως το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος ανήκει στις μικρές ηλικίες των φοιτητών. Σαν δεδομένο καταδεικνύει πως οι φοιτητές που ασχολούνται

περισσότερο με τις φοιτητικές παροχές είναι οι νέοι φοιτητές. Βάσει των αποτελεσμάτων η πλειοψηφία των φοιτητών των μικρών ηλικιών γνωρίζουν τι είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών και τις υπηρεσίες που παρέχουν. Ωστόσο παρατηρείται πως ένα αξιοσημείωτο μέρος του δείγματος δεν γνωρίζει τι είναι τα Κέντρα Συμβουλευτικής, όπως και το αν υπάρχει ενεργό συμβουλευτικό κέντρο στο ΑΕΙ ή ΤΕΙ φοίτησής τους. Ενώ δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα αγόρια και στα κορίτσια ως προς τη γνώση του τι είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα, παρατηρούνται διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλλα ως προς τις υπηρεσίες που παρέχουν. Οι φοιτήτριες συνδέουν τι υπηρεσίες των κέντρων με την καθοδήγηση ενώ οι φοιτητές με τη στήριξη.

Ως προς την επίσκεψη στα Συμβουλευτικά Κέντρα από τα ερευνητικά δεδομένα συμπεραίνεται, πως πραγματοποιείται κυρίως από τους νεότερους φοιτητές, χωρίς να υπάρχει διαφορά ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες. Η διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα έγκειται στο κύριο λόγο επίσκεψης. Οι φοιτητές αναζητούν συμβουλευτική και ενημέρωση ενώ οι φοιτήτριες κυρίως για συμβουλευτική. Σε αντίθεση, τα υποκείμενα του δείγματος που αναφέρουν πως δεν επισκέφτηκαν το Συμβουλευτικό Κέντρο αναφέρουν πως δεν χρειάζεται.

Όπως αναφέρθηκε και στο τελευταίο κεφάλαιο, έγινε προσπάθεια να μελετηθεί το κατά πόσο επηρεάζονται οι φοιτητές και οι φοιτήτριες από την άποψη τρίτων, τα αποτελέσματα έδειξαν πως δεν επηρεάζονται από τη γνώμη τρίτων γεγονός που επιβεβαιώνεται και από το ότι και η στάση των τρίτων είναι θετική ως προς την επίσκεψη σε συμβουλευτικό κέντρο.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας φαίνεται πως ένα μεγάλο μέρος των φοιτητών – φοιτητριών έχει επισκεφθεί Συμβουλευτικό Κέντρο άλλου Τριτοβάθμιου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Αυτό μπορεί να οφείλεται τόσο στο ότι στο ΑΕΙ / ΤΕΙ φοίτησης δεν υπάρχει ενεργό Συμβουλευτικό Κέντρο όσο και στην αποφυγή του στιγματισμού. Το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος, το οποίο επισκέφθηκε ένα συμβουλευτικό κέντρο είτε του δικού του Πανεπιστημιακού πλαισίου είτε κάποιου άλλου, συμφωνεί ως προς τη βοήθεια που λαμβάνει από τις υπηρεσίες του Συμβουλευτικών Κέντρων, και ως προς το είδος της βοήθειας, όπου αναφέρουν την καθοδήγηση. Εκτός από το μέρος του δείγματος που βοηθήθηκε από την επίσκεψη στο Συμβουλευτικό Κέντρο υπήρξε κι ένα μέρος που αναφέρει πως δεν βοηθήθηκε είτε λόγω της μειωμένης ενασχόλησης μαζί τους είτε λόγω άρνησης συνεργασίας.

Όσον αφορά το προσωπικό των Συμβουλευτικών Κέντρων, τα αποτελέσματα της έρευνας δίστανται ανάμεσα σε φοιτητές και φοιτήτριες, ως προς την επάρκειά του. Σε αντίθεση με το ενδιαφέρον που δείχνει το προσωπικό, όπου και άνδρες και γυναίκες του δείγματος συμφωνούν πως είναι αρκετό.

Ολοκληρώνοντας τα συμπεράσματα, τα συμβουλευτικά κέντρα φαίνεται να είναι χρήσιμα βάσι των απαντήσεων του δείγματος, το οποίο απάντησε θετικά στην αντίστοιχη ερώτηση, επιβεβαιώνοντας και τα θεωρητικά δεδομένα της παρούσας μελέτης. Ενώ μικρό υπήρξε το ποσοστό του δείγματος που απάντησε αρνητικά στην ερώτηση σχετικά με την σημασία ύπαρξης - χρησιμότητα συμβουλευτικών Κέντρων.

Προτάσεις

Παρακάτω θα παρατεθούν κάποιες προτάσεις, οι οποίες εξάγονται από τα ερευνητικά συμπεράσματα και οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε περαιτέρω θεωρητικές και ερευνητικές μελέτες.

Αρχικά κρίνεται απαραίτητο να επαναληφθεί η έρευνα σε μεγαλύτερο και ευρύτερο δείγμα φοιτητών ώστε να επιβεβαιωθούν ή να απορριφθούν τα ευρήματα της παρούσας μελέτης. Το μεγαλύτερο δείγμα φοιτητών θα προσδώσει στα αποτελέσματα μεγαλύτερη αντικειμενικότητα και θα συμβάλει στην γενίκευσή τους.

Εν συνεχεία, έχοντας αναλύσει τα ερωτήματα του παρόντος ερευνητικού εργαλείου και έχοντας εικόνα των δεδομένων τα οποία συλλέχθηκαν με βάση αυτά, θεωρείται εφικτός ο εμπλουτισμός τους με περαιτέρω ερωτήματα, τα οποία θα συμβάλουν στην συλλογή περισσότερων και πιο συγκεκριμένων πληροφοριών. Χαρακτηριστικά θα μπορούσαν για τις ανάγκες επόμενης έρευνας, η οποία θα αποτελεί συνέχεια της παρούσας να εμπλουτιστούν τα κοινωνικοδημογραφικά χαρακτηριστικά, ώστε να κατηγοριοποιηθούν περαιτέρω οι απαντήσεις των υποκειμένων αλλά και να φανεί η πιθανή συσχέτισή τους με τα χαρακτηριστικά αυτά.

Ως προς τα αποτελέσματα της ανάλυσης των δεδομένων του ερωτηματολογίου όπως αναφέρθηκε παραπάνω οι φοιτητές στην πλειοψηφία τους φαίνεται να γνωρίζουν τι είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα, γνωρίζουν τι υπηρεσίες παρέχουν αλλά και το αν υπάρχει ή όχι συμβουλευτικό Κέντρο στο ΑΕΙ/ ΤΕΙ φοίτησής τους, ωστόσο όπως προκύπτει από το ίδιο δείγμα είναι μικρό το ποσοστό που το επισκέπτεται. Αξίζει να μελετηθούν σε επόμενη έρευνα, οι λόγοι για τους οποίους συμβαίνει αυτό. Στην παρούσα μελέτη η αντίστοιχη ερώτηση, η απάντηση δεν χρειάστηκε, συγκέντρωσε την πλειοψηφία των απαντήσεων, ωστόσο δεν έλειψαν οι άλλες απαντήσεις όπως ο φόβος για στιγματισμό.

Επιπλέον φάνηκε πως μεταξύ ανδρών και γυναικών διαφέρουν οι απαντήσεις ως προς τις υπηρεσίες, οι οποίες παρέχονται στα Συμβουλευτικά Κέντρα. Έμεσα η απάντηση σε αυτή την ερώτηση αναδεικνύει και τους λόγους που θα επιθυμούσαν να επισκεφτούν τα Κέντρα αυτά οι φοιτητές και οι φοιτήτριες. Βάσει αυτού του αποτελέσματος θεωρείται σημαντικό να μελετηθούν περαιτέρω οι διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα τόσο ως προς τους λόγους επίσκεψης στα Συμβουλευτικά Κέντρα όσο και ως προς τις ανάγκες τους και τα αιτήματά τους από αυτά.

Σημαντικό ερευνητικό δεδομένο υπήρξε και ο αριθμός των ατόμων του δείγματος που ενώ γνώριζαν την ύπαρξη Συμβουλευτικού Κέντρου Στο ΑΕΙ/ ΤΕΙ φοίτησής τους δεν γνώριζαν το αν είναι ενεργό ή όχι. Είναι σημαντικό να μελετηθεί το κατά πόσο τα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, τα οποία διαθέτουν Κέντρα Συμβουλευτικής είτε σε επίπεδο ιδρύματος είτε σε επίπεδο τμήματος, ενημερώνουν τους φοιτητές για την ύπαρξή τους και τις υπηρεσίες που παρέχουν ή παραμένουν μόνο σε επίπεδο ενημέρωσης εκπαιδευτικών θεμάτων.

Τέλος προτείνεται περαιτέρω μελέτη σχετικά με τις απόψεις των φοιτητών γύρω από το προσωπικό των Συμβουλευτικών Κέντρων τόσο ως προς την επάρκεια του όσο και ως προς την καταλληλότητά του. Είναι σημαντικό το προσωπικό το οποίο έρχεται σε επαφή με τα αιτήματα και τα προβλήματα των φοιτητών να είναι εξειδικευμένο και να είναι σε θέση να ανταποκριθεί σε αυτά με συνέπεια, επαγγελματισμό, γνώση και ενσυναίσθηση ώστε να είναι βοηθητικό.

Τόσο για της παραπάνω προτάσεις όσο και για την επαλήθευση, γενίκευση, τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων της παρούσας μελέτης κρίνεται απαραίτητη η επανάληψη παρόμοιας έρευνας και η διεκπεραίωση παρόμοιων ερευνών σχετικών με το αντικείμενο. Η παρούσα εργασία μπορεί να αποτελέσει ένα μικρό πρώτο βήμα στην μελέτη των Συμβουλευτικών Κέντρων και των απόψεων των φοιτητών για αυτά, και αφορμή για μελλοντικές μελέτες.

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αγοραστός, Δ. (2007). Οι κλάδοι της ψυχολογίας.

<http://psychologiein.dagorastos.net/2007/09/19/%CE%BF%CE%B9-%CE%BA%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%BF%CE%B9-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%88%CF%85%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82/>. Πρόσβαση την 29^η Μαΐου 2016.

Αθανασιάδου, Χ. (2011). Η συμβουλευτική ψυχολογία στο σχολικό πλαίσιο. *Hellenic Journal of Psychology*, vol.8, pp 289- 308.

Γαλάνη, Α. (2009). Συναισθηματικά προβλήματα φοιτητών. <http://educpsychology.blogspot.gr/2009/04/blog-post.html>. Πρόσβαση την 17^η Ιουνίου 2016.

Γκατζέλια, Ν. (2015). Τα οφέλη της ομαδικής ψυχοθεραπείας. <http://psychografimata.com/6735/ta-ofeli-tis-omadikis-psychotherapias/>. Πρόσβαση την 13^η Ιουνίου 2016.

Γκάντωνα, Γ. (2007). *Η συμβολή ατομικών και ψυχοκοινωνικών παραγόντων κατά την προσαρμογή του φοιτητικού πληθυσμού στο πανεπιστήμιο*. Διδακτορική Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ψυχολογίας.

Δεδικούση, Α., Γωνίδα, Ε., & Κιοσσέογλου, Γ. (2014). Κατανόηση συναισθημάτων και συναισθηματική επίγνωση κατά τη σχολική ηλικία: Η συμβολή της γνωστικής επίδοσης των παιδιών και των αντιλήψεών τους για τη γονεϊκή ζεστασιά και ψυχρότητα. *1η Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Ψυχολογίας του ΑΠΘ*. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.

Δημητρόπουλος, Ε. (1993). *Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία. Η θεωρία της , η πράξη της , οι εφαρμογές της*. β' έκδοση, Γρηγόρη, Αθήνα.

Ε.ΣΥ.Ο.Μ. (2014). Στηρίζοντας ο ένας τον άλλον: Συμβουλευτική στήριξη ομηλίκων. <http://www.esyom.gr/chemistry-101-in-our-college/>. Πρόσβαση την 15^η Ιουνίου 2016.

Ευθυμίου, Κ., Ευσταθίου, Γ., & Καλαντζή - Αζίζι, Α. (2001). Η ανάγκη για συμβουλευτική: Έρευνα στο φοιτητικό πληθυσμό. Στο *Πρακτικά Α' Διεθνούς Συνεδρίου του Ε.Κ.Ε.Π. "Εξελιζεις στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό στην Αυγή του 21ου Αιώνα"* (σελ. 234 - 244). Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Ευθυμίου, Κ. Ευσταθίου, Γ & Καλαντζή – Αζίζι, Α., (2007). *Πανελλήνια επιδημιολογική έρευνα ψυχικής υγείας στον φοιτητικό πληθυσμό*. Εκδόσεις ΤΟΠΟΣ: Αθήνα.

Ευσταθίου, Γ. (2000) «*Ψυχολογικές Ανάγκες, Στάσεις και Προσδοκίες σχετικά με τη Λειτουργία Συμβουλευτικού Κέντρου Φοιτητών*». Διπλωματική Εργασία, Αθήνα.

Ευσταθίου, Γ. (2007). *Εργαστήριο Ψυχολογικής συμβουλευτικής φοιτητών 2003-06. Απολογισμός δραστηριοτήτων*. Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.

Εφημερίς της κυβερνήσεως. (2001). *ΦΕΚ 114 Α*. Αθήνα: εθνικό Τυπογραφείο

Εφημερίς της κυβερνήσεως. (2007). *ΦΕΚ 69 Α*. Αθήνα: εθνικό Τυπογραφείο

Εφημερίς της κυβερνήσεως. (2011). *ΦΕΚ 195 Α*. Αθήνα: εθνικό Τυπογραφείο

Καλαντζή - Αζίζι, Α. (1992). Συμβουλευτικό κέντρο για φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής - Προσανατολισμού*, τ.22 - 23, σελ.75 – 81.

Καλαντζή - Αζίζι, Α., & Χατζηδήμου, Σ. (1996). Ερμηνευτική προσέγγιση της αναβλητικότητας στα μαθητικά / φοιτητικά καθήκοντα. *Νέα Παιδεία*, τ.80, σελ 89 – 111.

Καλαντζή – Αζίζι, Α. (1998). *Η σημασία της ψυχολογικής συμβουλευτικής φοιτητών*. Γραφείο διασύνδεσης σπουδών και σταδιοδρομίας του, Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Αλεξανδρούπολη.

Καλαντζή - Αζίζι, Α. (1999). Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών: Ένας θεσμός εκπέμπει SOS. *Τετράδια Ψυχιατρικής*, 68, 38 - 51.

Καλαντζή - Αζίζι, Α. (2001). «*Η ψυχολογική συμβουλευτική στα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*». Ομιλία στην *Ημερίδα: "Πρόληψη σε θέματα ψυχικής υγείας νέων: Συμβουλευτικές υπηρεσίες για φοιτητές"*, Συμβουλευτικό

Κέντρο Φοιτητών Πανεπιστημίου Αθηνών, Εθνική Επιτροπή για το Έτος Ψυχικής Υγείας, Αθήνα.

Καραδήμας, Ε.Χ., & Καλαντζή- Αζίζι, Α. (2005). Υποκειμενική ευεξία, δημογραφικές και ενδοπροσωπικές μεταβλητές. *Ψυχολογία*. Τευχ. 12, σελ 506-523.

Καρλατήρα, Π. (2002). Η Ελλάδα προχωράει με καθυστέρηση πολλών δεκαετιών στη θεσμοθέτηση συμβουλευτικών κέντρων μέσα στα πανεπιστήμια. <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=145772>. Πρόσβαση την 25^η Ιουλίου 2016.

Κέδρακα, Κ. και συν. (2015). *Συναισθήματα των φοιτητών κατά την έναρξη σπουδών και σταδιοδρομίας στις Βιοεπιστήμες: Η περίπτωση του τμήματος Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης*. 5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, Τόμος 2015, Αρ. 1.

Κεσανίδης, Σ. Κ., (2005). *Η κρίση των εφήβων στη σύγχρονη οικογένεια. Συμβουλευτική ποιμαντική προσέγγιση*. Ελληνικά Γράμματα: Αθήνα.

Κεφαλίδου, Δ. (2014). Συμβουλευτική Ψυχολογία. <http://www.kefalidou.gr/#!counselling/c24wv>.

Κίσσας, Γ. (1996). «Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες που σχετίζονται με την πορεία σπουδών του φοιτητή». Διδακτορική διατριβή, Τμήμα Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.

Κορμάς, Κ., Καραμάλη, Γ., & Αναγνωστόπουλος, Φ. (2013). Αγχώδης τύπος ενήλικης προσκόλλησης και κατάθλιψη: Ο διαμεσολαβητικός ρόλος των βασικών ψυχολογικών αναγκών. Στο: Α. Τσαμπαρλή & Κ. Κουνένου (Επίμ.), *Θέματα Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας* (127-136). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Κοσμίδου, Χ., Hardy, & Γαλανουδάκη – Ράπτη, Α., (1996). *Συμβουλευτική θεωρία και πρακτική με ασκήσεις για την ανάπτυξη αυτογνωσίας και δεξιοτήτων συμβουλευτικής*. Εκδ. Ασημάκης. Αθήνα.

Κουμαρόπουλος, Σ. (2010). Ο θεσμός των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων (ΣΣΝ): η προσφορά του σήμερα και οι προοπτικές ανάπτυξής τους. <http://www.slideshare.net/fotininikolakopoulou1/ss-16423517>.

Κουνενού Κ., Παπαδάκη Ε. , Καλαμίτση Ε. , Μάντζιου Β. (2001). «Η διερεύνηση του φαινομένου της μακροχρόνιας αποχής των φοιτητών από την εκπαιδευτική δράση» Ομιλία στην Ημερίδα: "Πρόληψη σε θέματα ψυχικής υγείας νέων: Συμβουλευτικές υπηρεσίες για φοιτητές", Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών Πανεπιστημίου Αθηνών, Εθνική Επιτροπή για το Έτος Ψυχικής Υγείας, Αθήνα.

Κωσταρίδου - Ευκλείδη, Α. (2002). *Σπουδές και ζωή των νέων με ειδικές ανάγκες στο πανεπιστήμιο: Διαπιστώσεις –Προτάσεις*. University Studio Press. Θεσσαλονίκη.

Μαλικιώση – Λοΐζου, Μ (1989). Ψυχολογικά – εκπαιδευτικά – κοινωνικά προβλήματα φοιτητών / σπουδαστών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*. Τευχ. 10-11. Σελ. 23-31.

Μαλικιώση – Λοΐζου, Μ. (1999). *Συμβουλευτική ψυχολογία*. Ελληνικά Γράμματα: Αθήνα.

Μαλικιώση ,Μ. (2007). *Συμβουλευτική ψυχολογία: Σύγχρονες προσεγγίσεις* .Αθήνα: Άτροπος.

Μαλικιώση - Λοΐζου, Μ., Παπαστυλιανού, Ν. (2009). Επάγγελμα Ψυχολόγος: Συμβουλευτική Ψυχολογία. <https://oiko.wordpress.com>.

Μαλικιώση – Λοΐζου, Μ (2011). Η συμβουλευτική ψυχολογία στην Ελλάδα σήμερα. *Hellenic Journal of Psychology*, vol. 8, pp. 266- 288.

Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ. (2011). *Η συμβουλευτική ψυχολογία στην εκπαίδευση*. Αναθεωρημένη έκδοση. Αθήνα: Πεδίο.

Μάνος, Γ. Κ. (2000). *Ψυχολογία του εφήβου*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Παπαδιώτη, Β. (1992). Εμπειρίες από το Συμβουλευτικό Κέντρο Ιωαννίνων. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού* τ.60-61 , σελ. 61-75.

Πολέμη –Τοδούλου Μ., (2003). Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών, Εκπαιδευτικό Υλικό θεωρητικής κατάρτισης. *Η αξιοποίηση της διεργασίας της ομάδας στην εκπαίδευση*

ενηλίκων. Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας – Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, Αθήνα

Ποθουλάκης, Χ. (1989). «*Ελληνική Νεολαία , η Πολιτική της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς*» Πρακτικά Ε' Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικών Επιστημών. Εκδόσεις Παπαζήσης , Αθήνα.

Σταθόπουλος, Π. (1986). Πρόταση για διοργάνωση Κοινωνικής Υπηρεσίας στα Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. *Εκλογή*. Τεύχος 71.

Σταθόπουλος, Π. (1999). *Κοινωνική Πρόνοια , μία γενική θεώρηση*. Έλλην, Αθήνα.

Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος.
<https://www.skle.gr/index.php/el/component/content/article?id=170:73873552>.

Υπόμνημα για το κύρος της Κοινωνικής Εργασίας και τη συνδρομή της στην ψυχική υγεία. Πρόσβαση την 16^η Οκτωβρίου 2016.

Φράγκου, Χ. (1989). «*Προβλήματα και Προβληματισμοί των Νέων στη Σημερινή Κοινωνία*» Δούλκερη Τέσσα «*Ελληνική Νεολαία (Εκπαίδευση , Απασχόληση , Ελεύθερος χρόνος)*» Πρακτικά Ε' Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικών Επιστημών) , Παπαζήσης , Αθήνα.

Χατζηχρήστου, Χ. (2012). *Διαχείριση κρίσεων στη σχολική κοινότητα*. Αθήνα:

Τυπωθήτω.

Χωματίδου, Γ. (2014). Είδη Συμβουλευτικής. [http://www.your-
psychology.gr/index.php/simvoyleutikh/eidi-simvouleutikis](http://www.your-psychology.gr/index.php/simvoyleutikh/eidi-simvouleutikis).

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Brody, L. R. (1993). *Gender, emotion and the family*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Conlon, A. (2002). «The Transition into Higher Education Development Issues Encountered by Students», Separation and Attachment in Higher Education. Fedora Psyche Conference in Copenhagen 1999. Fedora

Elton Wilson, J. (1994). Counselling students, training counsellors: quality within quantity. *British Journal of Guidance and Counselling*, vol. 22(3), pp.429-445.

Schoenberg, B.M. (1992). *Guidelines for College and University Counselling Centres*. Canadian University and College Counselling Association.

Watts, A.G. (2000). New skills for new features: A comparative review of higher education guidance and counselling services in the European Services. *International Journal for the Advancement of Counselling*. Vol. 22, pp. 173-187.

Διαδίκτυο

<http://www.dasta.asfa.gr/frontend/article.php?aid=71&cid=57>. Τι είναι η συμβουλευτική. Πρόσβαση την 29^η Μαΐου 2016.

<http://hac.com.gr/css/default/templates/def/details.php?lng=1&cat=47>. Ελληνική Εταιρία Συμβουλευτικής. Ορισμός Συμβουλευτικής. Πρόσβαση την 29^η Μαΐου 2016.

<http://www.hiv-aids.gr/pages/k3ab.htm>. Συμβουλευτική για Λοίμωξη και Νόσο HIV. Πρόσβαση την 29^η Μαΐου 2016.

<http://skepi.uoi.gr/faq.html>. Συμβουλευτικό Κέντρο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Πρόσβαση την 10^η Ιουνίου 2016.

http://www.uom.gr/modules.php?op=modload&name=FAQ&file=index&myfaq=yes&id_cat=10&categorymenu=4#54. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Πρόσβαση την 12^η Ιουνίου 2016.

<http://pcs.info.yorku.ca/>. Personal Counselling Services. Πρόσβαση την 12^η Ιουνίου 2016.

<http://www.moveonnet.eu/directory/network?id=FEDORA>. FEDORA. Πρόσβαση την 25^η Ιουλίου 2016.

http://www.skf.psych.uoa.gr/fileadmin/skf.psych.uoa.gr/uploads/PDF/dimosieyseis_sta_e_linika/psihologiki.pdf. Ψυχολογική συμβουλευτική φοιτητών : Κατευθυντήριες γραμμές για τα Γερμανικά ΑΕΙ. Πρόσβαση την 25^η Ιουλίου 2016.

http://www.gla.ac.uk/media/media_376308_en.pdf. Counselling Service. Your guide to student counselling. Πρόσβαση την 25^η Ιουλίου 2016.

<http://www.ed.ac.uk/student-counselling/about-us/what-we-do>. The University of Edinburg. Πρόσβαση την 28^η Ιουλίου 2016.

<http://www.kcl.ac.uk/campuslife/services/counselling/index.aspx>. King's College London. Πρόσβαση την 28^η Ιουλίου 2016.

<http://www.counselling.cam.ac.uk/>. University of Cambridge. Πρόσβαση την 28^η Ιουλίου 2016.

<http://webster.ac.at/webform/student-counseling-center-webster-university>. Webster University. Πρόσβαση την 28^η Ιουλίου 2016.

<https://international.univie.ac.at/en/incoming-students/erasmus/students-with-mental-health-issues-and-physical-impairments/>. University of Vienna. Πρόσβαση την 28^η Ιουλίου 2016.

<http://www.collegecounseling.org/mission-statement>. American College Counselling Association. Πρόσβαση την 28^η Ιουλίου 2016.

<http://www.uoa.gr/foithtes/symboleytikes-yphresies/symboleytiko-kentro-omhlikwn.html>. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συμβουλευτικό Κέντρο ομηλίκων. Πρόσβαση την 31^η Ιουλίου 2016.

<http://skepi.uoi.gr/info.html>. Συμβουλευτικό κέντρο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Πρόσβαση την 31^η Ιουλίου 2016.

<https://www.auth.gr/units/19299>. Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης του ΑΠΘ. Πρόσβαση την 31^η Ιουλίου 2016.

<http://skf.uoc.gr/advice/start.html>. Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών Πανεπιστημίου Κρήτης. Πρόσβαση την 2^α Αυγούστου 2016.

<http://www.unipi.gr/unipi/el/ppf-sumbouleutiko-kentro.html>. Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Συμβουλευτικό κέντρο. Πρόσβαση την 2^α Αυγούστου 2016.

<http://www.upatras.gr/el/node/4112>. Πανεπιστήμιο Πατρών. Πρόσβαση την 2^α Αυγούστου 2016.

<http://www.hua.gr/index.php/el/services246>. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Κέντρο Συμβουλευτικής φοιτητών. Πρόσβαση την 3^η Αυγούστου 2016.

<https://www.teicrete.gr/el/tei/10311>. Τεχνολογικό εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης. Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης. Πρόσβαση την 3^η Αυγούστου 2016.

http://www.teiath.gr/social_service/articles.php?id=1787&lang=el. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας. Κοινωνική Συμβουλευτική Υπηρεσία. Πρόσβαση την 3^η Αυγούστου 2016.

<http://edujob.gr/node/259>. Κοινωνικός Λειτουργός. Πρόσβαση την 15^η Οκτωβρίου 2016.

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1. Κοινωνική Εργασία. Πρόσβαση την 15^η Οκτωβρίου 2016.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο

1. Φύλο

Άνδρας:

Γυναίκα:

2. Ηλικία

18-22:

23-26:

26-30:

Άλλο:

3. Φοιτάτε σε ΑΕΙ / ΤΕΙ;

Ναι:

Όχι:

4. Γνωρίζετε τι είναι Συμβουλευτικά Κέντρα Φοιτητών;

Ναι:

Όχι:

5. Υπάρχει Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών στο ΤΕΙ/ Πανεπιστήμιό σας;

Ναι:

Όχι:

6. Είναι ενεργό;

Ναι:

Όχι:

Δεν γνωρίζω:

7. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες παρέχει ένα Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών;

Ψυχολογική υποστήριξη:

Στήριξη φοιτητών:

Καθοδήγηση φοιτητών:

Δεν γνωρίζω:

8. Έχετε επισκεφτεί το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών της σχολής σας;

Ναι:

Όχι:

9. Αν ναι, ποιος ήταν ο λόγος;

Περιέργεια:

Ενημέρωση:

Υποστήριξη :

Συμβουλευτική:

Άλλο:

10. Αν όχι, για ποιο λόγο;

Δεν ήξερα ότι υπάρχει:

Δεν χρειάστηκε:

Δεν θέλω να στιγματιστώ:

Το θεωρώ ανούσιο:

Άλλο:

11. Νιώσατε την ανάγκη να επισκεφτείτε το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών Πανεπιστημίου / ΤΕΙ, στο οποία φοιτάτε και φοβηθήκατε την αντίδραση των συμφοιτητών σας;

Ναι:

Όχι:

Δεν απαντώ:

12. Αν πήγατε, ποια ήταν η αντίδραση των συμφοιτητών σας;

Καμία αντίδραση:

Κοροϊδία:

Σχολιασμός:

Υποστήριξη:

13. Αν έχετε επισκεφτεί ένα Συμβουλευτικό Κέντρο πιστεύετε ότι σας βοήθησε;

Ναι:

Όχι:

14. Αν ναι, με ποιο τρόπο;

Εμπύχωση:

Ψυχολογική Υποστήριξη:

Αυτοπεποίθηση:

Καθοδήγηση:

Εξοικείωση με το περιβάλλον:

Εισαγωγή σε ομάδες:

15. Αν όχι, για ποιο λόγο;

Δεν ασχολήθηκαν όσο έπρεπε:

Δεν υπήρχε συνεννόηση:

Άρνηση συνεργασίας:

Πρόωρη διακοπή συνεργασίας:

Άλλο:

16. Αν δεν έχετε επισκεφτεί ένα Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών μέχρι στιγμής θα θέλατε στο μέλλον;

Ναι:

Όχι:

Δεν το έχω σκεφτεί:

Ντρέπομαι:

Νιώθω άβολα:

17. Πιστεύετε ότι το προσωπικό του Συμβουλευτικού Κέντρου είναι επαρκές;

Καθόλου:

Λίγο

Αρκετά:

Πολύ

18. Υπάρχει ουσιαστικό ενδιαφέρον από πλευράς προσωπικού;

Καθόλου:

Ελάχιστα:

Λίγο:

Πολύ

Πάρα πολύ:

19. Πιστεύετε ότι είναι σημαντική η ύπαρξη Συμβουλευτικού Κέντρου Φοιτητών στα

ΤΕΙ/ Πανεπιστήμια;

Ναι:

Όχι:

20. Αν ναι, γιατί;

Με βοήθησε:

Μου έδωσε αυτοπεποίθηση:

Μου παρείχε ψυχολογική υποστήριξη:

Άλλο:

21. Αν όχι, γιατί;

Δεν βοήθησε:

Δεν είναι χρήσιμο: